

ISSN : 3088 3512 (Online)

วารสารวิจัยสังคมศึกษาปริทัศน์

JOURNAL OF RESEARCH OF SOCIAL
STUDIES REVIEW

ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 (เมษายน-มิถุนายน 2569)
Vol. 3 No. 2 (April-June, 2026)

วารสารวิจัยสังคมศึกษาปริทัศน์
โรงเรียนมงคลวิทยามปรียัติ
วัดสระทอง เลขที่ 15 ถนนหายโศก
ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัด
ร้อยเอ็ด 45000

Ins. 0935602069, 092 746 7383
E-MAIL: BOONPEGGG@GMAIL.COM

•

ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกอร บุญมี : มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

• บรรณาธิการ

ดร.บุญเพ็งสิทธิวงษา

• ผู้ช่วยบรรณาธิการ

พระครูสุวรรณสรณกิจ

• กองบรรณาธิการ (Editorial Board)

ศาสตราจารย์ ดร.กิตติศักดิ์ เจิมสิทธิประเสริฐ : มหาวิทยาลัยชินวัตร

ศาสตราจารย์ ดร.อัญชลี มีสุข : มหาวิทยาลัยพิษณุโลก

รองศาสตราจารย์ ดร.พิสิฐ โอ่งเจริญ : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

รองศาสตราจารย์ ดร.ราชนทร์ นพณัฐวงศกร : มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

รองศาสตราจารย์ ดร.กตัญญู แก้วหานาม : มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

รองศาสตราจารย์ ดร.โชคชัย ยืนยง : มหาวิทยาลัยขอนแก่น

รองศาสตราจารย์ ดร.ปัญญา คล้ายเดช : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัณญา เคนาภูมิ : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บุญเหลือ บุบผามาลา : วิทยาลัยพิษณุบันทิต

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมปอง สุวรรณภูมา : มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

• ผู้จัดการวารสาร

ดร.สนั่น ประเสริฐ

• ผู้ช่วยผู้จัดการวารสาร

ดร.สงวน หล้าโพทนัน

Advisor:

Assistant Professor Dr. Kanokorn Boonmee: Northeastern University

Editorial Board:

- **Editor:** Dr. Boonpeng Sittiwongsa
- **Assistant Editor:** Phrakru Suwansaranukit
- **Editorial Board:**

Professor Dr. Kittisak Jermsittiprasert: Shinawatra University

Professor Dr. Anchalee Meesuk: Phitsanulok University

Associate Professor Dr. Pisit Ongcharoen: Phranakhon Rajabhat University

Associate Professor Dr. Rachen Nopphanatwongkorn: Southeast Asia University

Associate Professor Dr. Katanyu Kaewhanam: Kalasin University

Associate Professor Dr. Chokchai Yuenyong: Khon Kaen University

Associate Professor Dr. Panya Klaidej: Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Assistant Professor Dr. Sanya Kenapoom: Mahasarakham Rajabhat University

Assistant Professor Dr. Boonlue Bubphamala: Pichayabundit College

Assistant Professor Dr. Sompong Suwanphooma: Chaiyaphum Rajabhat University

- **Journal Manager**

Dr. Sanan Prasert

- **Assistant Journal Manager**

Dr. Sanguan Laphontan

เกี่ยวกับวารสารวิจัยสังคมศึกษาปริทัศน์

นโยบายและขอบเขตการตีพิมพ์: วารสารวิจัยสังคมศึกษาปริทัศน์ (JOURNAL OF RESEARCH OF SOCIAL STUDIES REVIEW) มีนโยบายรับตีพิมพ์บทความด้านรัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ พระพุทธศาสนา และปรัชญา

กระบวนการพิจารณาบทความ: บทความที่เผยแพร่จะต้องผ่านการพิจารณาโดยผู้ทรงคุณวุฒิอย่างน้อย 3 ท่าน โดยผู้ทรงคุณวุฒิจะไม่ทราบข้อมูลของผู้ส่งบทความ (double-blind review)

ประเภทของบทความ:

- บทความวิจัย
- บทความวิชาการ
- บทวิจารณ์หนังสือ

ภาษาที่รับตีพิมพ์: ภาษาไทย และ ภาษาอังกฤษ

กำหนดการออกเผยแพร่วารสาร: วารสารกำหนดวงรอบการเผยแพร่ 4 ฉบับต่อปี ดังนี้

ฉบับที่ 1 มกราคม - มีนาคม	ฉบับที่ 2 เมษายน - มิถุนายน
ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน	ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม

การติดต่อประสานงานและส่งบทความเผยแพร่:

1. สอบถามรายละเอียดเบื้องต้น เช่น รอบการเผยแพร่ หนังสือตอบรับการตีพิมพ์ เป็นต้น โทร.093 5602069, 092 7467383
2. เหมเพลตบทความวิจัย
3. เหมเพลตบทความวิชาการ
4. เหมเพลตบทวิจารณ์หนังสือ

ทั้งนี้วารสารวิจัยสังคมศึกษาปริทัศน์ ยังไม่มีการเรียกเก็บค่าตีพิมพ์

บทบรรณาธิการ

วารสารวิจัยสังคมศึกษาปริทัศน์ เป็นวารสารด้านสังคมศาสตร์ เปิดรับบทความวิชาการ บทความวิจัย รวมทั้งบทวิจารณ์หนังสือ เปิดรับตีพิมพ์เผยแพร่บทความด้านรัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ พระพุทธศาสนา และปรัชญา กำหนดเผยแพร่ปีละ 4 ฉบับ โดยบทความที่ส่งมาตีพิมพ์เผยแพร่กับวารสารจะได้รับการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องอย่างน้อย 3 ท่าน วารสารฉบับนี้เป็นวารสารปีที่ 3 ฉบับที่ 2 (เมษายน – มิถุนายน 2569) ตีพิมพ์บทความวิจัยทั้งสิ้นจำนวน 7 บทความ

วารสารขออนุโมทนาและขอบคุณผู้เขียนทุกท่านที่ส่งบทความมาตีพิมพ์เผยแพร่กับทางวารสาร ตลอดจนเครือข่ายด้านวิชาการ และผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้อนุเคราะห์ให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อผู้เขียนบทความและวารสารด้วยดีเสมอมา โดยเฉพาะคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ซึ่งให้ความไว้วางใจวารสารส่งบทความของนักศึกษามาตีพิมพ์โดยตลอด วารสารรู้สึกเป็นเกียรติและมีความภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของการได้พัฒนาศักยภาพด้านวิชาการของผู้เผยแพร่บทความ และมีความมุ่งมั่นตั้งใจอย่างยิ่งที่จะปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพบทความให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป ขออนุโมทนาและขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ดร.บุญเพ็ง สิทธิวงษา
บรรณาธิการวารสาร

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทความวิจัย	
แนวทางการบริหารสถานศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่ของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 สุธิตา เรือนศักดิ์, ทักษ์ อุดมรัตน์	303
การศึกษาแรงจูงใจของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความผูกพันของครูในโรงเรียนเอกชนจังหวัดอุดรธานี วิทยา ตังมีลาภ, นันทิมา นาคาพงศ์ อัครวัักษ์	409
กระบวนการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์ อาภิสขนา ด่านวิไล, นันทิมา นาคาพงศ์ อัครวัักษ์	425
แนวทางการบริหารงานประชาสัมพันธ์ในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ พิมพ์พร บุญลอย, ทักษ์ อุดมรัตน์	440
ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 วรารณณ์ พันธุ์ชาติ, นันทิมา นาคาพงศ์ อัครวัักษ์	454
แนวทางการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กแบบมีส่วนร่วมในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 1 สิรินุช ใจเอื้อ, พงษ์เอก สุขใส	467
ประเมินความต้องการจำเป็นและศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสุโขทัย สกวรัตน์ ขวานา	479

แนวทางการบริหารสถานศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่ของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

Educational Management in the New Normal: Primary Schools under

Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 2

สุธิตา เรียนศักดิ์

Sutita Reansak

ทักษ์ อุดมรัตน์

Thak Udomrat

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

Faculty of Education, Naresuan University

E-mail: sutitar67@nu.ac.th

Received: 28 March 2026; Revised: 9 April 2026; Accepted: 9 April 2026

บทคัดย่อ

บทความวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่ของโรงเรียนประถมศึกษา 2) ศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 184 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) แนวทางการบริหารสถานศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ได้แก่ 1) ด้านการบริหารหลักสูตร 2) ด้านการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม 3) ด้านการจัดการเรียนรู้ดิจิทัล 4) ด้านการเรียนแบบผสมผสาน 5) ด้านการพัฒนาครู

คำสำคัญ: การบริหารสถานศึกษา, สถานการณ์ปกติใหม่, โรงเรียนประถมศึกษา

Abstract

This research article aimed to study the current state of school administration in the new normal situation of primary schools and to explore guidelines for school administration in the new normal situation under Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 2. The sample consisted of 184 school administrators and teachers. The research instruments used for data collection were questionnaires and semi-structured interviews. The statistics used for data analysis included mean, standard deviation, and content analysis.

The research findings revealed that: 1) The current state of school administration in the new normal situation of primary schools under Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 2 was overall at the highest level. 2) The guidelines for school administration in the new normal situation of primary schools under Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 2 included: 1) curriculum administration, 2) participatory educational management, 3) digital learning management, 4) blended learning, and 5) teacher development.

Keywords: School management, New Normal, primary school

บทนำ

ในอดีต ประเทศไทยได้เผชิญหน้ากับวิกฤตการณ์หลากหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาทางเศรษฐกิจ ภัยธรรมชาติ ความไม่สงบของบ้านเมือง รวมไปถึงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสต่าง ๆ ซึ่งในแต่ละสถานการณ์ย่อมส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และการศึกษา สถานการณ์ที่ผ่านมาคือสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด - 19 ที่เกิดขึ้นทั่วโลกและส่งผลกระทบอย่างมาก โดยเฉพาะด้านการศึกษา ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าว ทำให้โรงเรียนไม่สามารถจัดการเรียนการสอนแบบปกติได้ ผู้เรียนไม่สามารถมาเรียนในห้องเรียนได้ ทำให้โรงเรียนหลายแห่งต้องหยุดการเรียนการสอนไป แม้กระทรวงศึกษาธิการจะออกนโยบายให้สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนเพื่อชดเชยเวลาที่เสียไป แต่การขาดเรียนเป็นเวลานานก็ย่อมส่งผลกระทบต่อผู้เรียน ไม่ว่าจะเรียนไม่ทัน เรียนไม่รู้เรื่องเพราะขาดความต่อเนื่องในการเรียนรู้ สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด - 19 จึงแสดงให้เห็นถึงความเปราะบางของระบบการศึกษาไทย เนื่องจากผู้เรียนถูกจำกัดการเรียนรู้จากสถานการณ์ที่ไม่สามารถควบคุมได้ ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญในการปรับตัว การพัฒนาคุณภาพการศึกษา และความร่วมมือของทุกภาคส่วน เพื่อสร้างความเข้มแข็งและพร้อมเผชิญความเปลี่ยนแปลงในอนาคต (มูลนิธิคีนันแห่งเอเชีย 2563)

จากกรณีโรคอุบัติใหม่เชื้อไวรัสโควิด-19 การประกาศใช้ พ.ร.ก.ฉุกเฉิน เดือน พฤษภาคม - มิถุนายน 2563 ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศที่กำลังลดลงอย่างต่อเนื่อง ธุรกิจขนาดกลางต้องปิดกิจการ หรือเข้าสู่ภาวะล้มละลายจำนวนมาก เนื่องจากประชาชนไม่ได้ไปทำงานและไม่มียานพาหนะส่วนตัวต้องอยู่กับบ้าน นอกจากนี้วิกฤติ COVID-19 ยังส่งผลให้สถานศึกษาต้องปิดการเรียนการสอน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในระบบของการศึกษาไทย นักเรียนไทยกว่า 15 ล้านคน ไม่สามารถมาเรียนได้ตามปกติและการขาดเรียนสะสมก็ย่อมส่งผลระยะยาวกับตัวเด็ก เมื่อถึงเวลานั้นทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายจึงต้องแก้ไขสถานการณ์อย่างเร่งด่วน นอกจากนี้ผลกระทบที่ส่งผลต่อตัวคุณครู ในการออกเยี่ยมบ้าน ติดตามความเป็นอยู่ของนักเรียนในช่วงสถานการณ์โควิด - 19 นั้น ก็ยังไม่ได้รับการสนับสนุนอย่างเพียงพอ โดยเฉพาะในด้านของวิชาการ การปรับการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลผู้เรียน รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือนักเรียนในด้านต่างๆ ด้วย (ฉวีวรรณ อินชุกุล, 2566)

ความปกติใหม่ วิถีชีวิตใหม่ คือ สถานการณ์หรือปรากฏการณ์ที่ผู้คนไม่คุ้นเคยมาก่อนต่อมาเมื่อมีเหตุหรือวิกฤตการณ์บางอย่าง ไม่ว่าจะเป็น สถานการณ์การระบาดของโควิด - 19 ภัยพิบัติทางธรรมชาติ ซึ่งเมื่อเกิดขึ้นแล้วทำให้ผู้คนเกิดความคุ้นเคย มนุษย์จึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจากการใช้ชีวิตเดิม ๆ โดยหาวิถีชีวิตใหม่เพื่อให้อยู่รอดปลอดภัยในสถานการณ์นั้น (สุวิมล มธูรส, 2564) ไม่ว่าจะเป็นการปรับแนวคิด วิสัยทัศน์ในการดำรงชีวิต ด้านการศึกษา รวมไปถึงการทำธุรกิจด้วย ดังนั้นการแก้ไขสถานการณ์ต่าง ๆ โดยเฉพาะสถานการณ์การระบาดของโควิด - 19 ที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาของผู้เรียนโดยตรง พ่อแม่ ผู้ปกครองและครูต้องเข้ามามีบทบาทในการส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน เนื่องจากไม่สามารถไปโรงเรียนได้ ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของทุกฝ่ายที่จะแสวงหาวิธีการที่เหมาะสมเพื่อดำรงชีวิตและแก้ไขปัญหาเพื่อให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวในสถานการณ์แบบ New Normal ได้อย่างปกติสุข (พัชรภรณ์ ดวงชื่น, 2563)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้ให้ความสำคัญเป็นอย่างมากต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นช่วงวัยที่สำคัญในการเรียนรู้และวางรากฐานชีวิต โดยมาตรา 54 กำหนดไว้ว่า รัฐจะต้องจัดการศึกษาเป็นเวลา 12 ปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย พร้อมทั้งพัฒนาผู้เรียนให้มีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคม และสติปัญญา นอกจากนี้ในมาตรา 258 ยังเน้นให้การปฏิรูปการศึกษา โดยมุ่งเน้นในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนเพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่วัยเรียนในระบบการศึกษา โดยรัฐได้มีการส่งเสริมและสนับสนุนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาของเด็กปฐมวัย โดยมาตรา 54 บัญญัติไว้ว่า รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลา 12 ปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมถึงสถาบันครอบครัวที่เป็นจุดเริ่มต้นสำคัญของดูแลเด็กเล็ก จะต้องให้ความสำคัญกับการดูแลเด็กเล็กหรือเด็กปฐมวัยอย่างจริงจังเพื่อวางรากฐานในการพัฒนา ทักษะการมนุษย์ให้เข้มแข็งยั่งยืนในอนาคตต่อไป

การจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์ปกติใหม่ หลังประเทศไทยได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด - 19 ทำให้มีความจำเป็นการปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอน จากการสอนในห้องเรียนมาเป็นในรูปแบบการเรียนออนไลน์ On - Hand เพื่อให้การเรียนรู้ของผู้เรียนสามารถดำเนินการต่อได้ ซึ่งในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ก็เป็นอีกหนึ่งความท้าทายและปัญหาในอีกหลายๆ ด้าน ทั้งต่อผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครอง ในบริบทของสถานศึกษา ต้องเตรียมความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยี เช่น ระบบอินเทอร์เน็ต อุปกรณ์ แพลตฟอร์มในการเรียนรู้ รวมถึงการจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอเพื่อสนับสนุนในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ปัญหาของครูผู้สอน หลายคนยังต้องได้รับการพัฒนาทักษะทางด้านเทคโนโลยี การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ และการติดตามประเมินผลผู้เรียนอย่างเหมาะสม ขณะเดียวกันก็ยังประสบปัญหาด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการสอนด้วย (ธีรภัทร์และปัทมา, 2564) ในส่วนปัญหาของผู้เรียนนั้นพบว่า มีข้อจำกัดในการเข้าถึงอุปกรณ์และสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่มีความเสถียร ส่งผลให้การเรียนรู้ไม่ต่อเนื่อง อีกทั้งการเรียนที่บ้านยังทำให้ผู้เรียนขาดสมาธิและสนใจในการเรียน รวมถึงขาดโอกาสในการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน และครูด้วย ส่งผลให้พัฒนาการด้านอารมณ์ - จิตใจ และสังคมโดยเฉพาะในเด็กระดับชั้นปฐมวัย ผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญในการช่วยสนับสนุนการเรียนของบุตรหลาน มักประสบปัญหาด้านเวลา ทักษะความรู้ด้านเทคโนโลยี และทรัพยากรต่าง ๆ ทำให้เกิดภาวะเครียดภายในครอบครัว

ตามที่ประชุมคณะรัฐมนตรี (ครม.) เมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2569 ประเทศไทยกำลังเผชิญกับความท้าทายด้านพลังงาน โดยเฉพาะปัญหาราคาน้ำมันที่มีความผันผวนและปรับตัวสูงขึ้น อันเป็นผลจากปัจจัยด้านเศรษฐกิจและความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์ในหลายภูมิภาคของโลก ซึ่งในอดีต ความขัดแย้งระหว่าง อิรัก และอิหร่าน ใน สงครามอิรัก-อิหร่าน ถือเป็นหนึ่งในเหตุการณ์สำคัญที่ส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพด้านพลังงานของโลก และเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดความผันผวนของราคาน้ำมันในระยะยาว สถานการณ์ดังกล่าวส่งผลกระทบต่อประเทศไทยในหลายด้าน โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจและค่าครองชีพที่เพิ่มสูงขึ้น ซึ่งนำไปสู่ข้อจำกัดในการจัดสรรงบประมาณของภาครัฐ รวมถึงงบประมาณด้านการศึกษา ทำให้สถานศึกษาต้องเผชิญกับต้นทุนการดำเนินงานที่สูงขึ้น เช่น ค่าไฟฟ้า ค่าขนส่ง และค่าใช้จ่ายด้านสื่อและเทคโนโลยี ขณะเดียวกัน ในช่วงสถานการณ์วิกฤตที่ผ่านมา ภาครัฐได้มีมาตรการปรับรูปแบบการทำงาน เช่น การกำหนดให้บุคลากรปฏิบัติงานในลักษณะการทำงานที่บ้าน (Work From Home: WFH) เพื่อลดความเสี่ยงและลดการใช้พลังงานในการเดินทาง ซึ่งส่งผลให้สถานศึกษาต้องปรับรูปแบบการบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับบริบทดังกล่าว โดยครูและบุคลากรทางการศึกษาจำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการปฏิบัติงานและการจัดการเรียนรู้มากขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2569) ปัญหาวิกฤตด้านพลังงาน ความผันผวนของราคาน้ำมัน และการปรับรูปแบบการทำงานในลักษณะ WFH จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษาไทยในปัจจุบัน ทั้งในด้านการบริหารจัดการ การจัดการเรียนรู้ และความเสมอภาคทางการศึกษา ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการศึกษาและพัฒนาแนวทางในการปรับตัวอย่างเหมาะสม

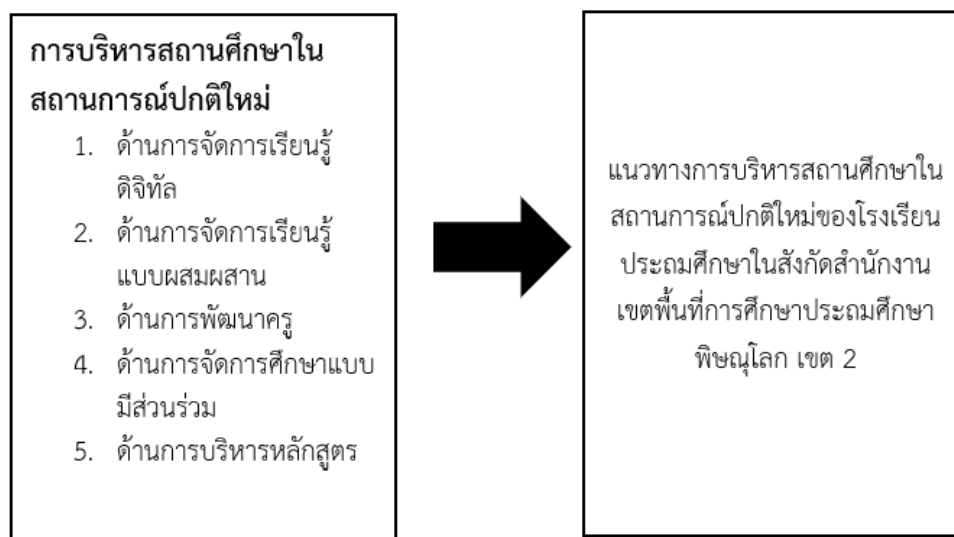
จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าแม้จะมีการศึกษาผลกระทบของสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ต่อการจัดการศึกษารวมถึงการปรับรูปแบบการเรียนการสอนในลักษณะต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง แต่ส่วนใหญ่ยังมุ่งเน้นไปที่ปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้น หรือแนวทางการจัดการเรียนการสอนเป็นหลัก ขณะที่การศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับแนวทางการบริหารสถานศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่ โดยเฉพาะในระดับโรงเรียนประถมศึกษา และในบริบทพื้นที่เฉพาะ เช่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ยังมีอยู่อย่าง ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 เพื่อศึกษาแนวทางและนำไปสู่การพัฒนาการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

จากสภาพปัญหาและความสำคัญของการวิจัยดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น ผู้วิจัยจึงกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่ของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 2

กรอบแนวคิดการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่ของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 จำนวน 122 โรงเรียน (ข้อมูลเมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2568)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 จำนวน 92 โรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้มาจากการวิเคราะห์ตารางของเครจซี่และมอแกน (Krejcie & Morgan)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และขั้นตอนการสร้างเครื่องมือการวิจัย

2.1 แบบสอบถาม ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 ข้อ ประกอบด้วย ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และเครือข่ายการศึกษา เป็นแบบสอบถามแบบเลือก ตอบ (Check list) ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale)

2.2 แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ทรงคุณวุฒิ 2. แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการบริหารสถานศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย โดยทำการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ (1) ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน และคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยพบว่าข้อคำถามที่มีค่า IOC 0.988 และการทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด และคำนวณค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's Alpha Coefficient) มีค่าทั้งฉบับเท่ากับ 0.988 โดยใช้วิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient Method)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม จากนั้นนำหนังสือดังกล่าวพร้อมแบบสอบถามเสนอผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 เพื่อขออนุญาตและความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง และได้จัดส่งแบบสอบถามในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยกำหนดให้ผู้ตอบตอบคำถามครบทุกข้อ ในส่วนของแบบสัมภาษณ์ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเอง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์

ครบถ้วน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการสอบถาม นำข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมาวิเคราะห์ด้วยสถิติการแจกแจงความถี่ความถี่ (Frequency) เป็นรายข้อ วิเคราะห์หาค่าร้อยละ (Percentage) และสภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ถูกนำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดหมวดหมู่และตีความสาระสำคัญของข้อมูล จากนั้นจึงสังเคราะห์และเรียบเรียงเป็นความเรียงอย่างเป็นระบบเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่ของโรงเรียนประถมศึกษา โดยสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการบริหารสถานศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ในภาพรวม

ที่	การบริหารสถานศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่	ประชากร (n=184)		ระดับ	อันดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านการพัฒนาครู	3.54	0.39	มาก	5
2	ด้านการเรียนแบบผสมผสาน	3.58	0.41	มาก	4
3	ด้านการจัดการเรียนรู้ดิจิทัล	3.60	0.36	มาก	3
4	ด้านการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม	3.60	0.39	มาก	2
5	ด้านการบริหารหลักสูตร	3.66	0.39	มาก	1
รวม		3.60	0.31	มาก	

จากตาราง 1 พบว่า การบริหารสถานศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.60) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารหลักสูตร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.66) รองลงมา คือ ด้านการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.60) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาครู อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.54)

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการบริหารสถานศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2
ด้านการจัดการเรียนรู้ดิจิทัล

ที่	ด้านการจัดการเรียนรู้ดิจิทัล	ประชากร (n=184)		ระดับการจัดการ เรียนรู้ดิจิทัล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ใช้สื่อและเทคโนโลยีในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้	3.65	0.53	มาก
2	จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสถานการณ์และบริบทที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ	3.68	0.46	มาก
3	ใช้สื่อและเทคโนโลยีที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง	3.60	0.51	มาก
4	พัฒนาทักษะการคิด วิเคราะห์และการแก้ปัญหาผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบดิจิทัล	3.51	0.54	มาก
5	ผู้เรียนสามารถใช้เทคโนโลยีและสื่อดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้การจัดการเรียนรู้ของครู	3.58	0.53	มาก
รวม		3.60	0.36	มาก

จากตาราง 2 พบว่า การศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ด้านการจัดการเรียนรู้ดิจิทัล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.60) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสถานการณ์และบริบทที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.68) รองลงมา คือ ใช้สื่อและเทคโนโลยีในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.65) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ พัฒนา

ทักษะการคิด วิเคราะห์และการแก้ปัญหา ผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบดิจิทัล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.51) ตามลำดับ

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการบริหารสถานศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2
ด้านการพัฒนาครู

ที่	ด้านการพัฒนาครู	ประชากร (n=184)		ระดับการพัฒนา ครู
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนครูในด้านการพัฒนาความรู้ ทักษะ และได้รับประสบการณ์ที่จำเป็นในการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม	3.52	0.52	มาก
2	ผู้บริหารให้การสนับสนุนในด้านการพัฒนาตนเองของครู โดยพิจารณาจากภาระงานจริงและความต้องการทางวิชาชีพ	3.65	0.50	มาก
3	ผู้บริหารสนับสนุนครูในด้านการพัฒนาตนเองด้านวิชาชีพอย่างต่อเนื่องเพื่อการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ	3.50	0.53	ปานกลาง
4	ผู้บริหารกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการพัฒนาครูไว้อย่างชัดเจน	3.53	0.54	มาก
5	ผู้บริหารนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการพัฒนาครูอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง	3.51	0.54	มาก
รวม		3.54	0.39	มาก

จากตาราง 3 พบว่า การศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ด้านการพัฒนาครูอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.54) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารให้การสนับสนุนในด้านการพัฒนาตนเองของครู โดยพิจารณาจากภาระงานจริงและความต้องการทางวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.65) รองลงมา คือ ผู้บริหารกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการพัฒนาครูไว้อย่างชัดเจน อยู่ในระดับมาก

($\bar{X}$ =3.53) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ผู้บริหารสนับสนุนครูในด้านการพัฒนาตนเองด้านวิชาชีพอย่างต่อเนื่องเพื่อ
การจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =3.50) ตามลำดับ

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการบริหารสถานศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่ของ
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2
ด้านการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม

ที่	ด้านการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม	ประชากร (n=184)		ระดับการจัด การศึกษาแบบมี ส่วนร่วม
		$\bar{X}$	S.D.	
1	เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วนเข้า มามีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัด การศึกษาอย่างเหมาะสม	3.55	0.53	มาก
2	เปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องมีบทบาทในการร่วมดำเนินภารกิจหรือ กิจกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษา	3.70	0.48	มาก
3	เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับช่องทางใน การแสดงความคิดเห็นเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนา และปรับปรุงการจัดการศึกษา	3.58	0.55	มาก
4	ใช้กระบวนการประเมินผลด้านการจัดการศึกษา มีการมีส่วนร่วมจากหลายภาคส่วนอย่างเป็น ระบบและโปร่งใส	3.57	0.53	มาก
5	มีการสนับสนุนทรัพยากรและได้ความความ ร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องอย่างเต็มที่	3.63	0.52	มาก
รวม		3.60	0.39	มาก

จากตาราง 4 พบว่า การศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่ของ
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ด้านการจัดการศึกษาแบบ
มีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.60) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เปิดโอกาสให้
ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีบทบาทในการร่วมดำเนินภารกิจหรือกิจกรรมทางการศึกษาของ
สถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.70) รองลงมา คือ มีการสนับสนุนทรัพยากรและได้ความความร่วมมือจาก
ผู้เกี่ยวข้องอย่างเต็มที่ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.63) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุก

ภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาอย่างเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.55$) ตามลำดับ

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการบริหารสถานศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่ของ
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2
ด้านการเรียนแบบผสมผสาน

ที่	ด้านการเรียนแบบผสมผสาน	ประชากร (n=184)		ระดับการเรียนรู้ แบบผสมผสาน
		$\bar{X}$	S.D.	
1	จัดการเรียนรู้ของสถานศึกษามีการผสมผสาน ระหว่างการเรียนรู้แบบออนไลน์และการเรียนรู้ใน ชั้นเรียนอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ	3.51	0.55	มาก
2	ใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อรองรับความ แตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน	3.68	0.52	มาก
3	ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีความยืดหยุ่น เพื่อตอบสนองความต้องการและลักษณะการ เรียนรู้ของผู้เรียน	3.60	0.52	มาก
4	ใช้รูปแบบการเรียนแบบผสมผสานช่วยส่งเสริมให้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง	3.56	0.52	มาก
5	การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานช่วยเพิ่ม ประสิทธิผลของการเรียนรู้และสนับสนุนการ พัฒนาศักยภาพของผู้เรียน	3.57	0.54	มาก
รวม		3.58	0.41	มาก

จากตาราง 5 พบว่า การศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่ของ
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ด้านการเรียนแบบ
ผสมผสาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.58$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ใช้สื่อการเรียนรู้ที่
หลากหลายเพื่อรองรับความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.68$) รองลงมา คือ ออกแบบ
กิจกรรมการเรียนรู้ให้มีความยืดหยุ่น เพื่อตอบสนองความต้องการและลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน อยู่ในระดับ

มาก ($\bar{X}=3.60$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด จัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา มีการผสมผสานระหว่างการเรียนรู้แบบ
ออนไลน์และการเรียนรู้ในชั้นเรียนอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.51$) ตามลำดับ
ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการบริหารสถานศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่ของ
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2
ด้านการบริหารหลักสูตร

ที่	ด้านการบริหารหลักสูตร	ประชากร (n=184)		ระดับการบริหาร หลักสูตร
		$\bar{X}$	S.D.	
1	สถานศึกษามีกระบวนการกำหนดทิศทางและ เป้าหมายของหลักสูตรที่ชัดเจน และดำเนินการ ร่วมกันโดยบุคลากรที่เกี่ยวข้อง	3.64	0.50	มาก
2	สถานศึกษาวางแผนการนำหลักสูตรไปใช้ที่เป็น ระบบ ครอบคลุมการจัดการเรียนรู้และการ บริหารจัดการในสถานศึกษา	3.69	0.49	มาก
3	สถานศึกษาดำเนินการติดตาม ตรวจสอบ และ ประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่องและเป็น รูปธรรม	3.68	0.48	มาก
4	สถานศึกษาใช้ผลการประเมินหลักสูตรถูกนำไปใช้ ในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้อง กับความต้องการของผู้เรียนและมาตรฐาน การศึกษา	3.63	0.51	มาก
5	สถานศึกษาใช้กลไกการกำกับและประกัน คุณภาพหลักสูตรของสถานศึกษามีความชัดเจน ช่วยให้การจัดการเรียนรู้ดำเนินไปตามเป้าหมาย หลักสูตรและสนับสนุนให้ผู้เรียนพัฒนาได้เต็ม ศักยภาพ	3.68	0.50	มาก
รวม		3.66	0.39	มาก

จากตาราง 6 พบว่า การศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่ของ
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ด้านการบริหารหลักสูตร

อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.66$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาวางแผนการนำหลักสูตรไปใช้ที่เป็นระบบ ครอบคลุมการจัดการเรียนรู้และการบริหารจัดการในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.69$) รองลงมา คือ สถานศึกษาใช้กลไกการกำกับและประกันคุณภาพหลักสูตรของสถานศึกษามีความชัดเจน ช่วยให้การจัดการเรียนรู้ดำเนินไปตามเป้าหมายหลักสูตรและสนับสนุนให้ผู้เรียนพัฒนาได้เต็มศักยภาพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.68$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด สถานศึกษาใช้ผลการประเมินหลักสูตรถูกนำไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและมาตรฐานการศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.63$) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่ของโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ พบว่า การบริหารสถานศึกษาควรดำเนินการอย่างเป็นระบบและบูรณาการ โดยผู้บริหารทำหน้าที่เป็นผู้นำทางวิชาการ มุ่งพัฒนาหลักสูตรที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา พร้อมทั้งใช้ระบบสารสนเทศในการกำกับ ติดตาม และประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ควบคู่กับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วนอย่างเหมาะสม นอกจากนี้ควรส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ดิจิทัลและการเรียนแบบผสมผสาน โดยพัฒนาสมรรถนะครูด้านการออกแบบการเรียนรู้และการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ทั้งนี้ การพัฒนาครูควรดำเนินการอย่างเป็นระบบ ผ่านกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การนิเทศภายใน และการใช้ข้อมูลสารสนเทศเป็นฐานในการพัฒนา เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้และการบริหารสถานศึกษาให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาวิจัย เรื่องแนวทางการบริหารสถานศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 สามารถอภิปรายผลของการวิจัยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. จากการศึกษาสภาพปัจจุบันในการบริหารสถานศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ด้านการบริหารหลักสูตร พบว่าอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการพัฒนาหลักสูตรในฐานะกลไกหลักในการขับเคลื่อนคุณภาพผู้เรียนให้สอดคล้องกับบริบทและการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ปกติใหม่ ทั้งนี้ เนื่องจากหลักสูตรเป็นเครื่องมือสำคัญในการกำหนดทิศทางการจัดการเรียนรู้ให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของกัลย์ฐิตา แท้เรือง (2565) วีระศักดิ์ บุญมีและชุตินา พรหมสาขา ณ สกลนคร (2566) และวิเศษ

ปิ่นพิทักษ์ (2566) ที่ชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาหลักสูตรเป็นองค์ประกอบสำคัญของการบริหารวิชาการในยุคปัจจุบัน ทั้งนี้ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการพัฒนาครู พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด สะท้อนให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาตระหนักถึงบทบาทของครู มองว่าครูเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนการศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่ การให้ความสำคัญดังกล่าว มีสาเหตุเนื่องมาจากบริบทของโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งในด้านเทคโนโลยี รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย และการแข่งขันทางการศึกษาที่สูงขึ้น ครูจึงมีความจำเป็นจะต้องได้รับการพัฒนาสมรรถนะในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านเทคโนโลยี ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ และการจัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นทันสมัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจุฑารัตน์ โกสินทร์ (2565) อาลิตา กาญจน์วราธร (2566) วัสนิกา รุมาคม และคณะ (2566) ที่ได้สรุปเกี่ยวกับการพัฒนาครูว่า ผู้บริหารควรส่งเสริม และสนับสนุนให้ครูเป็นผู้ที่มีความรู้และทักษะการสอน ที่สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถคิด วิเคราะห์ และสามารถสร้างนวัตกรรมได้ รวมถึงมีทักษะภาษาอังกฤษและการใช้เทคโนโลยี เพื่อให้ทันต่อสถานการณ์และบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป

2. ผลการศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่ พบว่า ผู้บริหารควรดำเนินงานอย่างเป็นระบบและบูรณาการ ทำหน้าที่เป็นผู้นำทางวิชาการ พัฒนาหลักสูตรที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ใช้ระบบสารสนเทศในการกำกับ ติดตาม และประเมินผลอย่างต่อเนื่อง พร้อมส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน สอดคล้องกับพัชรารักษ์ ดวงชื่อ (2563) ทั้งนี้ควรส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ดิจิทัลและการเรียนแบบผสมผสาน โดยพัฒนาสมรรถนะครูด้านการออกแบบการเรียนรู้และการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับศิริธร สุดตานนท์ (2566) และวุฒิพงษ์ ศรีจันทร์และคณะ (2568) ที่ชี้ว่าการเรียนแบบผสมผสานเป็นการบูรณาการเรียนออนไลน์และในชั้นเรียน นอกจากนี้ควรพัฒนาครูอย่างเป็นระบบผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) การนิเทศภายใน และการใช้ข้อมูลสารสนเทศเป็นฐาน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการวางแผน พัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย และสนับสนุนการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อยกระดับคุณภาพงานวิชาการ สอดคล้องกับอัสมารา จินตามณี (2565)

ข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่องแนวทางการบริหารสถานศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 สามารถนำผลการศึกษาไปใช้ได้ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การบริหารสถานศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่และแนวทางการบริหารสถานศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่ของโรงเรียนประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ด้านการพัฒนาครูเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับที่ต่ำที่สุด สะท้อนว่าผู้บริหารยังให้ความสำคัญไม่เพียงพอ อาจเนื่องจากข้อจำกัดด้านเวลา งบประมาณ และความพร้อมของครู ส่งผลให้ครูยังขาดทักษะด้านดิจิทัลและการจัดการเรียนรู้ในยุคใหม่ ดังนั้น ผู้บริหารควรวางแผนพัฒนาครูอย่าง

เป็นระบบและต่อเนื่อง โดยเน้นสมรรถนะด้านเทคโนโลยี การออกแบบการเรียนรู้ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาชีพ

2. การบริหารสถานศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่และแนวทางการบริหารสถานศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่ของโรงเรียนประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ด้านการเรียนแบบผสมผสานเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับที่ต่ำรองลงมา สะท้อนว่ายังพัฒนาได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ อาจเนื่องจากข้อจำกัดด้านเทคโนโลยี ความพร้อมของครู และทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน ส่งผลให้การจัดการเรียนรู้ขาดความต่อเนื่อง ดังนั้น ผู้บริหารควรส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานอย่างเป็นระบบ โดยพัฒนาศักยภาพครู จัดสรรทรัพยากรที่เหมาะสม และติดตามอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จและอุปสรรคในการนำแนวทางการบริหารสถานศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่
2. ศึกษาการสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่

เอกสารอ้างอิง

- กัลย์จิตา แท้เรือง (2565) . แนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal) ของ โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์แม่จัน. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทที่ไม่มีการตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- กฤติภัทรกร ศิริภัทรนิธิโกคิน (2563). การใช้เทคโนโลยีในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทที่ไม่มีการตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- จันทิมา หวังสุข และธนวรรณ แก้วงาม (2563). การใช้วิธีการเรียนแบบผสมผสานในรายวิชาวิธีการวิจัยสำหรับ นักศึกษาสาขาภาษาอังกฤษธุรกิจมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทที่ไม่มีการตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- จุฑารัตน์ โกสินทร์ (2565). การบริหารสถานศึกษาในสถานการณ์วิกฤตไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทที่ไม่มีการตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ฉวีวรรณ อินชุกุล (2565). การบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่. [ดุชนิพนธ์ปริญญาเอกที่ไม่มีการตีพิมพ์]. มหาลัยศิลปากร.
- ธีรภัทร์ วรคำ และเพชรวิทย์ จันทรศิริสิริ (2566). แนวทางการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้โดยใช้การรู้ดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1. วารสารสถาบันวิจัยพัฒนธรรม, 9(3), 19-32.

- ธัญชา สุ่ม และภาวิณี ศรีสุขวัฒนานันท์ (2564). กรณีศึกษาการจัดการเรียนการสอนช่วงการแพร่ระบาดของ โควิด-19 และช่วงที่โควิด-19 ผ่อนคลายของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด พระนครศรีอยุธยา. *วารสารวิจัยและพัฒนาการศึกษาพิเศษ*, 10(1), 92-108.
- นิตยา ตึกสันทิยะ และพรทิวา ชนโยธา (2567). การบริหารงานวิชาการยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด. *วารสารการบริหาร การศึกษา มจร.วิทยาเขร้อยเอ็ด*, 4(2), 365-379.
- นิตยา หงส์ขุนทด และคณะ. (2567). กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาในยุคปกติใหม่. *วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพ การบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย*, 6(1), 427-436.
- พัชรภรณ์ ดวงชื่อ. (2563). การบริหารจัดการศึกษารับความปกติใหม่หลังวิกฤตโควิด-19. *วารสารศิลปะการจัดการ*, 4(3), 783-795.
- วัสสิกา รุมาคม. (2565). การบริหารสถานศึกษาในยุคความปกติใหม่หลังวิกฤตโควิด-19. *วารสารมหาจุฬานาครพรรค์*, 9(6), 16-30.
- วิเศษ ปิ่นพิทักษ์. (2565). การวิจัยและพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการด้านการจัดการเรียนการสอนออนไลน์แบบมีส่วนร่วมในสถานการณ์ที่มีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของโรงเรียน เพชรพิทยาคม จังหวัดเพชรบูรณ์. *วารสารครุศาสตร์ปัญญา*, 1(5), 28-43.
- วีระศักดิ์ บุญมี และชุตินา พรหมสาขา ณ สกลนคร. (2566). กลยุทธ์การบริหารวิชาการของโรงเรียนในยุคฐานวิถีชีวิตถัดไป สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1. *วารสารมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น*, 8(12), 663-679.
- วุฒิพงษ์ ศรีจันทร์ และคณะ (2568). รูปแบบการพัฒนาการบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5. *วารสารสันติสุขปริทรรศน์*, 6(1), 165-179.
- ศิริธร สุตตานนท์ (2566). การเรียนรู้แบบผสมผสานในวิถีชีวิตใหม่ของเด็กปฐมวัย. *วารสารชุมชนแห่งการเรียนรู้ วิชาชีพครู*, 3(2), 140-160
- อัสมารา จินตามณี (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสงขลา เขต 3. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทที่ไม่มีการตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- อาลิตา กาญจนวราธร (2566). กลยุทธ์การบริหารวิชาการสำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในฐานวิถีชีวิตใหม่. [ดุชนิพนธ์ปริญญาเอกที่ไม่มีการตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

การศึกษาแรงจูงใจของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความผูกพัน
ของครูในโรงเรียนเอกชนจังหวัดอุดรดิตถ์

The motivations of administrators that affect the commitment of the
private school teachers in Uttaradit Province

วิชา ตังมีลาภ

Witchaya Tangmeelarp

นันทิมา นาคพงศ์ อัสวรักษ์

Nanthima Nakaphong Asvaraksha

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

Faculty of Education, Naresuan University

E-mail: wakimyaza@gmail.com

Received: 27 March 2026; Revised: 5 April 2026; Accepted: 8 April 2026

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายคือ 1) เพื่อศึกษาระดับแรงจูงใจของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนเอกชน จังหวัดอุดรดิตถ์ 2) เพื่อศึกษาระดับความผูกพันของครูในโรงเรียนเอกชน จังหวัดอุดรดิตถ์ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจของผู้บริหารกับความผูกพันของครูในโรงเรียนเอกชน จังหวัดอุดรดิตถ์ และ 4) เพื่อศึกษาแรงจูงใจของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความผูกพันของครูในโรงเรียนเอกชน จังหวัดอุดรดิตถ์

ผลการวิจัยพบว่า

1. แรงจูงใจของผู้บริหารในภาพรวม มีระดับการใช้แรงจูงใจมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับการใช้แรงจูงใจมากที่สุดคือ ด้านความสำเร็จ รองลงมาคือ ด้านความรับผิดชอบ และด้านที่มีระดับการใช้แรงจูงใจน้อยที่สุดคือ ด้านค่าตอบแทนและเงินเดือน

2. ความผูกพันของครูในภาพรวม มีระดับความผูกพันมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับความผูกพันมากที่สุดคือ ด้านความเต็มใจที่จะพยายามปฏิบัติงานเพื่อองค์กร อันดับต่อมา ด้านความเชื่อมั่นอย่างแรงกล้าที่จะยอมรับเป้าหมายและค่านิยมขององค์กร ในด้านที่มีระดับความผูกพันน้อยที่สุดคือ ด้านความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะรักษาความเป็นสมาชิกขององค์กร

3. แรงจูงใจของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความผูกพันของครูในโรงเรียนเอกชน จังหวัดอุดรดิตถ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และแรงจูงใจด้านที่มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับความผูกพันของครูในโรงเรียนเอกชน จังหวัดอุดรดิตถ์ คือ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้ร่วมงาน

4. แรงจูงใจของผู้บริหารด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้ร่วมงาน และด้านค่าตอบแทนและเงินเดือน ส่งผลต่อความผูกพันของครูในโรงเรียนเอกชน จังหวัดอุดรดิตถ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แรงจูงใจของผู้บริหารส่งผลต่อความผูกพันของครู เรียงตามอิทธิพลที่ส่งผลต่อ

ตัวแปรตาม ด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้ร่วมงาน (X_8) ส่งผลต่อความผูกพันของครู มีน้ำหนักมากที่สุด ซึ่งมีค่า Beta = .474 รองลงมา คือด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน (X_7) มีค่า Beta = .323 และด้านค่าตอบแทนและเงินเดือน (X_9) มีค่า Beta = -.208 ซึ่งน้ำหนักน้อยที่สุด พยากรณ์ได้ว่าทั้ง 3 ด้าน ส่งผลต่อความผูกพันของครู 58.0% และสามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ

$$Y = 1.806 + 0.342X_8 + 0.218X_7 - 0.114X_9$$

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

$$Z = 0.474X_8 + 0.323X_7 - 0.208X_9$$

คำสำคัญ: แรงจูงใจ, ความผูกพันองค์กร, ผู้บริหาร, ครู, โรงเรียนเอกชน

Abstract

This research article aims to 1) study the level of motivation of school administrators according to the opinions of private school teachers in Uttaradit Province, 2) study the level of commitment of private school teachers in Uttaradit Province, 3) study the relationship between motivation of administrators and commitment of private school teachers in Uttaradit Province, and 4) study the motivations of administrators that affect commitment of private school teachers in Uttaradit Province.

The finding were

1. The motivation of school administrators was at a high level. ranked from the highest to the lowest level as follows: Achievement, Responsibility and the lowest level was Compensation and Salary.

2. The commitment of private school teachers was at a high level. ranked from the highest to the lowest level as follows: A willingness to exert considerable effort on behalf of the organization, a strong belief in and acceptance of the organization's goals and values and the lowest level was A strong desire to maintain membership in the organization

3. The correlation between motivation of administrators and commitment of private school teachers had positive correlation with statistical significance at the .01 level. And the variables of Personal Relations was at a high level of positive correlation.

4) The motivations of administrators that affect commitment of private school teachers The variables that affect 3 variables are Personal Relations, Working Conditions and Compensation and Salary at 58.0 percent with a statistical significance of 0.05 level. The motivations of administrators that affect commitment of private school teachers ranked according to that affect on the dependent variable include: Personal Relations (X_8) (Beta =

.474) Working Conditions (X_7) (Beta = .323) and Compensation and Salary (X_9) (Beta = -.208). The participative predictive equation in the motivations of administrators that affect commitment of private school teachers could be determined as follows:

The predictive equation in term of raw scores:

$$Y = 1.806 + 0.342X_8 + 0.218X_7 - 0.114X_9$$

The predictive equation in term of standard scores:

$$Z = 0.474X_8 + 0.323X_7 - 0.208X_9$$

Keywords: Motivation, organizational commitment, administrators, teachers, private school

บทนำ

การบริหารองค์กรทุกองค์กรมีเป้าหมายสูงสุดคือ ความสำเร็จขององค์กร ซึ่งจะเกิดขึ้นได้ โดยอาศัย ปัจจัยการบริหารอย่างน้อย 4 ประการคือ คน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการบริหารจัดการ ในปัจจัยการบริหารทั้ง 4 ประการนี้เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่า คนเป็นปัจจัยหรือทรัพยากรที่สำคัญที่สุด คนจะเป็นผู้ใช้ ทรัพยากรทุกอย่างให้สามารถขับเคลื่อนองค์กรไปสู่ความสำเร็จ ในการพัฒนาการศึกษาให้ก้าวหน้าอย่างมีประสิทธิภาพ เช่นกัน ครูคือทรัพยากรบุคคลทางการศึกษามีความสำคัญเป็นอย่างสูง โดยนับว่าเป็น กระบวนการและเครื่องมือในการพัฒนาความรู้ ความคิด ค่านิยม ตลอดจนคุณธรรมและความประพฤติของ บุคคล เพื่อดำเนินการส่งเสริม พัฒนาให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองที่ดีมีคุณภาพและทำให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวผู้เรียน ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ดังนั้นหน้าที่สำคัญประการหนึ่งขององค์กรคือการธำรงรักษาให้บุคลากรในองค์กร ให้ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรและมีความรู้สึกผูกพันต่อองค์กร กระทรวงศึกษาธิการ (2542) อธิบาย ว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบการจัดการศึกษาของสถานศึกษา บทบาทเป็นผู้กำกับ ตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของบุคลากรในสถานศึกษาให้ดำเนินงานเป็นไปตามนโยบาย คุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาของกระทรวง และบทบาทเป็นผู้ระดมสรรพกำลังและทรัพยากรต่างๆ จาก ท้องถิ่นมาใช้ในการจัด และพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

การที่จะพัฒนาสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จได้เป็นอย่างดีนั้น ควรมีบุคลากรที่มีแรงจูงใจ และมีความผูกพันต่อสถานศึกษา โดยเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดความสัมพันธ์และมีการส่งผลต่อพฤติกรรมต่อบทบาท สมาชิกที่ดีต่อสถานศึกษา เป็นตัวเชื่อมระหว่างความต้องการของครูให้สอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา และมีความต้องการที่จะตอบแทนให้กับสถานศึกษา เมื่อบุคคลนั้นมีความผูกพันกับสถานศึกษา จึงส่งผลให้ สมาชิกทุ่มเทในการทำงานมากยิ่งขึ้น ความผูกพันของครูที่มีต่อสถานศึกษาจะเป็นตัวบ่งชี้ถึงประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพต่อการทำงาน การสร้างความผูกพันต่อสถานศึกษาให้เกิดขึ้นกับสมาชิกของสถานศึกษาจึงนับว่า เป็นสิ่งจำเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูซึ่งมีหน้าที่และภารกิจในการพัฒนาเยาวชนไปสู่เป้าหมายที่ได้ กำหนดไว้ ศรัณยู กัณโสภา (2558) อธิบายว่า แรงจูงใจถือเป็นสิ่งสำคัญอย่างมากในการช่วยผลักดันให้บุคคล

ปฏิบัติงานได้อย่างเต็มความสามารถ โดยมีพลังเป็นแรงขับเคลื่อนของการกระทำ และที่สำคัญต้องมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการทำงาน เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

แรงจูงใจ คือพลังที่อยู่ในตัวของบุคคล เป็นสิ่งที่คอยผลักดันให้คนผู้นั้นมีพฤติกรรมบางอย่าง อีกทั้งยังเป็นสิ่งที่กำหนดทิศทางหรือเป้าหมายของพฤติกรรมนั้นๆด้วย กล่าวได้ว่า แรงจูงใจเป็นความตั้งใจ ความต้องการที่จะกระทำบางสิ่งหรือเหตุผลของการกระทำนั้นๆนั่นเอง แรงจูงใจจึงมีอิทธิพลต่อการทำงาน ซึ่งงานจะมีคุณภาพมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับแรงจูงใจในการทำงาน ซึ่งแรงจูงใจของครูแต่ละคนก็ไม่เหมือนกัน ฉะนั้นแล้วผู้บริหารต้องเข้าใจว่าอะไรคือแรงจูงใจที่จะทำให้ครูคนนั้นทำงานอย่างเต็มประสิทธิภาพ และเกิดความผูกพันกับสถานศึกษา Dolton, Hoyle, and Watts (2000) ให้ความหมายว่า แรงจูงใจเป็นการกระตุ้นทางอารมณ์ที่เป็นเหตุให้กระทำ การกระตุ้นอาจเป็นความจำเป็นหรือการขับเคลื่อนที่ให้พลังแก่พฤติกรรมในที่ทำงาน การจูงใจเป็นการผสมผสานขององค์ประกอบทั้งหลายในสภาพแวดล้อมการทำงานที่นำไปสู่แรงพลังทางบวกหรือทางลบถ้าเข้าใจว่าอะไรจะจูงใจได้ ก็ยิ่งบรรลุเป้าหมายทางอาชีพและเป้าหมายส่วนตัวมากยิ่งขึ้นเช่นเดียวกัน ถ้าองค์กรรู้จักวิธีจูงใจผู้ปฏิบัติงานก็สามารถเพิ่มประสิทธิภาพได้

ความผูกพันต่อสถานศึกษาเป็นสิ่งที่ส่งผลให้ครูทุ่มเทในการทำงานมากยิ่งขึ้น ความผูกพันของครูที่มีต่อสถานศึกษาจะเป็นตัวบ่งชี้ถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อการทำงาน การสร้างความผูกพันต่อสถานศึกษาให้เกิดขึ้นกับสมาชิกของสถานศึกษาจึงนับว่าเป็นสิ่งจำเป็นอย่างมาก Mowday, Steers and Porter (1982) อธิบายว่า การสร้างความผูกพันต่อองค์กรในเรื่องของบุคลากรถือว่าเป็นการบริหารจัดการที่สำคัญอย่างหนึ่ง ที่จะทำให้องค์กรสามารถรักษามูลค่าไว้กับองค์กรได้นาน หากองค์กรไม่สามารถตอบสนองความต้องการพื้นฐานให้กับบุคลากรได้ ก็จะทำให้บุคลากรไม่มีความผูกพันต่อองค์กรหรืออาจจะมึนน้อยลง ทั้งนี้ความผูกพันต่อองค์กรก็นับเป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกับการลาออกจากการงาน การเปลี่ยนงาน การลางาน การขาดงาน และการปฏิบัติงานของพนักงาน

จากการศึกษาจากงานวิจัยพบว่า แรงจูงใจมีความสัมพันธ์ต่อความผูกพันต่อองค์กร มลฤดี ปุริส และคณะ (2565) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการทำงานกับความผูกพันองค์กรของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสงคราม ผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจในการทำงานมีความสัมพันธ์กับความผูกพันองค์กรของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสงคราม ในระดับสูง ชลปวีร์ เดชขุนทด และสุมิตรา ยาประดิษฐ์ (2566) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับแรงจูงใจในการทำงานที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดราชบุรี พบว่าแรงจูงใจในการทำงานที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของครูโรงเรียนเอกชน ซึ่งตัวแปรที่ส่งผลต่อความผูกพันมี 5 ตัวแปร ได้แก่ ความมั่นคงในการทำงาน สภาพแวดล้อมในการทำงาน ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ การได้รับการยกย่องนับถือ และความสำเร็จในการปฏิบัติงาน โดยสามารถร่วมกันพยากรณ์ถึงความผูกพันต่อองค์กรของครูโรงเรียนเอกชนได้ คิดเป็นร้อยละ 74.3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 และ Tran Ngoc Mai (2015) ที่ได้ศึกษา แรงจูงใจในการทำงานที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากร มหาวิทยาลัยเว้ ประเทศเวียดนาม โดยพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแรงจูงใจกับความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรมีความสัมพันธ์กัน

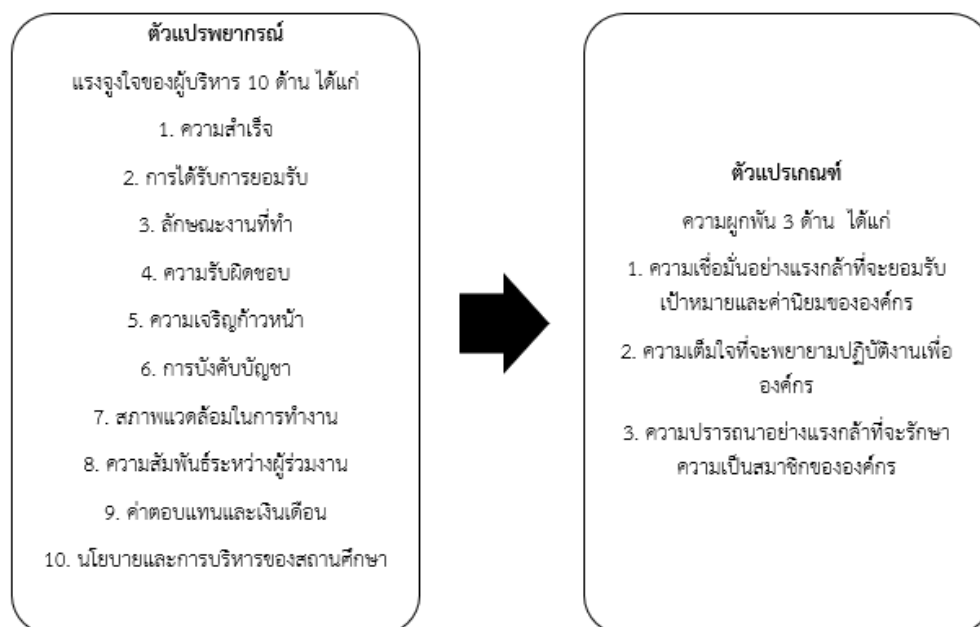
ผู้วิจัยได้รับตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนจรัสศิลป์ ซึ่งเป็นโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดอุดรดิตถ์ มาเป็นระยะเวลา 6 ปี พบว่า ในแต่ละปีมักจะมีครูยื่นหนังสือลาออกจากโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 10 สาเหตุหลักในการลาออกคือ การสอบบรรจุเป็นข้าราชการครูได้ ค่าตอบแทนไม่เพียงพอกับการดำรงชีวิต และภาระงานที่มากเกินไป เป็นผลทำให้โรงเรียนขาดแคลนครู โรงเรียนเอกชนไม่สามารถหาครูมาทดแทนได้ทันที ภาระงานของครูที่ยังปฏิบัติงานอยู่ก็เพิ่มขึ้น ทำให้การปฏิบัติงานไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่โรงเรียนคาดหวัง จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องหาแนวทางแก้ปัญหาอย่างเร่งด่วน จึงดำเนินการศึกษาการศึกษาแรงจูงใจของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความผูกพันของครูในโรงเรียนเอกชน จังหวัดอุดรดิตถ์ โดยผลการศึกษาในครั้งนี้จะทำให้ทราบถึงระดับแรงจูงใจของผู้บริหารและระดับความผูกพันของครูที่มีต่อโรงเรียนเอกชน จังหวัดอุดรดิตถ์ ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างการใช้แรงจูงใจของผู้บริหารกับความผูกพันของครูในโรงเรียนเอกชน จังหวัดอุดรดิตถ์ ทำให้ทราบถึงแรงจูงใจของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความผูกพันของครูในโรงเรียนเอกชน จังหวัดอุดรดิตถ์ และข้อมูลที่ได้จากผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นแนวทางให้ผู้บริหารวางแผน ปรับปรุง และพัฒนาการใช้แรงจูงใจที่มีต่อครู เพื่อเสริมสร้างความผูกพันของครูต่อโรงเรียนเอกชน จังหวัดอุดรดิตถ์ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับแรงจูงใจของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนเอกชน จังหวัดอุดรดิตถ์
2. เพื่อศึกษาระดับความผูกพันของครูในโรงเรียนเอกชน จังหวัดอุดรดิตถ์
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจของผู้บริหารกับความผูกพันของครูในโรงเรียนเอกชน จังหวัดอุดรดิตถ์
4. เพื่อศึกษาแรงจูงใจของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความผูกพันของครูในโรงเรียนเอกชนจังหวัดอุดรดิตถ์

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีการจูงใจของ Herzberg (Herzberg's Motivator - Hygiene Theory) โดยคาดว่าจะมีความสัมพันธ์และส่งผลต่อความผูกพันของครูใน 3 ด้าน ตามแนวคิดของ Mowday, Steers and Porter มีกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากร ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนเอกชน จังหวัดอุดรดิตถ์ ปีการศึกษา 2568 จำนวน 290 คน

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนเอกชน จังหวัดอุดรดิตถ์ ปีการศึกษา 2568 จำนวน 165 คน ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (1970)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ แบบสอบถามการศึกษาแรงจูงใจของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความผูกพันของครูในโรงเรียนเอกชน จังหวัดอุดรดิตถ์ ประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การใช้แรงจูงใจของผู้บริหาร มีลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับการใช้แรงจูงใจของผู้บริหาร ใน 10 ด้าน

ตอนที่ 2 ความผูกพันของครู ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ประกอบด้วยข้อความเกี่ยวกับความผูกพันของครูต่อโรงเรียนเอกชน จังหวัดอุดรดิตถ์ ใน 3 ด้าน

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนเนื้อหา ความชัดเจนและความเหมาะสมทางภาษาของข้อความและนำมาปรับปรุงแก้ไข นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับวัตถุประสงค์ (index of item objective congruence : IOC) โดยเลือกข้อความที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับวัตถุประสงค์ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป โดยได้แบบสอบถามที่มีค่า 1.00 ทุกข้อ และนำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มทดลอง ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ด้วยวิธีของครอนบาค (Cronbach) โดยแรงจูงใจของผู้บริหาร มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .987 และความผูกพันของครูในโรงเรียนเอกชน มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .949

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 165 คน จากครูโรงเรียนเอกชน จังหวัดอุดรดิตถ์ติดต่อประสานงานเพื่อขอหนังสือขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย ส่งถึงผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในการขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยการนำแบบสอบถามไปให้ด้วยตนเอง และส่งแบบสอบถามผ่านทางสื่อออนไลน์ด้วยโปรแกรม Google Form และสร้าง QR Code

2. รวบรวมแบบสอบถาม ตรวจสอบจำนวนและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง และหาข้อมูลเพิ่มเติมในกรณีที่ข้อมูลไม่สมบูรณ์

3. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้ว ไปดำเนินการตามขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 2 การแรงจูงใจของผู้บริหาร ที่มีลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ด้วยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. วิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 3 ความผูกพันของครู ที่มีลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ด้วยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. ทดสอบสมมติฐานที่ 1 แรงจูงใจของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความผูกพันของครูในโรงเรียนเอกชน จังหวัดอุดรดิตถ์ โดยการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis) ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson correlation coefficient) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสองตัวเป็นอิสระต่อกัน

4. ทดสอบสมมติฐานที่ 2 แรงจูงใจของผู้บริหารส่งผลต่อความผูกพันของครูในโรงเรียนเอกชน จังหวัดอุดรดิตถ์ อย่างมีนัยความสำคัญทางสถิติ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การใช้แรงจูงใจของผู้บริหาร

ตารางที่ 1 การใช้แรงจูงใจของผู้บริหาร

การใช้แรงจูงใจของผู้บริหาร	n=165		ระดับการใช้แรงจูงใจ
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านความสำเร็จ	4.36	.64	มาก
2. ด้านการได้รับการยอมรับ	4.25	.68	มาก
3. ด้านลักษณะงานที่ทำ	4.30	.65	มาก
4. ด้านความรับผิดชอบ	4.35	.61	มาก
5. ด้านความเจริญก้าวหน้า	4.30	.70	มาก
6. ด้านการบังคับบัญชา	4.29	.73	มาก
7. ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน	4.23	.72	มาก
8. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้ร่วมงาน	4.28	.68	มาก
9. ด้านค่าตอบแทนและเงินเดือน	4.08	.90	มาก
10. ด้านนโยบายและการบริหารของสถานศึกษา	4.33	.62	มาก
ภาพรวม	4.27	.62	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า การใช้แรงจูงใจของผู้บริหารในภาพรวม มีระดับการใช้แรงจูงใจมาก ($\bar{X} = 4.27$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับการใช้แรงจูงใจมากที่สุดคือ ด้านความสำเร็จ มีระดับการใช้แรงจูงใจมาก ($\bar{X} = 4.36$) รองลงมาคือ ด้านความรับผิดชอบ มีระดับการใช้แรงจูงใจมาก ($\bar{X} = 4.35$) และด้านที่มีระดับการใช้แรงจูงใจน้อยที่สุดคือ ด้านค่าตอบแทนและเงินเดือน มีระดับการใช้แรงจูงใจมาก ($\bar{X} = 4.08$)

ตอนที่ 2 ความผูกพันของครู

ตารางที่ 2 ความผูกพันของครู

ความผูกพันของครู	n=165		ระดับความผูกพัน
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านความเชื่อมั่นอย่างแรงกล้าที่จะยอมรับเป้าหมายและค่านิยมขององค์กร	4.47	.54	มาก

2. ด้านความเต็มใจที่จะพยายามปฏิบัติงานเพื่อองค์กร	4.61	.49	มากที่สุด
3. ด้านความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะรักษาความเป็นสมาชิกขององค์กร	4.44	.58	มาก
รวม	4.50	.49	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ความผูกพันของครูในภาพรวม มีระดับความผูกพันมาก ($\bar{X} = 4.27$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับความผูกพันมากที่สุดคือ ด้านความเต็มใจที่จะพยายามปฏิบัติงานเพื่อองค์กร มีระดับความผูกพันมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$) รองลงมาคือ ด้านความเชื่อมั่นอย่างแรงกล้าที่จะยอมรับเป้าหมายและค่านิยมขององค์กร มีระดับความผูกพันมาก ($\bar{X} = 4.47$) และด้านที่มีระดับความผูกพันน้อยที่สุดคือ ด้านความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะรักษาความเป็นสมาชิกขององค์กร มีระดับความผูกพันมาก ($\bar{X} = 4.44$)

ตอนที่ 3 แรงจูงใจของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความผูกพันของครูในโรงเรียนเอกชน จังหวัดอุดรดิตถ์

โดยการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis) ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson correlation coefficient) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสองตัวเป็นอิสระต่อกัน ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ตารางที่ 3 แรงจูงใจของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความผูกพันของครูในโรงเรียนเอกชน จังหวัดอุดรดิตถ์

	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉	X ₁₀	Y
X ₁	1	.888**	.823**	.782**	.810**	.849**	.744**	.817**	.659**	.782**	.665**
X ₂		1	.843**	.789**	.839**	.872**	.781**	.827**	.748**	.801**	.658**
X ₃			1	.798**	.822**	.837**	.718**	.822**	.680**	.816**	.632**
X ₄				1	.816**	.874**	.715**	.854**	.649**	.822**	.680**
X ₅					1	.829**	.758**	.856**	.780**	.836**	.689**
X ₆						1	.791**	.884**	.707**	.807**	.671**
X ₇							1	.789**	.755**	.776**	.690**
X ₈								1	.751**	.806**	.740**
X ₉									1	.762**	.548**
X ₁₀										1	.661**

Y										1
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (2-tailed)

จากตารางที่ 3 พบว่า แรงจูงใจของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความผูกพันของครูในโรงเรียนเอกชน จังหวัดอุดรดิตถ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

แรงจูงใจด้านที่มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับความผูกพันของครูในโรงเรียนเอกชน จังหวัดอุดรดิตถ์ (Y) คือ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้ร่วมงาน (X₈)

แรงจูงใจด้านที่มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับความผูกพันของครูในโรงเรียนเอกชน จังหวัดอุดรดิตถ์ (Y) คือ ด้านความสำเร็จ (X₁) ด้านการได้รับการยอมรับ (X₂) ด้านลักษณะงานที่ทำ (X₃) ด้านความรับผิดชอบ (X₄) ด้านความเจริญก้าวหน้า (X₅) ด้านการบังคับบัญชา (X₆) ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน (X₇) ด้านค่าตอบแทนและเงินเดือน (X₉) และด้านนโยบายและการบริหารของสถานศึกษา (X₁₀)

ตอนที่ 4 แรงจูงใจของผู้บริหารส่งผลต่อความผูกพันของครูในโรงเรียนเอกชน จังหวัดอุดรดิตถ์

โดยการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis) ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson correlation coefficient) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสองตัวเป็นอิสระต่อกัน

ตาราง 22 แรงจูงใจของผู้บริหารส่งผลต่อความผูกพันของครูในโรงเรียนเอกชน จังหวัดอุดรดิตถ์

แรงจูงใจของผู้บริหาร	ความผูกพันของครูในภาพรวม (Y)				
	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
Constant	1.806	.203		8.909	.000
ด้านความสำเร็จ (X1)	.071	.094	.092	.752	.453
ด้านการได้รับการยอมรับ (X2)	.026	.100	.036	.260	.795
ด้านลักษณะงานที่ทำ (X3)	-.059	.085	-.079	-.698	.486
ด้านความรับผิดชอบ (X4)	.102	.098	.126	1.031	.304
ด้านความเจริญก้าวหน้า (X5)	.121	.087	.173	1.396	.165

ด้านการบังคับบัญชา (X6)	-.143	.098	-.213	-1.457	.147
ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน (X7)	.218	.066	.323	3.308	.001*
ด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้ร่วมงาน (X8)	.342	.096	.474	3.546	.001*
ด้านค่าตอบแทนและเงินเดือน (X9)	-.114	.052	-.208	-2.177	.031*
ด้านนโยบายและการบริหารของสถานศึกษา(X10)	.058	.092	.074	.632	.529

Adjust R² = .580, SEE = .31643, F = 23.621, Sig. = .000, *p < 0.05

จากตารางที่ 4 พบว่า แรงจูงใจของผู้บริหารด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้ร่วมงาน และด้านค่าตอบแทนและเงินเดือน ส่งผลต่อความผูกพันของครูในโรงเรียนเอกชน จังหวัดอุดรดิตถ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐานหรือค่าของ Beta ของแรงจูงใจของผู้บริหารส่งผลต่อความผูกพันของครูในโรงเรียนเอกชน จังหวัดอุดรดิตถ์ พบว่า ด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้ร่วมงาน (X₈) ส่งผลต่อความผูกพันของครู มีน้ำหนักมากที่สุด ซึ่งมีค่า Beta = .474 แสดงว่าด้านนี้ส่งผลต่อความผูกพันของครูในโรงเรียนเอกชน จังหวัดอุดรดิตถ์มากที่สุด รองลงมา คือด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน (X₇) มีค่า Beta = .323 และด้านค่าตอบแทนและเงินเดือน (X₉) มีค่า Beta = -.208 เมื่อวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ Adjust R Square = .580 แสดงว่า แรงจูงใจของผู้บริหารส่งผลต่อความผูกพันของครูในโรงเรียนเอกชนจังหวัดอุดรดิตถ์ 58.0% สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ ได้ดังนี้

แรงจูงใจของผู้บริหารส่งผลต่อความผูกพันของครู เรียงตามอิทธิพลที่ส่งผลต่อตัวแปรตาม ด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้ร่วมงาน (X₈) ส่งผลต่อความผูกพันของครู มีน้ำหนักมากที่สุด ซึ่งมีค่า Beta = .474 รองลงมา คือด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน (X₇) มีค่า Beta = .323 และด้านค่าตอบแทนและเงินเดือน (X₉) มีค่า Beta = -.208 สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ

$$Y = 1.806 + 0.342X_8 + 0.218X_7 - 0.114X_9$$

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

$$Z = 0.474X_8 + 0.323X_7 - 0.208X_9$$

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยเรื่อง การศึกษาแรงจูงใจของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความผูกพันของครูในโรงเรียนเอกชน จังหวัดอุดรดิตถ์ สามารถสรุปองค์ความรู้ใหม่ คือ ผลลัพธ์ของแรงจูงใจของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน จังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้ร่วมงาน มีน้ำหนักมากที่สุด รองลงมาคือด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน และด้านค่าตอบแทนและเงินเดือน มีน้ำหนักน้อยที่สุด เป็นกลไกสำคัญในการเพิ่มความผูกพันของครูในโรงเรียนเอกชน จังหวัดอุดรดิตถ์

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่

อภิปรายผล

1. จากผลการใช้แรงจูงใจของผู้บริหารในภาพรวม มีระดับการใช้แรงจูงใจมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับการใช้แรงจูงใจมากที่สุดคือ ด้านความสำเร็จ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับการใช้แรงจูงใจมากที่สุดคือ ผู้บริหารแสดงความเชื่อมั่นว่าครูที่ได้รับมอบหมายจะสามารถปฏิบัติงานได้ประสบความสำเร็จ แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารได้สร้างเสริมแรงจูงใจให้ครูในการปฏิบัติงานสำเร็จตามวัตถุประสงค์ตามที่ได้รับมอบหมาย และทำให้บุคลากรทุ่มเทการทำงานอย่างเต็มความสามารถ การที่ผู้บริหารให้ความสำคัญในการเสริมสร้างและรักษาแรงจูงใจด้านความสำเร็จนี้ของครู เพื่อให้องค์กรสามารถดำเนินการได้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด อีกทั้งยังแสดงให้เห็นถึงทักษะและความเข้าใจของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะทำให้บุคลากรครูได้รับแรงจูงใจในด้านความสำเร็จอย่างเหมาะสม โดยเฉพาะผู้บริหารแสดงความเชื่อมั่นว่าครูที่ได้รับมอบหมายจะสามารถปฏิบัติงานได้ประสบความสำเร็จอยู่ในระดับมากที่สุด ย่อมทำให้ครูเกิดความเชื่อมั่นว่าจะสามารถปฏิบัติงานได้ประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับแนวคิดของ เฮอิร์ชเบอร์ก (Herzberg, 1967) ที่อธิบายว่า ความสำเร็จในการทำงาน (achievement) เป็นการทำงานที่บุคคลสามารถทำงานได้เสร็จสิ้นและประสบความสำเร็จอย่างดี เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาต่างๆ การรู้จักป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้น เมื่อผลงานสำเร็จจึงเกิดความรู้สึกพึงพอใจและปลื้มในผลสำเร็จของงานนั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของภาสินี สวยงาม, ธดา สิทธิธาดา และเยาวภา บัวเวช (2568) ที่พบว่า การสร้างแรงจูงใจของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี

เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านความสำเร็จในการทำงาน สอดคล้องกับผลการวิจัยของชลปวีร์ เดชขุนทด และสุมิตรา ยาประดิษฐ์ (2566) ที่พบว่า ภาพรวมแรงจูงใจในการทำงานของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับมาก และด้านความสำเร็จในการปฏิบัติงาน เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของมลฤดี บุรีเส และคณะ (2565) ที่พบว่า แรงจูงใจในการทำงาน ของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสงคราม อยู่ในระดับมาก

2. จากผลความผูกพันของครูในภาพรวม มีระดับความผูกพันมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับความผูกพันมากที่สุดคือ ด้านความเต็มใจที่จะพยายามปฏิบัติงานเพื่อองค์กร เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับความผูกพันมากที่สุดคือ ท่านใช้ศักยภาพ ความสามารถ และความพยายามในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถเพื่อให้โรงเรียนประสบความสำเร็จ แสดงให้เห็นว่า ครูมีความเชื่อมั่นอย่างแรงกล้าในการที่จะพยายามปฏิบัติงานเพื่อองค์กร ใช้ศักยภาพ ความสามารถ และความพยายามในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถเพื่อให้โรงเรียนประสบความสำเร็จ อีกทั้งยังเป็นการทำให้ครูมีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีความผูกพัน อุทิศกำลังกายและกำลังใจเพื่อการทำงานให้แก่โรงเรียน เชื่อมมั่นในโรงเรียน ตลอดจนช่วยขับเคลื่อนการดำเนินงานของโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับแนวคิดของ Mowday, Steers and Porter (1979) ที่อธิบายว่า ความผูกพันต่อองค์กรเป็นแรงผลักดันให้ผู้ปฏิบัติงานในองค์กรสามารถทำงานได้อย่างประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และความผูกพันต่อองค์กรมีส่วนช่วยในการเสริมสร้างประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์กร สอดคล้องกับงานวิจัยของชลปวีร์ เดชขุนทด และสุมิตรา ยาประดิษฐ์ (2566) ที่พบว่า ความผูกพันต่อองค์กรของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยความผูกพันมากที่สุดไปน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านความเต็มใจที่จะทุ่มเทความพยายามที่จะปฏิบัติงานเพื่อองค์กร ความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะคงความเป็นสมาชิกขององค์กร และความเชื่อและการยอมรับในเป้าหมายและค่านิยมขององค์กร มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

3. จากผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1 พบว่า แรงจูงใจของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความผูกพันของครูในโรงเรียนเอกชน จังหวัดอุดรดิตถ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเฉพาะด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้ร่วมงานมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับความผูกพันของครูในโรงเรียนเอกชน จังหวัดอุดรดิตถ์ แสดงให้เห็นว่า การสร้างแรงจูงใจของผู้บริหารเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้ครูในโรงเรียนเอกชน จังหวัดอุดรดิตถ์เกิดความผูกพันกับโรงเรียน ส่งผลให้ครูมีความเชื่อมั่นอย่างแรงกล้าที่จะยอมรับเป้าหมายและค่านิยมของโรงเรียน ครูมีความเต็มใจที่จะพยายามปฏิบัติงานเพื่อโรงเรียน และครูมีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะรักษาความเป็นสมาชิกของโรงเรียน ซึ่งแรงจูงใจถือเป็นสิ่งสำคัญอย่างมากในการช่วยผลักดันให้บุคคลปฏิบัติงานได้อย่างเต็มความสามารถ เนื่องจากหากบุคคลามีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่ดี ก็จะส่งผลให้ปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำงานด้วยความทุ่มเทเต็มกำลัง สอดคล้องกับแนวคิดของ Barnard (1974) ที่อธิบายว่า สิ่งที่สร้างสิ่งจูงใจในการทำงานนั้นจะประกอบด้วยองค์ประกอบมากมายหลายประการ คือ สิ่งจูงใจซึ่งเป็นวัตถุ ได้แก่ เงินค่าตอบแทน สิ่งของที่ได้รับ หรือสภาวะทางกายที่ให้แก่ผู้ปฏิบัติงานเป็นค่าตอบแทน การชมเชย รางวัลที่เขาได้ปฏิบัติงานให้หน่วยงานมาแล้วเป็นอย่างดี สิ่งจูงใจที่เป็นโอกาสของบุคคลที่ไม่ใช่วัตถุ ถือว่าเป็นสิ่งจูงใจที่มีความสำคัญในการช่วยเหลือหรือส่งเสริมทำให้ความ

ร่วมมือในการทำงานมากกว่ารางวัลที่เป็นวัตถุ เพราะสิ่งจูงใจที่เป็นโอกาสนี้ บุคคลที่ได้รับนั้นจะความแตกต่างจากบุคคลอื่น เช่น เกียรติภูมิ ตำแหน่ง การใช้สิทธิพิเศษ และการมีอำนาจ เป็นต้น และสภาพกายภาพที่พึงปรารถนา หมายถึง สิ่งแวดล้อมในการปฏิบัติงาน ได้แก่ สถานที่ทำงาน เครื่องมือเครื่องใช้ สิ่งอำนวยความสะดวกในการทำงาน ซึ่งจะเป็นสิ่งสำคัญอันจะก่อให้เกิดความสุขทางกายในการทำงานสอดคล้องกับงานวิจัยของมฤดี ปุริเส และคณะ (2565) ที่พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการทำงานกับความผูกพันองค์กรของครูโรงเรียนเอกชน โดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน พบว่ามีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยมีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .802 ซึ่งแสดงว่า แรงจูงใจในการทำงานมีความสัมพันธ์กันกับความผูกพันองค์กรของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสงคราม ในระดับสูง

4. จากผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2 ที่พบว่า แรงจูงใจของผู้บริหารส่งผลต่อความผูกพันของครูในโรงเรียนเอกชน จังหวัดอุดรดิตถ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้ร่วมงาน (X_8) ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน (X_7) และด้านค่าตอบแทนและเงินเดือน (X_9) ตามลำดับ โดยทั้ง 3 ด้านสามารถร่วมกันพยากรณ์ได้ว่าส่งผลต่อความผูกพันของครูในโรงเรียนเอกชนจังหวัดอุดรดิตถ์ 58.0% สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ

$$Y = 2.060 + 0.417X_8 + 0.232X_7 - 0.079X_9$$

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

$$Z = 0.577X_8 + 0.344X_7 - 0.145X_9$$

แสดงให้เห็นว่า การสร้างแรงจูงใจของผู้บริหารด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้ร่วมงาน ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน และด้านค่าตอบแทนและเงินเดือน ตามลำดับ ส่งผลต่อความผูกพันของครูในโรงเรียนเอกชน จังหวัดอุดรดิตถ์ หมายความว่า หากผู้บริหารสร้างแรงจูงใจในด้านดังกล่าวมากขึ้นจะส่งผลให้ความผูกพันของครูมากขึ้นตามไปด้วย เห็นได้ว่าครูต้องการแรงจูงใจด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้ร่วมงาน ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน และด้านค่าตอบแทนและเงินเดือน เพื่อให้เกิดความผูกพันกับโรงเรียนทั้งในด้านความเชื่อมั่นอย่างแรงกล้าที่จะยอมรับเป้าหมายและค่านิยมขององค์กร ด้านความเต็มใจที่จะพยายามปฏิบัติงานเพื่อองค์กร และด้านความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะรักษาความเป็นสมาชิกขององค์กร สอดคล้องกับแนวคิดของ Mowday, Steers and Porter (1979) ที่อธิบายว่า ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความผูกพันต่อองค์กร ได้แก่ ปัจจัยด้านงานที่มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น หมายถึง ลักษณะงานที่บุคลากรมีโอกาสจะติดต่อกับบุคคลอื่น การได้เข้าสังคมทำให้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคนอื่นทำให้เกิดความคิดหลากหลายในการพัฒนาตนเอง พัฒนางาน เมื่อมีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นก็จะกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งกับองค์กร และรู้สึกผูกพันกับองค์กร ปัจจัยด้านความรู้สึกว่าองค์กรเป็นที่พึ่งพาได้ เป็นความรู้สึกเชื่อถือไว้วางใจที่บุคคลมีต่อองค์กรว่าองค์กรจะไม่ทอดทิ้งและให้ความช่วยเหลือเมื่อเขาประสบกับปัญหา ความน่าเชื่อถือขององค์กรเป็นสิ่งที่ทำให้บุคลากรมีความมั่นใจว่าเขาจะปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ บุคคลที่มีความไว้วางใจองค์กรรู้สึกว่องค์กรเป็นที่พึ่งพาได้ก็จะมี ความผูกพันต่อองค์กรสูง และปัจจัยด้านความ

คาดหวังที่จะได้รับการตอบสนองจากองค์กร เป็นการสร้างความรู้สึกให้กับผู้ปฏิบัติงานหรือสมาชิกในองค์กรว่า การที่ได้ลงทุนปฏิบัติงานกับองค์กรแล้วนั้นควรจะได้รับผลตอบแทนอย่างเพียงพอและยุติธรรม เช่น ค่าตอบแทน ระบบการพิจารณาความดีความชอบโอกาสความก้าวหน้าและการได้รับการพัฒนา และประสบความสำเร็จในการทำงาน ผลตอบแทนที่ได้รับจะเป็นแรงจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงาน มีพลังในการทำงาน และเป็นปัจจัยที่สร้างความรู้สึกผูกพันต่อองค์กร

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลงานไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำผลการวิจัยที่ได้รับไปใช้ในการสร้างแรงจูงใจแก่ครู เพื่อให้เกิดความผูกพันของครูในโรงเรียนเอกชน จังหวัดอุดรธานีให้สูงขึ้น โดยเฉพาะแรงจูงใจในด้านลักษณะงานที่ทำ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้ร่วมงาน และด้านนโยบายและการบริหารของสถานศึกษา ที่มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับความผูกพันของครู แต่ก็ไม่ควรละเลยการสร้างแรงจูงใจในด้านอื่นๆ ถึงแม้ว่าอาจจะมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับความผูกพันของครูก็ตาม ผู้บริหารจึงควรพัฒนาแรงจูงใจในทุกๆ ด้าน

1.2 จากผลการใช้แรงจูงใจของผู้บริหารที่พบว่า ด้านที่มีระดับการใช้แรงจูงใจน้อยที่สุดคือ ด้านค่าตอบแทนและเงินเดือน ผู้บริหารจึงควรพิจารณาเงินเดือนที่เหมาะสมกับวุฒิการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน มีสวัสดิการและค่าตอบแทนอื่นๆ อย่างเหมาะสมกับปริมาณงานที่รับผิดชอบ มีการสนับสนุนช่วยเหลือค่าใช้จ่ายในการทำกิจกรรมที่นอกเหนือการสอนของครู ดูแลให้ครูได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมทุกครั้งในงานพิเศษอื่นๆ และให้ความสำคัญในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปี

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาและสร้างรูปแบบการพัฒนาแรงจูงใจของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความผูกพันของครู เพื่อให้มีรูปแบบและแนวทางในการพัฒนาการสร้างแรงจูงใจของผู้บริหารต่อไปในการกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจในการสร้างความผูกพันของครู

2.2 ควรมีการศึกษาถึงแรงจูงใจของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความผูกพันของครูในโรงเรียนอื่นๆ เช่น โรงเรียนรัฐบาล เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยด้านแรงจูงใจของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความผูกพันของครู ว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันไปตามบริบทหรือไม่ อย่างไร

3. ควรศึกษาเกี่ยวกับปัญหาหรืออุปสรรคที่ครูได้รับการปฏิบัติงานในโรงเรียน เพื่อนำผลการศึกษามาปรับปรุงแก้ไขปัญหาข้อบกพร่อง และนำมาพัฒนาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อโรงเรียนและสร้างความผูกพันของครูที่มีต่อโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *คำชี้แจงประกอบพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรมการศาสนา.
- ชลปวีร์ เดชขุนทด และสุมิตรา ยาประดิษฐ์. (2566). แรงจูงใจในการทำงานที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดราชบุรี. *วารสารมหาจุฬานาครธรรม์*, 10(7), 158-167.
- ชลปวีร์ เดชขุนทด และสุมิตรา ยาประดิษฐ์. (2566). แรงจูงใจในการทำงานที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดราชบุรี. *วารสารมหาจุฬานาครธรรม์*, 10(7), 158-167.
- ภาสินี สวยงาม, ธดา สิทธิธาดา และเยาวภา บัวเวช. (2568). การสร้างแรงจูงใจของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1. *วารสารคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์*, 8 (ฉบับที่ 2 เมษายน-มิถุนายน 2568), 488-498.
- มลฤดี ปุริเส และคณะ. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการทำงานกับความผูกพันองค์กรของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสงคราม. *วารสารวิชาการ สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ*, 8(1 มกราคม-มิถุนายน 2565), 270-285.
- ศรัญญา กัณโสภา. (2558). *แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอสรรคบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 [งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต]*. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Barnard, C. I. (1974). *The Functions of The Execution*. 4th ed.. Harvard University.
- Dolton, M. et al. (2000). *Human relations*. n.p.
- Herzberg, F. (1967). *The motivation of work*. 2nd ed.. John Wiley.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Mowday T. et al. (1982). *Employee-organization linkages: The psychology of commitment, absenteeism, and turnover*. Academic Press.
- Tran Ngoc Mai. (2015). *Job Motivation Affecting the Attachment to the Organization of Personnel at Hue University of Science, Vietnam [A Thesis for the Master of Business Administration Degree in Human Resource Management]*. Ubonratchathani Rajabhat University.

กระบวนการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน
สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์

The management process of school administrators affecting the student
support system under the Phetchabun office of learning encouragement

อาภิสขนา ด่านวิไล

Arphidchana Danwilai

นันทิมา นาคพงศ์ อัครรักษ์

Nanthima Nakaphong Asvaraksha

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

Faculty of Education, Naresuan University

E-mail: arphidchanad67@nu.ac.th

Received: 29 April 2026; Revised: 5 May 2026; Accepted: 9 May 2026

บทคัดย่อ

บทความวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับกระบวนการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์ 2) เพื่อศึกษาระดับของระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์ 3) เพื่อศึกษาระดับกระบวนการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์ ปีการศึกษา 2568 จำนวน 113 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็น มีค่า IOC เท่ากับ 1 และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.89 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ Pearson และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า 1)ระดับกระบวนการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2)ระดับระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) ผลการวิเคราะห์ระดับกระบวนการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์ มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง 0.55–0.68 4)ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ถดถอยพหุคูณแบบ

ปกติกระบวนการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้ร้อยละ 49.40 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมการวิเคราะห์การถดถอยในรูปของคะแนนมาตรฐาน คือ Beta

$$\hat{Z}_Y = 0.56(Z_{X_1}^{**}) + 0.31(Z_{X_4}) + 0.21(Z_{X_2}) - 0.10(Z_{X_3}) - .25(Z_{X_5})$$

คำสำคัญ: กระบวนการบริหารจัดการ, ผู้อำนวยการสถานศึกษา, ระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

Abstract

The objectives of this research were: (1) to examine the level of management processes of school administrators under the Phetchabun Provincial Office of Learning Promotion; (2) to investigate the level of student support systems under the same office; and (3) to analyze the management processes of school administrators that influence the student support system. The sample consisted of 113 teachers in the academic year 2025. The research instrument was a questionnaire with an IOC value of 1.00 and a reliability coefficient of 0.89. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, Pearson's correlation coefficient, and multiple regression analysis.

The findings revealed that: (1) the overall level of management processes of school administrators was high; (2) the overall level of student support systems was high; (3) the management processes of school administrators were moderately and positively correlated with the student support system, with correlation coefficients ranging from 0.55 to 0.68, statistically significant at the .01 level; and (4) multiple regression analysis indicated that the management processes of school administrators explained 49.40% of the variance in the student support system, statistically significant at the .01 level.

The standardized regression equation was:

$$\hat{Z}_Y = 0.56(Z_{X_1}^{**}) + 0.31(Z_{X_4}) + 0.21(Z_{X_2}) - 0.10(Z_{X_3}) - .25(Z_{X_5})$$

Keywords: Management process, Educational Administrator, Student support system

บทนำ

สภาพสังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านวัตถุ สิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยี เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ เป็นยุคของข้อมูลข่าวสาร ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีเป็นไปอย่างรวดเร็ว ทำให้ทุกคนต้องปรับตัวให้ทันกับสภาวะของสังคม การดูแลผู้เรียนในการเข้าสู่สังคม ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในขณะที่ผู้เรียนยังไม่พร้อม เป็นภาระที่ครอบครัว โรงเรียน สถานศึกษา และชุมชนต้องร่วมมือซึ่งกันและกัน ในการสื่อสารให้ความรู้ ส่งเสริมพัฒนา เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียน การดูแลผู้เรียนให้มีทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตต้องทำด้วยความเอาใจใส่ ความรัก เมตตาและเข้าใจผู้เรียนแต่ละคน (เพ็ญศรี นิตยา, 2551) นอกจากรัฐและตัวระบบการศึกษาแล้ว ยังคงต้องอาศัยสถาบันครอบครัวซึ่งเป็นสถาบันทางสังคมพื้นฐานที่สำคัญประกอบกับหลักการในเรื่องการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในมิติด้านต่างๆ ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ตามมาตรา 6 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย และจิตใจ มีสติปัญญา มีความรู้ มีคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้ อย่างมีความสุขและตามมาตรา 22 แนวการจัดการศึกษา ยังให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนให้พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ อีกทั้งมีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรมและมีวิถีชีวิตที่เป็นสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

ดังนั้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายดังกล่าว จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการบริหารจัดการ การศึกษาที่มีประสิทธิภาพ โดยผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการวางแผน จัดองค์การ การอำนวยการ การประสานงาน และการควบคุมการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย ทั้งนี้ งานวิจัยที่พบว่ากระบวนการบริหารดังกล่าวเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา และสามารถร่วมกันพยากรณ์ผลสำเร็จได้ในระดับสูง (มนชนก พุ่มเพชร, 2559)

อย่างไรก็ตาม แม้จะมีการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการที่ชัดเจน ปัญหาในระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนและการแนะแนวยังคงปรากฏในหลายสถานศึกษา โดยเฉพาะในบริบทของหน่วยงานที่มีความหลากหลายของกลุ่มเป้าหมาย เช่น สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ซึ่งดูแลผู้เรียนที่มีความแตกต่างทั้งด้านอายุ อาชีพ สถานะทางสังคม และพื้นฐานชีวิต ทำให้การจัดระบบแนะแนวและการช่วยเหลือผู้เรียนยังขาดความต่อเนื่อง ความครอบคลุม และความสอดคล้องกับบริบทเฉพาะของผู้เรียน นอกจากนี้ การดำเนินงานด้านการแนะแนวในปัจจุบันยังเผชิญข้อจำกัดทั้งด้านบุคลากร เครื่องมือ และระบบสนับสนุน ส่งผลให้การให้บริการยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการพัฒนาทักษะชีวิต การตัดสินใจทางการศึกษา และอาชีพ รวมถึงการเสริมสร้างความพร้อมในการดำรงชีวิตในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

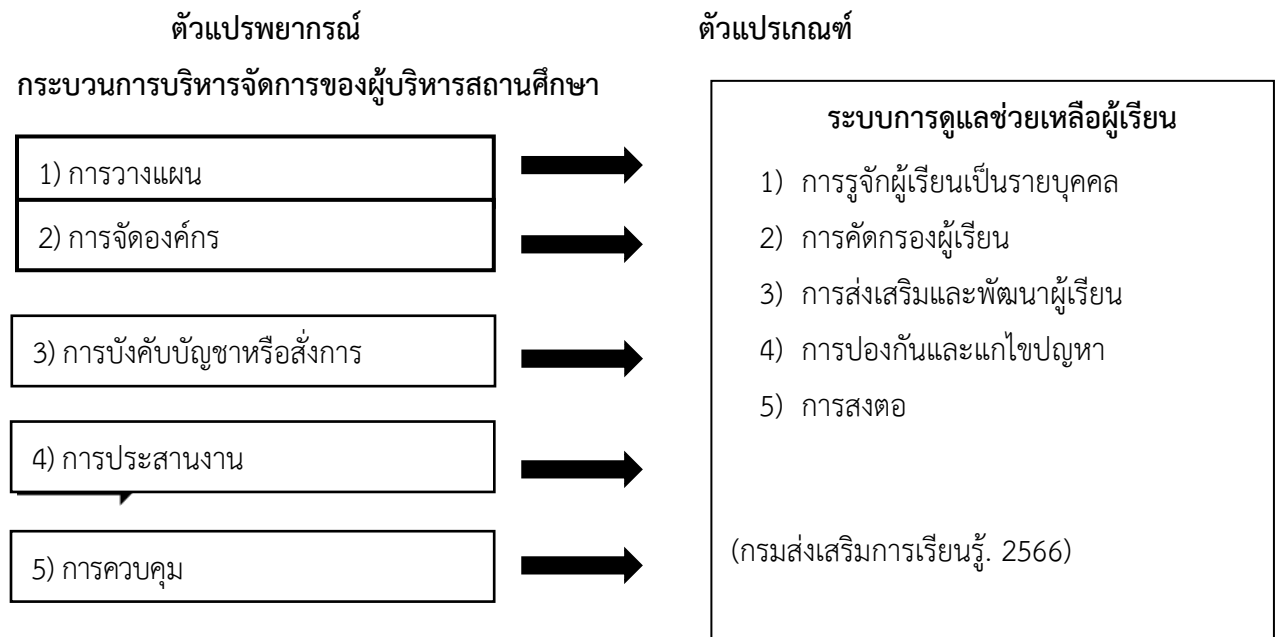
จากรายงานผลการจัดการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์ที่ผ่านมาพบว่า คุณภาพของผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์ เช่น ผู้เรียนมีความแตกต่าง หลากหลายช่วงอายุ การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนยังไม่ตรงตามความหลากหลายเท่าที่ควร ยังไม่ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย รวมถึงความสามารถของผู้เรียนในการคิดเชิงนวัตกรรม และยังขาดทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนบางส่วนยังขาดความเชื่อมั่นในการดำเนินชีวิตที่มีการแนะแนวทางที่เป็นระบบ (สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์, 2567) ระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเป็นกระบวนการหนึ่งในการบริหารจัดการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์ที่จะดำเนินงานดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างมีขั้นตอน วิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน มีประสิทธิภาพและเพื่อให้สถานศึกษา ผู้ปกครองชุมชน องค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการทำงานร่วมกันโดยผ่านกระบวนการทำงานที่ชัดเจนมีร่องรอยหลักฐาน การปฏิบัติงานสามารถตรวจสอบและประเมินผลได้และเป็นแนวทางในกระบวนการบริหารเพื่อที่จะส่งผลต่อระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อป้องกันและแก้ปัญหาและส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และเป็นแนวทางในการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนระบบช่วยเหลือผู้เรียนให้กับสถานศึกษาในสังกัดทั้ง 11 แห่ง รวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมสถานศึกษา ในระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน โดยมีวิธีการและเครื่องมือสำหรับ ครูแนะแนวและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

จากความสำคัญและความจำเป็นมา ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า การดำเนินงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์ยังขาดความต่อเนื่อง ความเชื่อมโยง และความสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน ประกอบกับข้อจำกัดด้านกระบวนการบริหารจัดการ บุคลากร เครื่องมือ และระบบสนับสนุน ส่งผลให้ประสิทธิภาพของระบบยังไม่บรรลุเป้าหมาย อีกทั้งยังขาดองค์ความรู้เชิงประจักษ์เกี่ยวกับอิทธิพลของกระบวนการบริหารจัดการที่มีต่อระบบดังกล่าว ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องศึกษาประเด็นนี้เพื่อพัฒนาแนวทางที่เหมาะสมและยกระดับคุณภาพผู้เรียนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับกระบวนการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์
2. เพื่อศึกษาระดับของระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์
3. เพื่อศึกษากระบวนการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์

กรอบแนวคิดการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง กระบวนการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์ ในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) โดยมีวิธีดำเนินการตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์ รวม 162 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คิดจากประชากร โดยเปิดตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970) จากกลุ่มประชากร จำนวน 162 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 113 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และขั้นตอนการสร้างเครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม มีรายละเอียดดังนี้

แบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีข้อความถามเกี่ยวกับเพศ ระดับการศึกษาขั้นสูงสุด ตำแหน่ง และ

ประสบการณ์การทำงานในสถานศึกษา ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับระดับกระบวนการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา 5 ด้าน รวม 25 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert (1961) และตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน 5 ด้าน รวม 25 ข้อ ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับเช่นเดียวกัน โดยทั้งตอนที่ 2 และตอนที่ 3 ใช้เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยในระดับเดียวกัน คือ

ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 แสดงว่า มีระดับกระบวนการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50 แสดงว่า มีระดับกระบวนการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50 แสดงว่า มีระดับกระบวนการบริหารจัดการ อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50 แสดงว่า มีระดับกระบวนการบริหารจัดการ อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.50 แสดงว่า มีระดับกระบวนการบริหารจัดการ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.2.2 การวิเคราะห์ระดับของระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ผู้วิจัยนำค่าเฉลี่ยไปเทียบเกณฑ์

ขอบเขตค่าเฉลี่ยตาม (Rating scales) แนวคิดของ Likert ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 แสดงว่า มีระดับระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50 แสดงว่า มีระดับระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50 แสดงว่า มีระดับระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50 แสดงว่า มีระดับระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.50 แสดงว่า มีระดับระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม จากนั้นนำหนังสือดังกล่าวพร้อมแบบสอบถามเสนอผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อขออนุญาตและความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง และได้จัดส่งแบบสอบถามในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยกำหนดให้ผู้ตอบตอบคำถามครบทุกข้อ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ครบถ้วน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistics) ได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

มากกว่า .90 ขึ้นไป หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับสูงมาก

ค่า .70 - .90 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับสูง

ค่า .30 - .69	หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง
ค่าต่ำกว่า .30	หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับต่ำ
ค่าเป็น .00	หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาและระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน อยู่ในระดับมาก โดยกระบวนการบริหารจัดการมีอิทธิพลเชิงบวกต่อระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้สามารถร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิภาพของระบบได้ในระดับสูง สะท้อนถึงความสำคัญของการบริหารจัดการที่เป็นระบบต่อระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีวุฒิการศึกษา ระดับปริญญาตรี และมีประสบการณ์การทำงานในสถานศึกษา มากกว่า 10 ปี

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับกระบวนการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์

การวิเคราะห์ระดับกระบวนการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและลำดับกระบวนการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์

(n = 113)

กระบวนการบริหารจัดการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1.การวางแผน	4.40	0.42	มาก	1
2.การจัดการองค์กร	4.33	0.45	มาก	2
3.การบังคับบัญชาหรือสั่งการ	4.30	0.46	มาก	3
4.การประสานงาน	4.23	0.50	มาก	4
5.การควบคุม	4.20	0.49	มาก	5
รวม	4.30	0.43	มาก	

จากตารางที่ 1 กระบวนการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.30, S.D. = 0.43$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การวางแผน มีค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.40, S.D. = 0.44$) รองลงมา อยู่ในระดับมาก ได้แก่ การจัดการองค์กร ($\bar{x} = 4.33, S.D. = 0.45$) การบังคับบัญชาหรือสั่งการ อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.30, S.D. = 0.46$) การประสาน อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.23, S.D. = 0.50$) และ การควบคุม อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.20, S.D. = 0.49$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับกระบวนการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและลำดับระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์

(n = 113)

ระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1.การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล	4.31	0.30	มาก	2
2.การคัดกรองผู้เรียน	4.41	0.40	มาก	1
3.การพัฒนาและส่งเสริมผู้เรียน	4.28	0.41	มาก	5
4.การป้องกันและแก้ไข้ปัญหา	4.29	0.36	มาก	4
5.การส่งต่อ	4.30	0.49	มาก	3
รวม	4.32	0.35	มาก	

จากตารางที่ 2 ระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.32, S.D. = 0.35$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การคัดกรองผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.41, S.D. = 0.40$) รองลงมา อยู่ในระดับมาก ได้แก่ การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{x} = 4.31, S.D. = 0.30$) การส่งต่อ อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.30, S.D. = 0.49$) การป้องกันและแก้ไข้ปัญหา อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.29, S.D. = 0.36$) และ การพัฒนาและส่งเสริมผู้เรียน อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.28, S.D. = 0.41$) ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ระดับกระบวนการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์

การวิเคราะห์ระดับกระบวนการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์ ปรากฏผลดังตารางที่ 3-4 ดังนี้

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างระดับกระบวนการบริหารจัดการของผู้บริหาร

สถานศึกษาที่ส่งผลต่อระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปร	การวางแผน (X ₁)	การจัดองค์กร (X ₂)	การบังคับบัญชาหรือสั่งการ (X ₃)	การประสานงาน (X ₄)	การควบคุม (X ₅)	ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (Y _{tot})
การวางแผน (X ₁)	1.00					
การจัดองค์กร (X ₂)	0.76**	1.00				
การบังคับบัญชาหรือสั่งการ (X ₃)	0.82**	0.82**	1.00			
การประสานงาน (X ₄)	0.78**	0.80**	0.90**	1.00		
การควบคุม (X ₅)	0.76**	0.82**	0.91**	0.93**	1.00	
ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (Y _{tot})	0.68**	0.59**	0.58**	0.58**	0.55**	1.00

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกระบวนการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมี ค่าสหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.76–0.93 ทั้งนี้พบว่ามีความสัมพันธ์ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงกว่า 0.80 จำนวน 7 คู่ จึงได้ทำการตรวจสอบภาวะร่วมเส้นตรงพหุ (Multicollinearity) ผลการวิเคราะห์พบว่า ตัวแปรทั้งหมดมีค่า Tolerance มากกว่า 0.10 (ค่า Tolerance = 0.39) และมีค่า VIF ไม่เกิน 10 (ค่า VIF = 2.57) แสดงให้เห็นว่าไม่มีตัวแปรใดฝ่าฝืนข้อตกลงเบื้องต้นของสถิติที่เกี่ยวกับภาวะร่วมเส้นตรงพหุ (อ้างอิง Huynh & Finch, 2000; Yu, 2002 ใน พิศสมัย อรทัย, 2548:133)

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของกระบวนการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมพบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง 0.55–0.68 ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าตัวแปรแต่ละด้านของกระบวนการบริหารจัดการมีความสัมพันธ์กันเชิงบวก และสามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์เชิงถดถอยพหุคูณได้โดยไม่เกิดปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงเชิงพหุ

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนกระบวนการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์

(n = 113)					
แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
Regression	5	6.91	1.38	20.87**	.00
Residual	107	7.08	0.66		
Total	112	14.00			
ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการ	b	Beta	SEb	t	Sig
ค่าคงที่ (constant)	1.72		0.26	6.53**	.00
ด้านการวางแผน (X1)	0.47	0.10	0.56	4.45**	.00

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

R = 0.703 R² = 0.494 SEE. = 0.257

จากตารางที่ 4 พบว่า ด้านการวางแผน (X1) เป็นตัวแปรที่ได้รับเลือกเข้าสมการถดถอย และสามารถอธิบายความผันแปรของระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าประสิทธิภาพในการทำนาย (R²) เท่ากับ 0.518 ซึ่งแสดงว่าการวางแผน ส่งผลต่อระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน และสามารถทำนายระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ได้ร้อยละ 49.40 โดยสามารถเขียนสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

สมการวิเคราะห์การถดถอยในรูปของคะแนนดิบ

$$Y = 1.72 + 0.47(x_1^{**}) + 0.16(X_2) - 0.8(x_3) + .21(x_4) -.18(x_5)$$

สมการวิเคราะห์การถดถอยในรูปของคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z}_Y = 0.56(Zx_1^{**}) + 0.31(Zx_4) + 0.21(ZX_2) - 0.10(Zx_3) - .25(Zx_5)$$

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยได้นำประเด็นต่าง ๆ ที่สำคัญมาอภิปราย ได้ดังนี้

1. กระบวนการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์ เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ พบว่ากระบวนการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยการพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ซึ่งกระบวนการบริหารจัดการด้านการวางแผนเพียงด้านเดียวที่สามารถพยากรณ์ระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่ด้านอื่น ได้แก่ การจัดองค์การ การบังคับบัญชาหรือสั่งการ การประสานงาน และการควบคุม ไม่พบอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้สามารถอภิปรายผลเชิงลึกได้ดังต่อไปนี้

ด้านการวางแผน อยู่ในระดับมาก จึงสะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารมีความสามารถในการดำเนินงานตามหลักการบริหารการศึกษาอย่างครบถ้วนและมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เนื่องจากการวางแผนเป็นกระบวนการที่จำเป็นและมีความสำคัญต่อกระบวนการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารทุกระดับต้องมีการวางแผนเพื่อใช้เป็นบรรทัดฐานในการปฏิบัติงาน และเป็นแนวทางเพื่อมุ่งสู่ผลสำเร็จที่คาดหวังในอนาคต โรงเรียนต่างๆ ได้บริหารโรงเรียนด้วยรูปแบบกระบวนการบริหารที่เป็นระบบและมีคุณภาพทั้งองค์การ สอดคล้องกับงานวิจัยของ มนชนก พุ่มเพชร (2559) ที่ศึกษาเรื่องกระบวนการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) กระบวนการบริหารของผู้บริหาร มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้การอำนวยการ การควบคุมและการสั่งการ การจัดทีมงาน การจัดองค์การ และการวางแผน 2) ประสิทธิภาพของสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ความสามารถในการพัฒนาทัศนคติทางบวก ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการผลิต และความสามารถในการปรับตัว 3) กระบวนการบริหารของผู้บริหาร ประกอบด้วย การอำนวยการ การควบคุมและการสั่งการ การจัดทีมงาน การจัดองค์การ และการวางแผนเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา โดยร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังมีผลการวิจัยที่พบว่า สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทเชิงยุทธศาสตร์ของผู้บริหารสถานศึกษาในการกำหนดทิศทางและกลไกของระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน โดยเฉพาะในบริบทของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ซึ่งมีลักษณะผู้เรียนที่หลากหลายและมีความซับซ้อนทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และบริบทชีวิต

ทั้งนี้ การวางแผนมิได้เป็นเพียงการกำหนดแผนปฏิบัติงานเชิงเอกสารเท่านั้น แต่เป็น “กระบวนการคิดเชิงระบบ” (System Thinking) ที่เชื่อมโยงข้อมูลผู้เรียนรายบุคคล การวิเคราะห์สภาพปัญหา และการออกแบบแนวทางการช่วยเหลืออย่างมีเป้าหมาย ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพของระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนในทุกมิติ

ผลดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลชนก ศรีสุวรรณ (2565) ได้ศึกษาการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ที่พบว่า การวางแผนเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษามีอิทธิพลโดยตรงต่อประสิทธิผลของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยเฉพาะในด้านการคัดกรองและการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และยังสอดคล้องกับ งานวิจัยของ ธนพร ศรีวงศ์ (2567) ได้ศึกษา การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาพรวัว 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 ซึ่งพบว่า การวางแผนที่มีการบูรณาการระหว่างแผนงานวิชาการ แผนงานแนะแนว และแผนพัฒนาคุณภาพผู้เรียน จะส่งผลให้ระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนมีความต่อเนื่องและยั่งยืน

2. ระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การคัดกรองผู้เรียน รองลงมา ได้แก่ การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล การส่งต่อ การป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การพัฒนาและส่งเสริมผู้เรียน ตามลำดับ ทั้งในด้านการแนะแนว การให้คำปรึกษา และการติดตามผลการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 ที่เน้นให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และคุณธรรม การที่ระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนมีประสิทธิภาพสูง สะท้อนถึงความร่วมมือระหว่างผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และชุมชนในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ (2560) ที่เน้นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์และสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับบทบาทของ กรมส่งเสริมการเรียนรู้ (2566) ที่ได้กำหนดพันธกิจในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้มีความครอบคลุมและตอบสนองต่อความหลากหลายของผู้เรียนในทุกช่วงวัย โดยเน้นการแนะแนวที่มีทั้งข้อมูล ความเข้าใจ และความเป็นมนุษย์ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเลือกเส้นทางการเรียนและอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองได้อย่างมั่นใจ กรมส่งเสริมการเรียนรู้ยังได้พัฒนากลไกการแนะแนวในเชิงระบบ เช่น การสร้างฐานข้อมูลดิจิทัล การจัดทำเครื่องมือวัดผลรูปแบบใหม่ และการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การดูแลช่วยเหลือผู้เรียนไม่หยุดอยู่เพียงในห้องเรียน แต่สามารถต่อยอดไปสู่การตัดสินใจในชีวิตจริงของผู้เรียน การที่ระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก จึงสะท้อนถึงความสอดคล้องกับงานวิจัยของอรสา กอนรัมย์ (2567) ที่ได้ศึกษาดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 3 ผลการวิจัยพบว่าการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความเข้มแข็งในด้านการคัดกรองและการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของคุณที่พบว่าด้านการคัดกรองมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และยังสอดคล้องกับนโยบายและแนวทางของกรมส่งเสริมการเรียนรู้ ที่มุ่งเน้นการสร้างระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่มีทั้ง “หัวใจ” และ “ความหมาย” โดยครูแนะแนวและผู้บริหารสถานศึกษาทำหน้าที่เป็นผู้ร่วม

ทางชีวิตของผู้เรียน ไม่เพียงแต่ให้คำตอบ แต่ยังช่วยสร้างคำถามที่นำไปสู่การค้นหาคำตอบที่แท้จริงของชีวิต การดำเนินงานดังกล่าวทำให้ผู้เรียนมีโอกาสพัฒนาดตนเองทั้งด้านวิชาการ ทักษะชีวิต และคุณภาพชีวิตโดยรวม

3. กระบวนการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ด้านการวางแผน เป็นตัวแปรที่ได้รับเลือกเข้าสมการถดถอยและสามารถอธิบายความผันแปรของระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าประสิทธิภาพในการทำนายเท่ากับ 0.494 ซึ่งแสดงว่า ด้านการวางแผน ส่งผลต่อระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนและสามารถทำนายระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้ร้อยละ 49.40

ด้านการวางแผนมีอิทธิพลต่อกระบวนการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์ มากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจาก สถานศึกษามีการวางแผนที่สอดคล้องกับ วิสัยทัศน์พันธกิจ แผนนโยบาย และตามเป้าหมายของสถานศึกษา สถานศึกษามีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีและปฏิทินการปฏิบัติงานประจำปีได้อย่างเหมาะสม จัดทำโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเป็นประจำทุกปี และมีการกำกับ ติดตามควบคุมดูแลให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ โดยมีการปรับเปลี่ยนแผนงานให้มีความยืดหยุ่น เหมาะสมเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ได้ตลอดเวลา และทุกสถานการณ์ มีขั้นตอนในการปฏิบัติงานที่ชัดเจนเหมาะสมเป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วาสนา โพธิ์อ่อง (2559) ที่ศึกษาเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้าน ประกอบด้วย การตัดสินใจ การดำเนินงาน กระบวนการวางแผน และการประเมินผล 2) ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาอยู่ในระดับดีมากทั้งภาพรวมและรายด้านประกอบด้วย การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การป้องกันและแก้ไขปัญหา การส่งเสริมพัฒนานักเรียนการคัดกรองนักเรียน และการส่งต่อนักเรียน 3) การบริหารแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย การดำเนินงาน การประเมินผล กระบวนการวางแผน และการตัดสินใจ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา โดยร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 52.90 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับงานวิจัย ของ สุวารีดอนจันทรัด, กรองทิพย์ นาควิเชตร, วิภาส ทองสุทธิ (2567) การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 4 พบว่า การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านการวางแผนและการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของคุณที่ชี้ว่าการวางแผนมีอิทธิพลสูงสุดต่อระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

ข้อเสนอแนะ

จากข้อค้นพบ วิจัยเรื่องกระบวนการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยขอเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

1.1 กระบวนการบริหารจัดการ ด้านการควบคุม สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์พบว่า มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ผู้บริหารควรเน้นการสร้างระบบติดตามและประเมินผลที่ชัดเจน ใช้เทคโนโลยีสนับสนุนการตรวจสอบ เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม และนำผลการประเมินมาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งทั้งหมดนี้จะช่วยให้ระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนมีความเข้มแข็ง โปร่งใส และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง

1.2 ระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน การพัฒนาและส่งเสริมผู้เรียน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ผู้บริหารสถานศึกษาเน้นการวางแผนที่มีประสิทธิภาพ การสร้างทีมงานบูรณาการ และการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างครอบคลุม และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

1.3 กระบวนการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์ ควรเพิ่มกระบวนการบริหารจัดการด้านการควบคุมจะช่วยให้ระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนมีความเข้มแข็ง โปร่งใส และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง โดยเน้นการกำหนดมาตรฐาน การติดตามผล การตรวจสอบภายใน และการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้ในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาต่อเนื่องเกี่ยวกับ ผลกระทบของการวางแผนเชิงระบบต่อคุณภาพชีวิตผู้เรียน เพื่อยืนยันความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและพัฒนาแนวทางที่เหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ

2.2 ควรวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับ บทบาทของชุมชนและครอบครัว ในการสนับสนุนระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน เพื่อสร้างความร่วมมือที่ยั่งยืน

2.3 ควรพัฒนารูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ในสถานศึกษา เพื่อให้ครูและผู้บริหารสามารถทดลองและปรับปรุงระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนได้อย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- ธนพร ศรีวงศ์. (2567). *การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาพร้าว 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 2*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทที่ไม่มีการตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มนชนก พุ่มเพชร. (2559). *กระบวนการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทที่ไม่มีการตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- วาสนา โพธิ์อ่อง. (2559). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทที่ไม่มีการตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์. (2568). ข้อมูลสารสนเทศประจำปีการศึกษา 2568. <https://nfepetcha.thai.ac/home/>.
- สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้. (2566). *คู่มือระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน*. สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์. (2567). *รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567*. เพชรบูรณ์: สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์.
- สุวารี ดอนจันทรี และคณะ. (2567). *การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 4 วารสารมณีเชษฐาราม*, 7(5), 551-573.
- อรสา กอนรัมย์. (2567). *การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3*. [การค้นคว้าอิสระที่ไม่มีการตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Fayol, H. (1964). *General and industrial management*. London: Sir Isaac Pitman & Sons Ltd.

แนวทางการบริหารงานประชาสัมพันธ์ในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์

Guidelines for public relations management in the digital era of educational
institutions under the Secondary Educational Service Area Office Phetchabun

พิมพร บุญลอย

Pimporn Boonloy

ทักษ์ อุดมรัตน์

Thak Udomrat

มหาวิทยาลัยนเรศวร

Naresuan University

E-mail: pimpornb67@nu.ac.th

Received: 23 April 2026; Revised: 19 May 2026; Accepted: 21 June 2026

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานประชาสัมพันธ์ในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ และ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานประชาสัมพันธ์ในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ โดยมีการดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการบริหารงานประชาสัมพันธ์ในยุคดิจิทัล ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู จำนวน 306 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการบริหารงานประชาสัมพันธ์ในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ประสบการณ์และความเชี่ยวชาญด้านการบริหารงานประชาสัมพันธ์ในยุคดิจิทัล จำนวน 3 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษาการบริหารงานประชาสัมพันธ์ในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ พบว่า ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการประเมินผลงานประชาสัมพันธ์ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการกำหนดนโยบายงานประชาสัมพันธ์ ผลการศึกษาแนวทางการบริหารงานประชาสัมพันธ์ในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ พบว่า 1) ด้านการกำหนดนโยบายงานประชาสัมพันธ์ ผู้บริหารสถานศึกษาวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย กำหนดนโยบายชัดเจน มอบหมายงาน และติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง 2) ด้านการจัดสรรทรัพยากรในงานประชาสัมพันธ์ ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการจัดสรรทรัพยากร พร้อมสร้างเครือข่ายความร่วมมือ

เพื่อความยั่งยืน 3) ด้านการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ สถานศึกษาดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ใช้เทคโนโลยี
ดิจิทัล สนับสนุนการสื่อสารเชิงรุก และ 4) ด้านการประเมินผลงานประชาสัมพันธ์ สถานศึกษาใช้ตัวชี้วัดและ
เครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำไปปรับปรุงอย่างโปร่งใสและต่อเนื่อง

คำสำคัญ: การบริหารงานประชาสัมพันธ์, ยุคดิจิทัล, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์

Abstract

This research article aimed to: 1) study the conditions of public relations administration in the digital era in schools under the Secondary Educational Service Area Office Phetchabun, and 2) examine guidelines for public relations administration in the digital era in schools under the Secondary Educational Service Area Office Phetchabun. The research was conducted in two phases. Phase 1 focused on studying the conditions of digital-era public relations administration. The sample consisted of 306 school administrators and teachers. Data were collected using a five-level rating scale questionnaire and analyzed by mean and standard deviation. Phase 2 focused on studying guidelines for digital-era public relations administration. The informants were three experts with knowledge, experience, and expertise in digital-era public relations administration, selected through purposive sampling. Data were collected using interviews and analyzed through content analysis. The findings revealed that the overall conditions of public relations administration in the digital era were at a high level. The aspect with the highest mean was public relations evaluation, while the aspect with the lowest mean was public relations policy formulation. The guidelines for digital-era public relations administration indicated that: 1) in terms of policy formulation, school administrators analyzed stakeholders, established clear policies, assigned responsibilities, and continuously monitored and evaluated operations; 2) in terms of resource allocation, administrators planned resource management and built collaborative networks for sustainability; 3) in terms of public relations operations, schools systematically implemented digital technologies and supported proactive communication; and 4) in terms of public relations evaluation, schools employed indicators and data analytics tools to improve operations transparently and continuously.

Keywords: Public Relations Administration, Digital Era, Secondary Educational Service Area Office Phetchabun

บทนำ

ในยุคที่การเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นไปอย่างรวดเร็ว ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาประเทศสู่สังคมดิจิทัลผ่านยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561–2580) โดยเฉพาะยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ และยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ซึ่งมุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศ ควบคู่กับแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมที่กำหนดให้ทุกภาคส่วน รวมถึงภาคการศึกษา นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาองค์กรและการให้บริการอย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561) นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการยังได้กำหนดนโยบายด้านการพัฒนาการศึกษาในยุคดิจิทัล เช่น แนวคิด Education 4.0 ที่มุ่งเน้นการพัฒนาทั้งผู้เรียนและระบบการบริหารจัดการสถานศึกษาให้ทันสมัย รวมถึงการใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารและประชาสัมพันธ์เพื่อให้สามารถเข้าถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

การประชาสัมพันธ์ในสถานศึกษาในยุคดิจิทัลจึงมีบทบาทสำคัญมากกว่าการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทั่วไป แต่เป็นกลไกในการสร้างภาพลักษณ์ ความเชื่อมั่น และความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม โดยการใช้สื่อดิจิทัลและแพลตฟอร์มออนไลน์ช่วยให้การสื่อสารมีความรวดเร็ว เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้หลากหลาย และสามารถโต้ตอบกับผู้รับสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Kotler, Philip & Keller, 2016) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการประชาสัมพันธ์สมัยใหม่ที่เน้นการสื่อสารแบบสองทางและการสร้างความสัมพันธ์ระยะยาวกับสาธารณชน (Grunig, James E., 2001)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ ในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในพื้นที่ มีบทบาทสำคัญในการกำกับ สนับสนุน และพัฒนาการดำเนินงานของสถานศึกษาในสังกัด ซึ่งประกอบด้วยโรงเรียนที่มีบริบท ความพร้อมด้านทรัพยากร บุคลากร และเทคโนโลยีที่แตกต่างกัน ส่งผลให้การดำเนินงานประชาสัมพันธ์ในแต่ละสถานศึกษามีระดับความพร้อมและประสิทธิภาพที่ไม่เท่ากัน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์, 2566)

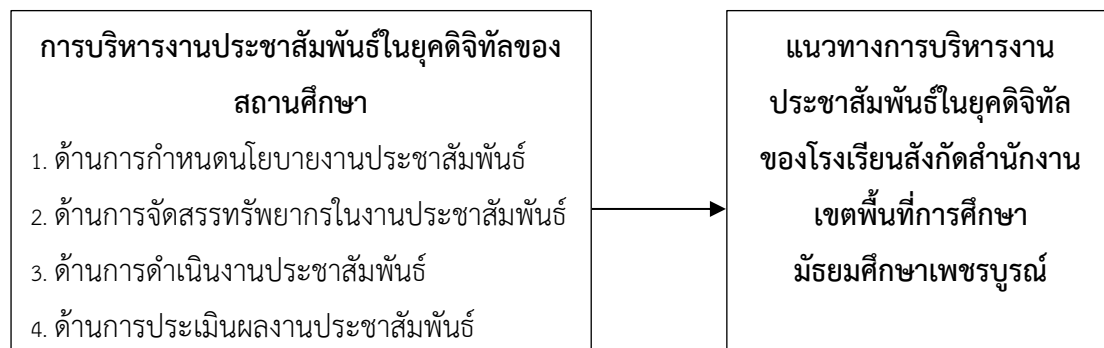
จากการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพปัญหาการบริหารจัดการสถานศึกษา พบว่าประเด็นปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้น คือสถานศึกษาในสังกัดยังเผชิญกับข้อจำกัดหลายประการ เช่น การขาดแนวทางการบริหารงานประชาสัมพันธ์ที่เป็นระบบ การจัดสรรบุคลากรที่ไม่เพียงพอ ทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของบุคลากรยังไม่ครอบคลุม รวมถึงการขาดระบบติดตามและประเมินผลที่สามารถสะท้อนผลลัพธ์ของการสื่อสารได้อย่างแท้จริง ส่งผลให้การประชาสัมพันธ์บางส่วนยังไม่สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ และไม่สามารถสร้างภาพลักษณ์ที่ชัดเจนให้กับสถานศึกษาได้อย่างเต็มศักยภาพ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์, 2566) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Cutlip, Scott M., Center และ Broom (2013) ที่กล่าวว่าการบริหารงานประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องอาศัยการวางแผน การดำเนินงาน และการประเมินผลอย่างเป็นระบบ

ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารงานประชาสัมพันธ์ในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ เพื่อพัฒนาแนวทางที่เป็นระบบและสามารถนำไปใช้ได้จริง โดยผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดในการกำหนดนโยบาย วางแผน และปรับปรุงการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างเหมาะสม เสริมสร้างภาพลักษณ์และความเชื่อมั่นของสถานศึกษา ตลอดจนส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและชุมชน อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมยุคดิจิทัลอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานประชาสัมพันธ์ในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์
- 2) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานประชาสัมพันธ์ในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์

กรอบแนวคิดการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารงานประชาสัมพันธ์ในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาการบริหารงานประชาสัมพันธ์ในยุคดิจิทัล ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ ปีการศึกษา 2568 ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 39 สถานศึกษา โดยจำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน

101 คน และครู จำนวน 1,388 คน รวมจำนวนทั้งหมด 1,489 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ ปีการศึกษา 2568 จำนวน 306 คน โดยผู้วิจัยได้เลือกเกณฑ์การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี แอนด์ มอร์แกน (สทิตพร เชาวน์ชัย, 2561) ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) ตามสัดส่วนของสหวิทยาเขต ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์

ชื่อสหวิทยาเขต	ประชากร (คน)			กลุ่มตัวอย่าง (คน)		
	ผู้บริหาร	ครู	รวม	ผู้บริหาร	ครู	รวม
สหวิทยาเขตเพชรวังโป่ง	13	205	218	13	30	43
สหวิทยาเขตเมืองชนแดน	14	241	255	14	36	50
สหวิทยาเขตหล่มสัก	18	223	241	18	33	51
สหวิทยาเขตหล่มเก่า	13	199	212	13	29	42
สหวิทยาเขตไผ่สามพัน	21	269	290	21	40	61
สหวิทยาเขตวิเชียรบุรีศรีเทพ	22	251	273	22	37	59
รวม	101	1388	1,489	101	205	306

ที่มา : ข้อมูลสารสนเทศปีการศึกษา 2568 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามการบริหารงานประชาสัมพันธ์ในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และสหวิทยาเขตที่สังกัด

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการบริหารงานประชาสัมพันธ์ในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ประกอบด้วย

- 1) ด้านการกำหนดนโยบายงานประชาสัมพันธ์ จำนวน 5 ข้อ
- 2) ด้านการจัดสรรทรัพยากรในงานประชาสัมพันธ์ จำนวน 4 ข้อ
- 3) ด้านการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ จำนวน 5 ข้อ
- 4) ด้านการประเมินผลงานประชาสัมพันธ์ จำนวน 3 ข้อ

รวมทั้งสิ้น จำนวน 17 ข้อ

โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

2.2 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

แบบสอบถามการบริหารงานประชาสัมพันธ์ในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ มีขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

- 1) ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานประชาสัมพันธ์
- 2) ผู้วิจัยสังเคราะห์เนื้อหาการบริหารงานประชาสัมพันธ์
- 3) กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย และกำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

4) สร้างแบบสอบถามฉบับร่างตามนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความถูกต้องเหมาะสม ความสอดคล้อง ความครอบคลุมเนื้อหา ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม จากนั้นนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

5) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างนิยามศัพท์เฉพาะกับข้อคำถามและหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (Index of Item Objective Congruence: IOC) และความเหมาะสมของภาษาของแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน

โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาความสอดคล้อง ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์

-1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์

นำผลที่ได้จากการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของผู้เชี่ยวชาญไปหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยใช้สูตร ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC คือ ดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม

$\sum R$ คือ ผลรวมของคะแนนผลการตัดสินข้อคำถามของผู้เชี่ยวชาญ

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

หลังจากนั้น นำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน มาคำนวณหาค่า IOC โดยใช้เกณฑ์ ดังนี้ ข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ให้ถือว่ามีความตรงเชิงเนื้อหา ถือว่าเป็นข้อคำถามที่สามารถนำไปใช้ได้ ส่วนข้อที่มี

ค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ให้ถือว่า ต้องปรับปรุงและยังใช้ไม่ได้ ผลปรากฏว่า ได้ค่า IOC 1.00 จำนวน 14 ข้อ และ 0.67 จำนวน 3 ข้อ

6) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปใช้ (Try-Out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบัค ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .965

7) นำผลการวิเคราะห์พิจารณาการปรับปรุงแก้ไขแล้วเสร็จ จากนั้นจัดพิมพ์แบบสอบถามการบริหารงานประชาสัมพันธ์ในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ ฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1) ผู้วิจัยยื่นขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร ถึงกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2) ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และแบบสอบถาม หรือ Google form ถึงประธานสหวิทยาเขต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ จำนวน 6 สหวิทยาเขต คือ สหวิทยาเขตเพชรวังโป่ง สหวิทยาเขตเมืองชนแดน สหวิทยาเขตหล่มสัก สหวิทยาเขตหล่มเก่า น้ำหนาวเขาค้อ สหวิทยาเขตไผ่สามพัน และสหวิทยาเขตวิเชียรบุรีศรีเทพ

3) ผู้วิจัยตรวจสอบจำนวนและความถูกต้องของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จ โดยดำเนินการ ดังนี้

1) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ (frequency) และร้อยละ (percent)

2) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานประชาสัมพันธ์ในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยแปลความหมายค่าเฉลี่ยการบริหารงานประชาสัมพันธ์ในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ กำหนดเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีการบริหารงานประชาสัมพันธ์ในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา อยู่ในระดับ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีการบริหารงานประชาสัมพันธ์ในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา อยู่ในระดับ มาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีการบริหารงานประชาสัมพันธ์ในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา อยู่ในระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีการบริหารงานประชาสัมพันธ์ในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา อยู่ใน
ระดับ น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง การบริหารงานประชาสัมพันธ์ในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา อยู่ใน
ระดับ น้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการบริหารงานประชาสัมพันธ์ในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ประสบการณ์และความเชี่ยวชาญทางด้านการ
บริหารงานประชาสัมพันธ์ในยุคดิจิทัล จำนวน 3 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (purposive selection)
มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ ดังนี้

1) ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์มีประสบการณ์ใน
การนำเทคโนโลยีสารสนเทศหรือโซเชียลมีเดียมาใช้ในการบริหารการประชาสัมพันธ์ในสถานศึกษา จำนวน 1
คน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนน้ำหนาววิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์

2) ครูผู้รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ เป็นผู้ปฏิบัติงานด้านประชาสัมพันธ์โดยตรง เช่น ดูแล Facebook, TikTok หรือ
Website ของสถานศึกษา มีทักษะด้านการผลิตเนื้อหา การออกแบบภาพ หรือวิดีโอเพื่อเผยแพร่ มี
ประสบการณ์อย่างน้อย 1 ปีขึ้นไป จำนวน 1 คน ได้แก่ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบึงสามพันวิทยาคม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์

3) นักประชาสัมพันธ์ หรือผู้ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานตำแหน่งนักประชาสัมพันธ์ ประจำ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ จำนวน 1 คน ได้แก่ นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การศึกษาแนวทางการบริหารงานประชาสัมพันธ์ในยุค
ดิจิทัล ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์
การศึกษาแนวทางการบริหารงานประชาสัมพันธ์ในยุคดิจิทัล ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ โดยเลือกจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ของแต่ละด้าน ในขั้นตอนที่ 1 มาสร้าง
แบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ ชื่อ นามสกุล ตำแหน่ง หน่วยงาน วุฒิการศึกษา
และประสบการณ์การทำงาน มีลักษณะเป็นแบบเติมคำตอบ

ตอนที่ 2 แนวทางการบริหารงานประชาสัมพันธ์ในยุคดิจิทัล ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จำนวน 4 ด้าน ด้านละ 1 ข้อ รวมทั้งสิ้น 4 ข้อ ประกอบไปด้วย

1) ด้านการกำหนดนโยบายงานประชาสัมพันธ์	จำนวน 1 ข้อ
2) ด้านการจัดสรรทรัพยากรในงานประชาสัมพันธ์	จำนวน 1 ข้อ
3) ด้านการดำเนินงานประชาสัมพันธ์	จำนวน 1 ข้อ
4) ด้านการประเมินผลงานประชาสัมพันธ์	จำนวน 1 ข้อ

2.2 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์ แนวทางการบริหารงานประชาสัมพันธ์ในยุคดิจิทัล ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ มีขั้นตอนดังนี้

- 1) ศึกษาเอกสาร หลักการสัมภาษณ์ การสร้างคำถาม เพื่อนำมาเป็นกรอบในการสร้างเครื่องมือให้ครอบคลุมขอบเขตเนื้อหาตามที่กำหนด
- 2) สร้างคำถามในการสัมภาษณ์ โดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและข้อมูลจากแบบสอบถามการบริหารงานประชาสัมพันธ์ในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ จากข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด มาเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างคำถามในการสัมภาษณ์
- 3) สร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมจากการศึกษา ในขั้นตอนที่ 1 และนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความถูกต้องเหมาะสม ความสอดคล้อง ความครอบคลุมเนื้อหา ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม จากนั้นนำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา
- 4) จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ฉบับที่สมบูรณ์ และเตรียมนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

- 1) ผู้วิจัยยื่นขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร ถึงกลุ่มผู้ให้ข้อมูล เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 2) ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ถึงผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ให้สัมภาษณ์เป็นรายบุคคล พร้อมแจ้งประเด็นการสัมภาษณ์ ตลอดจนนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์
- 3) ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ตามแนวประเด็นที่กำหนดไว้ในแบบสัมภาษณ์ ในระหว่างวันที่ 5-7 มีนาคม 2569

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาการบริหารงานประชาสัมพันธ์ในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มี

ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการประเมินผลงานประชาสัมพันธ์ อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้าน
การกำหนดนโยบายงานประชาสัมพันธ์ อยู่ในระดับมาก ดังตาราง 2

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานประชาสัมพันธ์ในยุคดิจิทัลของ
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ ในภาพรวม

ด้าน ที่	การบริหารงานประชาสัมพันธ์ในยุคดิจิทัลของ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเพชรบูรณ์	กลุ่มตัวอย่าง (N = 306)		ระดับ	อันดับ ที่
		($\bar{x}$)	(S.D.)		
1	ด้านการกำหนดนโยบายงานประชาสัมพันธ์	3.49	0.96	มาก	4
2	ด้านการจัดสรรทรัพยากรในงานประชาสัมพันธ์	3.52	0.90	มาก	3
3	การดำเนินงานประชาสัมพันธ์	3.59	0.90	มาก	2
4	ด้านการประเมินผลงานประชาสัมพันธ์	3.60	0.88	มาก	1
รวม		3.55	0.91	มาก	

2. ผลการศึกษาแนวทางการบริหารงานประชาสัมพันธ์ในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน มีแนวทางการบริหารงาน
ประชาสัมพันธ์ในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ ดังนี้

2.1 ด้านการกำหนดนโยบายงานประชาสัมพันธ์ ผู้บริหารควรวิเคราะห์ความต้องการของผู้มีส่วน
ได้ส่วนเสีย เพื่อกำหนดนโยบายการสื่อสารให้สอดคล้องกับบริบทสถานศึกษา และส่งเสริมการใช้สื่อดิจิทัลใน
การเผยแพร่ข้อมูลอย่างถูกต้อง รวดเร็ว และโปร่งใส พร้อมเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม ควบคู่กับการ
ติดตามประเมินผล

2.2 ด้านการจัดสรรทรัพยากรในงานประชาสัมพันธ์ ผู้บริหารควรวางแผนกำลังคนให้สอดคล้องกับ
ทักษะเฉพาะทาง จัดตั้งเครือข่ายประชาสัมพันธ์ และสนับสนุนอุปกรณ์ เครื่องมือ รวมถึงแพลตฟอร์มดิจิทัลที่
ทันสมัยอย่างคุ้มค่าพร้อมส่งเสริมการพัฒนาทักษะดิจิทัลของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง และสร้างวัฒนธรรมองค์กร
ที่เปิดกว้าง

2.3 ด้านการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ สถานศึกษาควรดำเนินงานประชาสัมพันธ์อย่างเป็นระบบ
ตั้งแต่การวางแผน ปฏิบัติ และประเมินผล โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและระบบฐานข้อมูลเพื่อให้การสื่อสาร
รวดเร็ว ถูกต้อง และพัฒนาได้ต่อเนื่องพร้อมบูรณาการสื่อสารสังคมออนไลน์ในการประชาสัมพันธ์เชิงรุก รับฟัง
ความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และสร้างภาพลักษณ์เชิงบวก

2.4 ด้านการประเมินผลงานประชาสัมพันธ์ สถานศึกษาควรใช้เครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อ
ติดตามการเข้าถึงและการมีส่วนร่วมของผู้รับสาร พร้อมกำหนดตัวชี้วัดที่ชัดเจนและสอดคล้องกับมาตรฐาน

ระดับชาติ รวมทั้งพัฒนาระบบติดตามผลและเปิดรับความคิดเห็นผ่านช่องทางออนไลน์ เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

อภิปรายผล

1. การศึกษาการบริหารงานประชาสัมพันธ์ในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการประเมินผลงานประชาสัมพันธ์ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์มีการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติที่เน้นความโปร่งใสและตรวจสอบได้ โดยเฉพาะการให้ความสำคัญกับ ด้านการประเมินผลงานประชาสัมพันธ์ ซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานระดับชาติ เช่น การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA Online) ที่กำหนดให้สถานศึกษาต้องเปิดเผยข้อมูลสู่สาธารณะอย่างเป็นระบบ ทำให้สถานศึกษามีกลไกการติดตามและตรวจสอบข้อมูลผ่านช่องทางดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความถูกต้องและน่าเชื่อถือในสายตาของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

2. การศึกษาแนวทางการบริหารงานประชาสัมพันธ์ในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ สามารถอภิปรายผล ดังนี้

2.1 ด้านการกำหนดนโยบายงานประชาสัมพันธ์ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้ที่มีหน้าที่ทำงานประชาสัมพันธ์สามารถใช้นโยบายงานประชาสัมพันธ์เป็นแนวทางในการตัดสินใจเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จได้ อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ นโยบายงานประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษามีหลักการและแนวปฏิบัติที่ชัดเจนสามารถนำไปใช้ได้จริง อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก ในบริบทของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ ผู้ปฏิบัติงานมีความตระหนักและยึดถือแนวทางจากหน่วยงานต้นสังกัดเป็นหลักในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า เพื่อรักษาภาพลักษณ์และความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนตามวิสัยทัศน์ของเขตพื้นที่ ที่มุ่งเน้นความเป็นไทยและการมีส่วนร่วม อย่างไรก็ตาม ในระดับสถานศึกษาอาจยังขาดการจัดทำ "แผนยุทธศาสตร์การประชาสัมพันธ์ดิจิทัล" ที่เป็นลายลักษณ์อักษรหรือมีคู่มือขั้นตอนการดำเนินงาน (Standard Operating Procedure: SOP) ที่ชัดเจนและทันสมัยพอที่จะรองรับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของแพลตฟอร์มดิจิทัล ส่งผลให้ผู้ปฏิบัติงานรู้สึกว่าการดำเนินงานในระดับโครงสร้างยังมีความคลุมเครือหรือไม่ชัดเจนพอในการนำไปปฏิบัติจริงในเชิงเทคนิค ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เสกสรรค์ สายสีสด (2560) ที่กล่าวว่าการประชาสัมพันธ์หมายถึงวิธีการต่าง ๆ ขององค์กรที่มีการวางแผนและปฏิบัติตามแผนที่วางไว้อย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดี ซึ่งหากขาดการวางแผนที่เป็นระบบย่อมส่งผลต่อความต่อเนื่องในการปฏิบัติงาน และสอดคล้องกับทัศนะของผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2 (5 มีนาคม 2569) ที่ระบุว่า การประชาสัมพันธ์ควรเริ่มจากการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนควบคู่กับการวางแผนโครงสร้างการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม เพื่อให้สามารถนำไปใช้ได้จริงในยุคดิจิทัล นอกจากนี้

ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรายุ คุณสืบพงษ์พันธ์ และคณะ (2563) ที่เน้นย้ำว่าแนวทางการบริหารงานประชาสัมพันธ์ควรมีการวางแผน (Planning) และจัดแผนเฉพาะเพื่อให้การนำนโยบายไปปฏิบัติ (Leading) มีประสิทธิภาพและชัดเจนยิ่งขึ้น

2.2 ด้านการจัดสรรทรัพยากรในงานประชาสัมพันธ์ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดหาและจัดสรรสื่อวัสดุต่าง ๆ รวมถึงงบประมาณที่เพียงพอและเหมาะสมในงานประชาสัมพันธ์ อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามีการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดหาและจัดสรรบุคคลที่เพียงพอและเหมาะสมในงานประชาสัมพันธ์ อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก บริบทของสถานศึกษาส่วนใหญ่ยังมีข้อจำกัดด้านอัตราค่าจ้างบุคลากร โดยครูและบุคลากรมักต้องรับผิดชอบหลายหน้าที่ควบคู่กัน ทำให้งานประชาสัมพันธ์ไม่ได้มีผู้รับผิดชอบโดยตรงหรือมีจำนวนบุคลากรไม่เพียงพอเมื่อเทียบกับภาระงานที่เพิ่มขึ้นในยุคดิจิทัล ขณะที่การจัดสรรงบประมาณและสื่อวัสดุสามารถดำเนินการได้ชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากกว่า ส่งผลให้ด้านทรัพยากรบุคคลมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น นอกจากนี้ การดำเนินงานประชาสัมพันธ์ในยุคดิจิทัลยังต้องอาศัยทักษะเฉพาะด้าน เช่น การออกแบบสื่อ การใช้เทคโนโลยี และการบริหารจัดการสื่อออนไลน์ ซึ่งบุคลากรบางส่วนอาจยังขาดความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Grunig James E (2001) ที่เน้นว่าบุคลากรด้านการสื่อสารองค์กรเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรกับสาธารณชน หากขาดการพัฒนาหรือมีจำนวนไม่เพียงพอ ย่อมส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงานประชาสัมพันธ์โดยรวม

2.3 ด้านการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีการนำผลที่ได้จากการดำเนินงานมาหาข้อปรับปรุง แก้ไข อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามีการดำเนินงานเกี่ยวกับการกำหนดปัญหา การวางแผน การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การลงมือปฏิบัติหรือการดำเนินงาน การสรุปผล อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาส่วนใหญ่มุ่งเน้นการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ในเชิงปฏิบัติและการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าเป็นหลัก ทำให้สามารถนำผลการดำเนินงานไปปรับปรุงและพัฒนาได้ดีในระดับหนึ่ง แต่ยังคงขาดการวางแผนเชิงระบบที่ครอบคลุมทุกขั้นตอนอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะกระบวนการกำหนดปัญหา การวิเคราะห์ข้อมูล และการสรุปผลอย่างเป็นขั้นตอน เนื่องจากข้อจำกัดด้านเวลา บุคลากร และความเชี่ยวชาญในการใช้ข้อมูลเชิงวิเคราะห์ ส่งผลให้ขั้นตอนเชิงกระบวนการมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่นในภาพรวม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Grunig James E (2001) ที่กล่าวว่า การดำเนินงานประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพควรเป็นกระบวนการเชิงกลยุทธ์ที่มีการวางแผน วิเคราะห์ และประเมินผลอย่างเป็นระบบ

2.4 ด้านการประเมินผลงานประชาสัมพันธ์ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีการตรวจสอบวิธีการ การใช้งบประมาณและผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นของงานประชาสัมพันธ์ อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามีการตรวจสอบผลการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากสถานศึกษามุ่งเน้นการตรวจสอบในเชิงกระบวนการ แต่ยังคงขาดระบบการประเมินผลลัพธ์ของงานประชาสัมพันธ์อย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะการ

ประเมินด้านการรับรู้ ภาพลักษณ์ และความพึงพอใจของผู้รับสาร ประกอบกับข้อจำกัดด้านบุคลากร เวลา และความเชี่ยวชาญในการใช้เครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูลดิจิทัล ส่งผลให้การตรวจสอบผลการดำเนินงานในภาพรวมยังอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Grunig James E (2001) ที่กล่าวว่าการประเมินผลการประชาสัมพันธ์ควรครอบคลุมทั้งผลผลิต (Output) และผลลัพธ์ (Outcome) ของการสื่อสาร ส่งผลให้การพัฒนางานประชาสัมพันธ์ยังไม่เต็มประสิทธิภาพในระยะยาว

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานประชาสัมพันธ์ในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ ด้านการกำหนดนโยบายงานประชาสัมพันธ์ เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรนำแนวทางการบริหารงานประชาสัมพันธ์ในยุคดิจิทัลที่ได้จากการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการกำหนดนโยบาย วางแผน และพัฒนาระบบการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษาให้มีความเป็นระบบมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากร การใช้สื่อดิจิทัลอย่างเหมาะสม และการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีของครูและบุคลากร เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาและยกระดับประสิทธิภาพการสื่อสารของสถานศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรม

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานประชาสัมพันธ์ในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ ด้านการกำหนดนโยบายงานประชาสัมพันธ์ เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ควรนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย ส่งเสริม และสนับสนุนการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษาในสังกัด โดยเน้นการพัฒนาศักยภาพบุคลากร การสร้างเครือข่ายประชาสัมพันธ์ การจัดสรรทรัพยากรที่เหมาะสม และการกำกับติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การดำเนินงานประชาสัมพันธ์มีทิศทางที่ชัดเจน สอดคล้องกันทั้งระบบ และตอบสนองต่อบริบทของยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรขยายขอบเขตการวิจัยไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น หรือเปรียบเทียบระหว่างเขตพื้นที่ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายและสามารถสรุปแนวทางในภาพรวมระดับประเทศได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

2.2 ควรศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการประชาสัมพันธ์ในยุคดิจิทัล เช่น สมรรถนะดิจิทัลของบุคลากร ภาวะผู้นำของผู้บริหาร หรือการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อให้ได้ข้อค้นพบเชิงสาเหตุที่ชัดเจน

2.3 ควรพัฒนาและทดลองใช้รูปแบบหรือโมเดลการบริหารงานประชาสัมพันธ์ในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา แล้วศึกษาประสิทธิผลของโมเดลดังกล่าวในสถานการณ์จริง เพื่อให้ได้แนวปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม และสามารถนำไปใช้ได้จริงมากยิ่งขึ้น

2.4 ควรใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods) โดยเพิ่มการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ เช่น การ

สัมภาษณ์เชิงลึกหรือการสนทนากลุ่ม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สะท้อนมุมมองและบริบทของผู้เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน
มากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

Cutlip, S. M., et al. (2013). *Effective public relations*. 11th ed.. Pearson.

Grunig, J. E. (2001). *Two-way symmetrical public relations: Past, present, and future*. In R. L. Heath (Ed.), *Handbook of public relations*. Sage Publications.

Kotler, P., & Keller, K. L. (2016). *Marketing management*. 15th ed.. Pearson.

จิรายุ คุณสืบพงษ์พันธ์ และคณะ. (2563). รูปแบบการบริหารงานประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษาเอกชนในยุค
ดิจิทัล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดชลบุรี. *วารสารนวัตกรรมการศึกษา
และการวิจัย*, 4(2), 153-168.

สถิพร เชาว์ชัย. (2561). *การวิจัยทางการบริหารการศึกษา เอกสารประกอบการสอนวิชา 354517การวิจัย
ทางการบริหารการศึกษา*. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์. (2566). *แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2566-
2570*.

สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). *แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและ
สังคม* (พ.ศ. 2561–2580). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ.

เสกสรร สายสีต. (2560). *การประชาสัมพันธ์และการสื่อสารองค์กร*. อุตรธานี: คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี.

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะดิจิทัลของครูสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1

Creative Leadership of school administrators affecting Teachers' Digital
Competence under the Office of the Primary Educational Service Area,
Phitsanulok

วราภรณ์ พันธุ์ชาติ

Varaporn punchart

นันทิมา นาคาพงศ์ อัสวรักษ์

Nanthima Nakaphong Asvaraksha

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

Faculty of Education, Naresuan University

E-mail: varapornp67@nu.ac.th

Received: 4 May 2026; Revised: 17 May 2026; Accepted: 21 June 2026

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาสมรรถนะดิจิทัลของครู 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะดิจิทัลของครู และ 4) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะดิจิทัลของครู กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 292 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วย แบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา และแบบสอบถามสมรรถนะดิจิทัลของครู 5 ด้าน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) สมรรถนะดิจิทัลของครู โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะดิจิทัลของครู ได้ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นำมาสร้างสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z}_y = -0.07 (Z_{x1}) + 0.15 (Z_{x2}) + 0.45 (Z_{x3}^{**}) + 0.16 (Z_{x4}) + 0.01 (Z_{x5})$$

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์, ผู้บริหารสถานศึกษา, สมรรถนะดิจิทัลของครู

Abstract

This study aimed to: (1) investigate the level of creative leadership of school administrators; (2) examine the level of teachers' digital competence; (3) determine the relationship between the creative leadership of school administrators and teachers' digital competence; and (4) investigate the creative leadership of school administrators affecting teachers' digital competence. The research sample consisted of 292 teachers in basic education institutions under the Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 1 in the academic year 2025. The research instrument was a five-point rating scale questionnaire consisting of two parts: a questionnaire on the creative leadership of school administrators and a questionnaire on teachers' digital competence in five dimensions. The data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson's product-moment correlation coefficient, and multiple regression analysis.

The findings revealed that: (1) the overall level of creative leadership of school administrators was at the highest level; (2) the overall level of teachers' digital competence was at the highest level; and (3) the creative leadership of school administrators significantly affected teachers' digital competence, accounting for 75 percent of the variance at the .05 level of statistical significance. The predictive equation was developed as follows:

Standardized score equation:

$$\hat{Z}_y = -0.07 (Z_{x_1}) + 0.15 (Z_{x_2}) + 0.45 (Z_{x_3}^{**}) + 0.16 (Z_{x_4}) + 0.01 (Z_{x_5})$$

Keywords: Creative leadership, school administrators, Teachers' digital competence

บทนำ

การจัดการศึกษาในปัจจุบันเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกในศตวรรษที่ 21 ซึ่งขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Disruption) และกระแสโลกาภิวัตน์ ส่งผลให้ระบบเศรษฐกิจและสังคมเกิดความท้าทายใหม่ ๆ การศึกษาจึงมิใช่เพียงสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน แต่เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาทุนมนุษย์ให้มีความรู้ ทักษะ และสมรรถนะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและการทำงานในอนาคต อันเป็นพื้นฐานของความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, น.1)

ประเทศไทยได้กำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศผ่านแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566–2570) ซึ่งมุ่งขับเคลื่อนประเทศด้วยนวัตกรรม เทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565) สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579 ที่มุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพผู้เรียน การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ และการจัดการเรียนรู้ที่เน้นสมรรถนะ การคิดวิเคราะห์ และการประยุกต์ใช้ความรู้สู่นวัตกรรม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, น.100) จึงสะท้อนให้เห็นว่าระบบการศึกษาไทยจำเป็นต้องปรับจากการมุ่งถ่ายทอดเนื้อหาไปสู่การพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน

ครูในฐานะผู้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาผู้เรียน จึงจำเป็นต้องมีสมรรถนะดิจิทัล (Digital Competence) ซึ่งครอบคลุมทั้งความรู้ ทักษะ และทัศนคติในการใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ มีประสิทธิภาพ และมีจริยธรรม เพื่อยกระดับการจัดการเรียนรู้ การประเมินผล และการพัฒนาวิชาชีพ (กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, 2562) โดยกรอบสมรรถนะดิจิทัลสำหรับผู้สอน (DigCompEdu) ชี้ให้เห็นว่าการมีสมรรถนะดิจิทัลของครูส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้ การสร้างนวัตกรรม และการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 (Redecker & Punie, 2017; UNESCO, 2018)

อย่างไรก็ตาม การพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของครูยังคงเผชิญข้อจำกัดหลายประการ เช่น ความแตกต่างด้านความพร้อมทางเทคโนโลยี ทักษะการประยุกต์ใช้เครื่องมือดิจิทัล และการสนับสนุนจากองค์กร ซึ่งหากครูขาดสมรรถนะดังกล่าว อาจส่งผลต่อคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน และลดศักยภาพการแข่งขันทางการศึกษาของประเทศในระยะยาว ปัญหาดังกล่าวจึงไม่ใช่เพียงประเด็นระดับบุคคล แต่เป็นประเด็นเชิงระบบที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน

การพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของครูให้เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ (Creative Leadership) ซึ่งเป็นภาวะผู้นำที่สามารถสร้างวิสัยทัศน์ ส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งนวัตกรรม และสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร (Sternberg, 2006; Kotter, 1999; Horth & Buchner, 2009; Powell, 2008; จินตนา ดีดวงพันธ์, 2565) ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์สามารถสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้ครูกล้าคิด กล้าทดลอง และนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก มีนโยบายสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษาและพัฒนาระบบการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ แต่ยังมีข้อจำกัดในการศึกษาข้อมูลเชิง

ประจักษ์เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะดิจิทัลของครูในบริบทพื้นที่ ดังนั้น การศึกษาปัจจัยดังกล่าวจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากจะช่วยสะท้อนสถานการณ์ปัจจุบัน อธิบายความสัมพันธ์และอิทธิพลของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ต่อสมรรถนะดิจิทัลของครู และสามารถนำผลการวิจัยไปใช้กำหนดแนวทางหรือมาตรการในการพัฒนาผู้บริหารและครูให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม

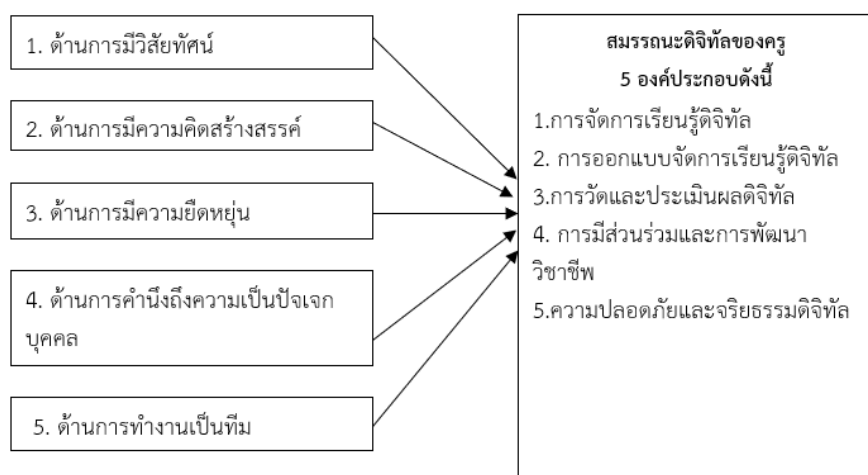
ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 เพื่อสร้างองค์ความรู้เชิงประจักษ์ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพบุคลากรและการบริหารสถานศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก
2. ศึกษาระดับสมรรถนะดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก
3. ศึกษาความสัมพันธ์ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะดิจิทัล ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก
4. ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 องค์ประกอบ ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ได้ศึกษาประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสพป.พิษณุโลก เขต 1 ซึ่งประกอบด้วยโรงเรียนในสังกัดจำนวน 110 แห่ง และมีครูรวมทั้งสิ้น 1,124 ราย (สพป.พิษณุโลก เขต 1, 2568)

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างการวิจัยในครั้งนี้ คือ ครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สพป.พิษณุโลก เขต 1 ปีการศึกษา 2568 จำนวนทั้งสิ้น 292 ราย โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) จากนั้นใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และขั้นตอนการสร้างเครื่องมือการวิจัย

แบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) เพื่อสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงานในสถานศึกษา ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 6 ด้าน รวม 30 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert (1961) และตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะดิจิทัลของครู จำนวน 5 ด้าน รวม 30 ข้อ ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับเช่นเดียวกัน โดยทั้งตอนที่ 2 และตอนที่ 3 ใช้เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยในระดับเดียวกัน คือ

- 5 หมายถึง มีสมรรถนะดิจิทัลของครูอยู่ในระดับ มากที่สุด
- 4 หมายถึง มีสมรรถนะดิจิทัลของครูอยู่ในระดับ มาก
- 3 หมายถึง มีสมรรถนะดิจิทัลของครูอยู่ในระดับ ปานกลาง
- 2 หมายถึง มีสมรรถนะดิจิทัลของครูอยู่ในระดับ น้อย
- 1 หมายถึง มีสมรรถนะดิจิทัลของครูอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับดังนี้

- 4.1 ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร เพื่อใช้ประกอบการเก็บรวบรวมข้อมูลและประสานความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม
- 4.2 ผู้วิจัยนำหนังสือดังกล่าวพร้อมแบบสอบถามเสนอต่อผู้อำนวยการสพป.พิษณุโลก เขต 1 เพื่อขออนุญาตและประสานความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
- 4.3 ผู้วิจัยดำเนินการจัดส่งแบบสอบถามในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยกำหนดการตั้งค่าให้ผู้ตอบ

สามารถตอบคำถามได้ครบทุกข้อ เพื่อลดความคลาดเคลื่อนจากการกรอกข้อมูลไม่ครบถ้วน พร้อมทั้งติดตามการตอบกลับจากโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้รับแบบสอบถามกลับคืนคิดเป็นร้อยละ 100

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงานในสถานศึกษา โดยใช้สถิติร้อยละในการวิเคราะห์ และนำเสนอผลในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย ตอนที่ 2 การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พร้อมนำเสนอผลทั้งภาพรวม รายด้าน และรายข้อ ตอนที่ 3 การศึกษาสมรรถนะดิจิทัลของครู ใช้วิธีการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเช่นเดียวกัน พร้อมนำเสนอผลในภาพรวม รายด้าน และรายข้อ ส่วนตอนที่ 4 เป็นการทดสอบสมมติฐาน โดยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะดิจิทัลของครู ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อพิจารณาระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการวิจัย ดังนี้

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะดิจิทัลของครูสังกัดสพป.พิษณุโลก ในรายองค์ประกอบและโดยรวม

องค์ประกอบ	ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร	$\bar{X}$	SD	ระดับ
ที่	สถานศึกษา			
1	การมีวิสัยทัศน์	4.54	0.50	มากที่สุด
2	การมีความคิดสร้างสรรค์	4.47	0.50	มาก
3	การมีความยืดหยุ่น	4.54	0.62	มากที่สุด
4	การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	4.56	0.50	มากที่สุด
5	การทำงานเป็นทีม	4.52	0.50	มากที่สุด
	รวม	4.52	0.48	มากที่สุด

จากตาราง 1 พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสพป.พิษณุโลก เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.52) พิจารณารายด้านพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.56) รองลงมาคือ การมีการมีวิสัยทัศน์และความยืดหยุ่น อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.54) รองลงมาคือ การทำงานเป็นทีม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.52) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การมีความคิดสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.47) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับสมรรถนะดิจิทัลของครูสังกัดสพป.พิษณุโลก เขต 1 โดยรวม รายน
องค์ประกอบและรายข้อโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
ปรากฏผลดังตาราง 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสมรรถนะดิจิทัลของครู ในรายองค์ประกอบ
และโดยรวม

องค์ประกอบ ที่	สมรรถนะดิจิทัลของครู	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1	การจัดการเรียนรู้ดิจิทัล	4.68	0.42	มากที่สุด
2	การออกแบบการจัดการเรียนรู้ดิจิทัล	4.63	0.42	มากที่สุด
3	การวัดและประเมินผลดิจิทัล	4.66	0.41	มากที่สุด
4	การมีส่วนร่วมและการพัฒนาวิชาชีพ	4.55	0.37	มากที่สุด
5	ความปลอดภัยและจริยธรรมดิจิทัล	4.54	0.39	มากที่สุด
รวม		4.61	0.36	มากที่สุด

จากตาราง 2 พบว่า ระดับสมรรถนะดิจิทัลของครูสังกัด สพป.พิษณุโลก เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับ
มากที่สุด ($\bar{X}$ =4.61) พิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดการเรียนรู้ดิจิทัล อยู่ในระดับ มาก
ที่สุด ($\bar{X}$ =4.68) รองลงมา คือ การวัดและประเมินผลดิจิทัล อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.66) และข้อที่มี
ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ความปลอดภัยและจริยธรรมดิจิทัล อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.54) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะดิจิทัลของครูสังกัด สพป.พิษณุโลก เขต 1 โดย การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ปรากฏผลดังตาราง 3

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะดิจิทัลของครู

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของ ผู้บริหารสถานศึกษา						โดยรวม(Y)
	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	
X ₁	1					
X ₂	0.89**	1				
X ₃	0.74**	0.81**	1			
X ₄	0.83**	0.81**	0.84**	1		
X ₅	0.64**	0.75**	0.80**	0.68**	1	
โดยรวม (Y)	0.54**	0.60**	0.67**	0.62**	0.56**	1

หมายเหตุ ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อสมรรถนะดิจิทัลของครู สังกัด สพป.พิษณุโลก เขต 1 พบว่า ตัวแปรทุกคู่มีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวก โดยมีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลางทั้งสิ้น และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.54 – 0.67 และภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อสมรรถนะดิจิทัลของครู มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงที่สุด ได้แก่ การมีความยืดหยุ่น ($r_{X_3Y} = 0.67$) รองลงมา ได้แก่ การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ($r_{X_4Y} = 0.62$) และต่ำสุด ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ ($r_{X_1Y} = 0.54$) ซึ่งตัวแปรพยากรณ์ทุกด้านมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง

ตาราง 4 ผลวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะดิจิทัลของครูสังกัด สพป.พิษณุโลก เขต 1 โดยการ วิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบวิธีการคัดเลือกเข้า (Multiple Regression Analysis-Enter Method)

ตัวแปร	b	SEb	β	t	p-value
(Constant)	1.44	0.13		10.77	0.00
การมีวิสัยทัศน์ (X ₁)	- 0.07	0.09	- 0.07	-0.71	0.47
การมีความคิดสร้างสรรค์ (X ₂)	0.12	0.10	0.15	1.26	0.20

การมีความยืดหยุ่น (X_3)	0.35	0.08	0.45	4.43	0.00
การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (X_4)	0.14	0.08	0.16	1.70	0.09
การทำงานเป็นทีม (X_5)	0.01	0.06	0.01	0.21	0.82
$R = 0.67$ $R^2 = 0.47$ $SE_{est} = 0.46$ $F = 0.19$					

หมายเหตุ ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 4 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ (X_1) การมีความคิดสร้างสรรค์ (X_2) การมีความยืดหยุ่น (X_3) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (X_4) และการทำงานเป็นทีม (X_5) สามารถร่วมกันพยากรณ์สมรรถนะดิจิทัลของครูได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.67 และมีสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ 0.47 แสดงว่าตัวแปรพยากรณ์ชุดนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของสมรรถนะดิจิทัลของครูได้ร้อยละ 47.0 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 53.0 เป็นผลมาจากตัวแปรอื่นที่ไม่ได้นำมาศึกษาในครั้งนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 1.44 + 0.35 (X_3^{**}) + 0.14 (X_4) + 0.12 (X_2) + 0.01 (X_5) + 0.07 (X_1)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z}_y = -0.07 (Z_{X_1}) + 0.15 (Z_{X_2}) + 0.45 (Z_{X_3}^{**}) + 0.16 (Z_{X_4}) + 0.01 (Z_{X_5})$$

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะดิจิทัลของครู สังกัด สพ.พิษณุโลก เขต 1 มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. ผลการศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สพ.พิษณุโลก เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของการใช้ความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการร่วมกับการมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาสถานศึกษา อีกทั้งยังมีความยืดหยุ่น สามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและสร้างแรงจูงใจให้ครูในการปฏิบัติงาน รวมถึงมีทักษะในการแก้ไขปัญหาและนำแนวทางไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอภิวรรณ เลิศสงคราม และคณะ (2567) ที่ศึกษาเรื่ององค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร ผลการวิจัยพบว่าองค์ประกอบสำคัญประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ วิสัยทัศน์ ความยืดหยุ่นและการปรับตัว ความคิดสร้างสรรค์ การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล การทำงานเป็นทีม และจินตนาการ

2. ผลการศึกษาระดับสมรรถนะดิจิทัลของครูสังกัด สพป.พิษณุโลก เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ดิจิทัล รองลงมาคือ การวัดและประเมินผลดิจิทัล ซึ่งทั้งสองด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ความปลอดภัยและจริยธรรมดิจิทัล ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้และการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนสนับสนุนทรัพยากรและโอกาสในการพัฒนาทักษะดิจิทัลของครูในด้านที่สามารถประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้โดยตรง ส่งผลให้ด้านความปลอดภัยและจริยธรรมดิจิทัล ซึ่งต้องอาศัยการสร้างความรู้ความตระหนักและการพัฒนาเฉพาะด้าน ได้รับการส่งเสริมในระดับที่น้อยกว่า ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของจันทร์จิรา ขานพล และคณะ (2566) ซึ่งพบว่าสมรรถนะของครูที่มีส่วนส่งผลกระทบต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ การประเมินข้อมูลสารสนเทศ การมีจริยธรรมทางเทคโนโลยี การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นผ่านเทคโนโลยี การใช้วิจารณญาณในการใช้เทคโนโลยี และความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล โดยสามารถร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 84

3. ผลการศึกษาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อสมรรถนะดิจิทัลของครูพบว่า ตัวแปรทุกคู่มีความสัมพันธ์เชิงบวก โดยมีระดับความสัมพันธ์ตั้งแต่ปานกลางถึงสูงมาก และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.54–0.67 ทั้งนี้ ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะดิจิทัลของครูในระดับสูงสุด ได้แก่ ด้านความยืดหยุ่น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัวเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของครูในการรองรับการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี ส่งผลให้ครูสามารถเลือกและประยุกต์ใช้เครื่องมือดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ รวมถึงการวัดและประเมินผลได้อย่างเหมาะสมกับบริบทการปฏิบัติงาน ซึ่งเอื้อต่อการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของศิริธร คุ่มดีทอง และคณะ (2568) ที่ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความยืดหยุ่นและด้านความไว้วางใจมีค่าเฉลี่ยเท่ากันและอยู่ในระดับสูง รองลงมา ได้แก่ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านจินตนาการ และด้านวิสัยทัศน์ตามลำดับ นอกจากนี้ เมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน พบว่าในภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. สรุปผลการสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะดิจิทัลของครู ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านความยืดหยุ่น ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และด้านการทำงานเป็นทีม ซึ่งทุกองค์ประกอบมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของครู ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการกำหนดทิศทางสนับสนุน และส่งเสริมการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของครู

อย่างต่อเนื่อง ทั้งด้านความคิดสร้างสรรค์ การปรับตัว การสร้างแรงจูงใจ และการแก้ปัญหาเชิงปฏิบัติ ทั้งนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของภัสรินทร์ ธิขุนทด (2567) ที่ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านความไว้วางใจ และด้านความยืดหยุ่น โดยด้านการทำงานเป็นทีมเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสพป.พิษณุโลก เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ การมีความคิดสร้างสรรค์ และการมีความยืดหยุ่น ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านการมีวิสัยทัศน์มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับมาก

1.2 สมรรถนะดิจิทัลของครู สังกัดสพป.พิษณุโลก เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้ดิจิทัลมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ การวัดและประเมินผลดิจิทัล ส่วนด้านความปลอดภัยและจริยธรรมดิจิทัลมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับสมรรถนะดิจิทัลของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.54–0.67 ในระดับปานกลาง องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์สูงสุด ได้แก่ การมีความยืดหยุ่น รองลงมา คือ การมีวิสัยทัศน์ และต่ำสุด คือ การทำงานเป็นทีม ทั้งนี้ ความยืดหยุ่น วิสัยทัศน์ และความคิดสร้างสรรค์ มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง ขณะที่การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลและการทำงานเป็นทีมมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้บริหารควรส่งเสริมความยืดหยุ่นในการบริหาร ควบคู่กับการกำหนดวิสัยทัศน์ด้านเทคโนโลยีที่ชัดเจน และสนับสนุนการพัฒนาครูตามศักยภาพรายบุคคล

1.3 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อสมรรถนะดิจิทัลของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยทุกองค์ประกอบร่วมกันพยากรณ์สมรรถนะดิจิทัลของครูได้ร้อยละ 47.00 องค์ประกอบที่มีอำนาจพยากรณ์ทางบวกสูงสุด คือ การมีความยืดหยุ่น รองลงมา ได้แก่ การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล การมีความคิดสร้างสรรค์ และการทำงานเป็นทีม ขณะที่การมีวิสัยทัศน์มีอำนาจพยากรณ์ทางลบ ดังนั้น ผู้บริหารควรสร้างสมดุลระหว่างการกำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน การส่งเสริมการทำงานเป็นทีม และการเปิดโอกาสให้ครูมีอิสระในการสร้างสรรค์ เพื่อสนับสนุนการเปลี่ยนผ่านสู่ดิจิทัลของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรขยายกลุ่มตัวอย่างไปยังเขตพื้นที่หรือระดับการศึกษาอื่น เพื่อเพิ่มความครอบคลุมของผลการวิจัย

2.2 ควรมีการพัฒนาและทดลองใช้รูปแบบหรือแนวทางในการส่งเสริมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารที่สามารถนำไปใช้ได้จริงในสถานศึกษา

2.3 ควรใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก หรือการสนทนากลุ่ม เพื่ออธิบายผลการวิจัยเชิงสถิติให้มีความชัดเจนและสะท้อนสภาพจริงของสถานศึกษาได้มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. (2562). *กรอบสมรรถนะดิจิทัลเพื่อการปรับเปลี่ยนสู่ดิจิทัล*.

กรุงเทพมหานคร: กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม.

จิรายุ เกิดมณี และคณะ. (2568). ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารที่ส่งผลต่อสมรรถนะดิจิทัลของครู. *Journal of Social Science for Local Development*, 9(1), 47-61.

จิราวรรณ อินเกิด. (2564). *ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทที่ไม่มีการตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยนเรศวร.

จิราวัฒน์ สว่างกลับ. (2561). *ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา*. [การค้นคว้าอิสระที่ไม่มีการตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

จันทร์ธิดา รัตนโกสุม. (2561). *การพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครู*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทที่ไม่มีการตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

ภัสรินทร์ ถิขุนทด (2567). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1. วารสารเสียงธรรมจากมหายาน, 10(4), 181-191.

ศิริธร คุ่มดีทอง และคณะ (2568). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3. วารสารปราชญ์ประชาคม, 3(1), 1-14.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2567). *คู่มือการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลสำหรับครู*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.

อภิวัฒน์ เลิศสงคราม (2567). การศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร. *วารสาร มจร. ทรัพย์สิน*, 8(2), 265-280.

Basadur, M. (2008). *Leading others to think innovatively together: Creative leadership*. The Leadership Quarterly.

Hair, J. F., et al. (2012). *Essentials of marketing research*. (3rd ed.). McGraw-Hill.

Horth, D., & Buchner, A. (2009). *Innovation leadership*. Center for Creative Leadership.

Kotter, J. P. (1999). *On what leaders really do*. Harvard Business School Press.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.

Redecker, C., & Punie, Y. (2017). *European framework for the digital competence of educators*. Publications Office of the European Union.

Sternberg, R. J. (2006). The nature of creativity. *Creativity Research Journal*, 18(1), 87–98.

แนวทางการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กแบบมีส่วนร่วมในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 1

Guidelines for participatory management of small schools

in the digital age, under the jurisdiction of the Phichit

Primary Educational Service Area Office 1

สิรินุช ใจเอื้อ

Sirinoot Jaiaua

พงษ์เอก สุขใส

Phongek Suksi

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

Faculty of Education, Naresuan University

E-mail: sirinootj67@nu.ac.th

Received: 5 May 2026; Revised: 4 June 2026; Accepted: 21 June 2026

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กแบบมีส่วนร่วมในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 1 และเพื่อเสนอแนวทางการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กแบบมีส่วนร่วมในยุคดิจิทัลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 1 การวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กแบบมีส่วนร่วมในยุคดิจิทัล โดยใช้แบบสอบถามกับประชากรที่เป็นครู จำนวน 210 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการบริหาร โดยใช้แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า ระดับการปฏิบัติในการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กแบบมีส่วนร่วมในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.32$) และ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมในการระดมความคิดเห็น การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลและแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 1 พบว่าโรงเรียน ควรเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการระดมความคิดเห็น วางแผน และตัดสินใจ โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือในการสื่อสารและดำเนินงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งส่งเสริมการบูรณาการความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ชุมชน และภาคีเครือข่าย เพื่อพัฒนาโรงเรียนให้สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของผู้เรียนและชุมชนรวมถึงการติดตามและ

ประเมินผลแบบมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง โปร่งใส และคุ้มค่า เพื่อนำผลไปปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษาให้เกิดความยั่งยืน

คำสำคัญ: การบริหารแบบมีส่วนร่วม, ยุคดิจิทัล, โรงเรียนขนาดเล็ก

Abstract

This research article aims to 1) study participatory school management in the digital age of small schools under the Phichit Primary Educational Service Area Office 1, and 2) propose guidelines for participatory school management in the digital age of small schools under the Phichit Primary Educational Service Area Office 1. The research is divided into two stages. The research consisted of two steps: Step 1 involved studying the level of practice in participatory school management in small schools in the digital age, using a questionnaire administered to a population of 210 teachers. The instrument used was a 5-level Likert scale. Data was analyzed using mean and standard deviation. Step 2 involved studying management approaches through interviews with three experts, and the data was analyzed using content analysis.

The research findings revealed that The overall level of practice in participatory management of small schools in the digital age, under the Phichit Primary Educational Service Area Office 1, was high ($\bar{x} = 4.32$). When considered by aspect, the aspect with the highest average score was participation in planning, followed by participation in brainstorming, participation in implementation, and participation in monitoring and evaluation

The results of a study on developing participatory management approaches in small schools in the digital age under the Phichit Primary Educational Service Area Office 1 found that schools should provide opportunities for all sectors to participate in brainstorming, planning, and decision-making, using digital technology as a tool for effective communication and collaboration, while also promoting integrated cooperation between schools. Community and partner networks are involved in developing schools to align with the context and needs of learners and the community, including continuous, transparent, and cost-effective participatory monitoring and evaluation. The results are then used to improve and develop educational management for sustainability.

Keywords: Participatory management, the digital age, small schools

บทนำ

ในกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 ที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างก้าวกระโดด ส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในทุกภาคส่วน โดยเฉพาะด้านการศึกษาที่ต้องเผชิญกับความท้าทายในการพัฒนาทุนมนุษย์ให้มีทักษะแห่งอนาคต สอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) ที่มุ่งเน้นการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ โดยกำหนดให้การปฏิรูปการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลเป็นกลไกหลักในการยกระดับคุณภาพการศึกษาและการสร้างความเท่าเทียมในสังคม (สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, 2561) การบริหารจัดการสถานศึกษาในยุคปัจจุบันจึงมิใช่เพียงการดำเนินงานตามระเบียบแบบแผนเดิม แต่ต้องเป็นการบริหารที่เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในโลกยุคใหม่

ท่ามกลางการเปลี่ยนผ่านสู่ยุคดิจิทัล กลุ่มสถานศึกษาที่เปราะบางและเผชิญกับวิกฤตการณ์อย่างต่อเนื่องคือ "โรงเรียนขนาดเล็ก" จากข้อมูลของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2566) พบว่าสถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนต่ำกว่า 120 คน มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญเนื่องจากการลดลงของประชากรวัยเรียน โรงเรียนเหล่านี้มักประสบปัญหาเชิงโครงสร้างที่เรื้อรัง ทั้งด้านงบประมาณที่ได้รับจัดสรรตามรายหัวประชากรซึ่งไม่สอดคล้องกับค่าใช้จ่ายจริงในการดำเนินงาน ภาวะครูไม่ครบชั้นเรียน และการขาดแคลนบุคลากรสายสนับสนุน ส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องแบกรับภาระงานเกินขีดความสามารถ และข้อจำกัดด้านทรัพยากรเหล่านี้ยังเป็นอุปสรรคสำคัญในการเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลและสื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัย ทำให้เกิดช่องว่างคุณภาพการศึกษาระหว่างโรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่ห่างไกลกับโรงเรียนขนาดใหญ่ในเขตเมือง

เมื่อพิจารณาบริบทของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ซึ่งมีภารกิจดูแลรับผิดชอบการจัดการศึกษาในพื้นที่จังหวัดพิจิตร พบว่ามีโรงเรียนขนาดเล็กกระจายตัวอยู่เป็นจำนวนมาก ตามรายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ของสำนักงานเขตพื้นที่ฯ ระบุว่าสภาพปัญหาที่พบในปัจจุบันคือ ความคล่องตัวในการบริหารจัดการของโรงเรียนขนาดเล็กยังอยู่ในระดับที่จำกัด การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการบริหารจัดการยังไม่ทั่วถึงและครอบคลุมทุกพันธกิจ ประกอบกับความคาดหวังของชุมชนและผู้ปกครองต่อคุณภาพการจัดการศึกษาที่มีความต้องการเห็นความเปลี่ยนแปลงที่เป็นรูปธรรม (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1, 2566) หากสถานศึกษาไม่สามารถปรับปรุงรูปแบบการบริหารจัดการให้สอดคล้องกับยุคสมัยได้ อาจส่งผลต่อความเชื่อมั่นของชุมชนและการดำรงอยู่ของสถานศึกษาในอนาคต

แนวทางที่ได้รับยอมรับว่าสอดคล้องกับการบริหารในยุคใหม่คือ "การบริหารแบบมีส่วนร่วม" (Participatory Management) โดยเฉพาะในยุคดิจิทัลที่เทคโนโลยีเข้ามาช่วยทลายกำแพงด้านระยะเวลาและสถานที่ ดังที่ สุกัญญา แซ่มซ้อย (2562) ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลว่าผู้บริหารยุคใหม่ต้องมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์และเน้นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ (Networking) โดยใช้เทคโนโลยีเป็นแพลตฟอร์มในการดึงเอาภาคีเครือข่าย ทั้งคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง องค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการจัดการทรัพยากร การมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพในยุคดิจิทัลจะช่วยให้โรงเรียนขนาดเล็กสามารถ "ระดมทรัพยากร" และ "แบ่งปันความรับผิดชอบ" ซึ่งเป็นการชดเชยข้อจำกัดด้านงบประมาณและอัตราค่าจ้างครูได้อย่างยั่งยืน

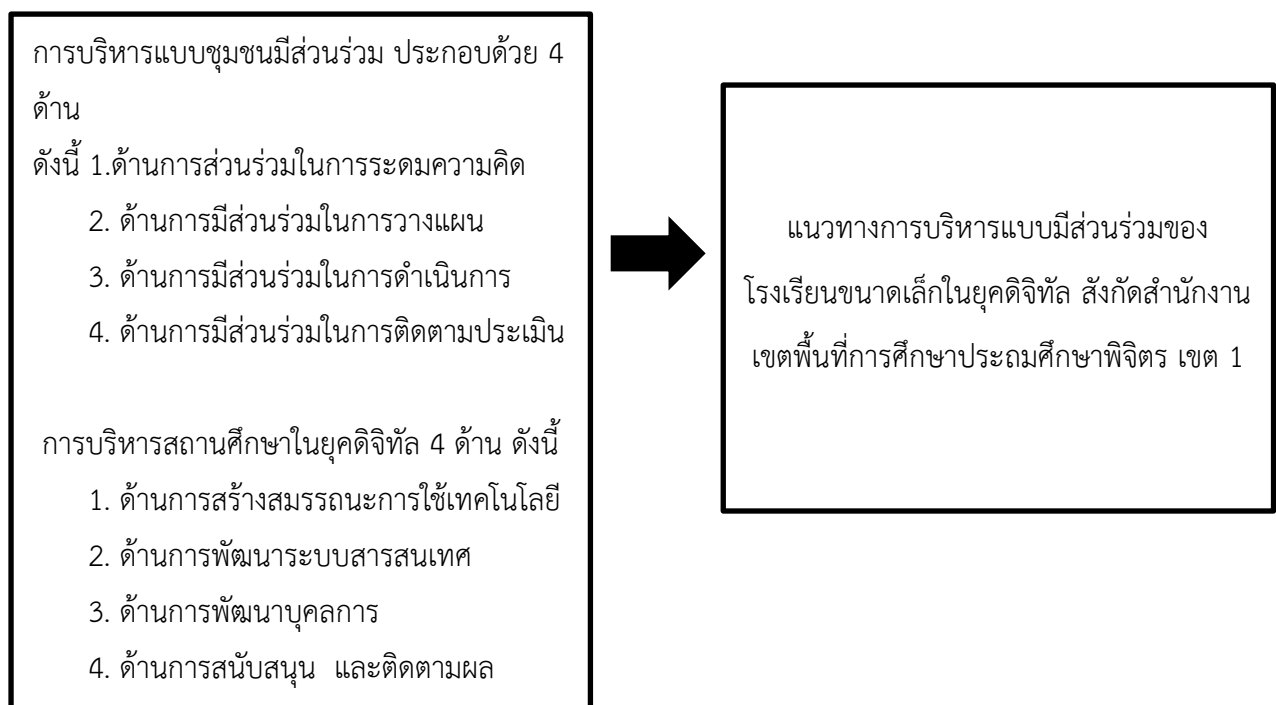
ด้วยเหตุผลและความจำเป็นที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาและพัฒนา "แนวทางการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กแบบมีส่วนร่วมในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1" เพื่อค้นหารูปแบบและวิธีการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ โดย

มุ่งหวังว่าผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางสำคัญในการขับเคลื่อนโรงเรียนขนาดเล็กให้สามารถบริหารงานได้อย่างเข้มแข็ง มีความโปร่งใส และสามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ภายใต้ความร่วมมือของทุกภาคส่วนในยุคดิจิทัลสืบไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กแบบมีส่วนร่วมในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 1
2. เพื่อเสนอแนวทางการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กแบบมีส่วนร่วมในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน โดยมีขอบเขตของการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ปีการศึกษา 2568 มีจำนวน 442 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 210 คน กำหนดขนาด ของกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 อ้างถึงในสธิพร เขาวนชัย, 2561) โดยใช้วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น ตามสัดส่วน ประชากรแต่ละอำเภอ จำนวน 6 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเมือง อำเภอวังทรายพูน อำเภอโพธิ์ประทับช้าง อำเภอสามง่าม อำเภอสามโก้ และอำเภอวังทรายพูน จากนั้นขึ้นตอน การเก็บข้อมูลจากผู้ที่อยู่ในกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย จากครู ภายในแต่ละอำเภอ โดยไม่ระบุโรงเรียนหรือบุคคลที่ต้องตอบ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ขั้นตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามศึกษาการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กแบบมีส่วนร่วมในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน มีลักษณะเป็นแบบเติมคำตอบและแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 การบริหารโรงเรียนขนาดเล็กแบบมีส่วนร่วมในยุคดิจิทัลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 จำนวน 4 ด้าน รวมทั้งสิ้น 24 ข้อ ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการระดมความคิด จำนวน 6 ข้อ, ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน จำนวน 6 ข้อ, ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ จำนวน 6 ข้อ และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล จำนวน 6 ข้อ โดยมีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากนั้นนำหนังสือดังกล่าวพร้อมแบบสอบถามเสนอผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 1 เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างและได้จัดส่งแบบสอบถามในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์โดยกำหนดให้ผู้ตอบตอบคำถามครบทุกข้อเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ครบถ้วน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เครื่องมือการวิจัยแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาแนวทางการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กแบบมีส่วนร่วมในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ทั้ง ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา การปฏิบัติการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กแบบมีส่วนร่วมในยุคดิจิทัล รายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการระดมความคิด อยู่ในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับมาก

1.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการระดมความคิด ในภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ บุคลากรมีโอกาสร่วมแลกเปลี่ยนแนวคิดและวิสัยทัศน์ในการพัฒนาโรงเรียน อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือโรงเรียนมีการประชุมหรือเวทีระดมความคิดเห็นอย่างสม่ำเสมอ อยู่ในระดับมาก โรงเรียนรับฟังความคิดเห็นของชุมชนหรือผู้ปกครองในการกำหนดแนวทางพัฒนาอยู่ในระดับมาก โรงเรียนใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นช่องทางสำหรับการระดมความเห็นจากบุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง อยู่ในระดับมาก โรงเรียนเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก และสุดท้ายคือ โรงเรียนมีการสื่อสารวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโรงเรียนอย่างชัดเจนแก่ผู้เกี่ยวข้อง อยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โรงเรียนมีการวางแผนการใช้ทรัพยากร เวลา และ งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ โรงเรียนกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องในแผนงานอย่างชัดเจน อยู่ในระดับมาก บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและแผนปฏิบัติงานของโรงเรียน โรงเรียนใช้โปรแกรมดิจิทัลในการจัดทำและสื่อสารวางแผนร่วมกัน ผู้ปกครองหรือชุมชน มีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางและแนวทางการดำเนินงานที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน และสุดท้ายคือ โรงเรียนมีการร่วมวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการก่อนจัดทำแผน

1.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ บุคลากรมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมตามแผนงานของโรงเรียน อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือการทำงานของโรงเรียนเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเกิดประโยชน์ร่วมกัน อยู่ในระดับมาก โรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนมีบทบาทในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ อยู่ในระดับมาก ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันแก้ไขปัญหาระหว่างการดำเนินการ อยู่ในระดับมาก บุคลากรใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการประสานงานและดำเนินกิจกรรมตามแผนงาน และสุดท้ายคือ โรงเรียนมีการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือทรัพยากรชุมชนในการจัดกิจกรรม

1.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด บุคลากรมีส่วนร่วมในการติดตามการดำเนินงานของโรงเรียน อยู่ในระดับมาก โรงเรียนมีการรายงานผลการดำเนินงานอย่างโปร่งใสและตรวจสอบได้ อยู่ในระดับมาก โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองหรือชุมชนร่วมประเมินผลกิจกรรม อยู่ในระดับมาก โรงเรียนมีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก โรงเรียนใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงาน และสุดท้าย คือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์และสะท้อนผลการดำเนินงานของโรงเรียน อยู่ในระดับมา

2. ผลการศึกษาแนวทางการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กแบบมีส่วนร่วมในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 พบว่า

2.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการระดมความคิด พบว่า ผู้บริหารส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครู บุคลากร ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา โดยเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นผ่านช่องทางที่หลากหลาย ทั้งการประชุมและสื่อดิจิทัล พร้อมทั้งนำความคิดเห็นมาวิเคราะห์ปัญหาและใช้ในการวางแผนพัฒนาสถานศึกษาอย่างมีส่วนร่วมและทั่วถึง

2.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน พบว่า ผู้บริหารควรมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของครู บุคลากร และภาคีเครือข่ายในการร่วมวิเคราะห์ข้อมูล กำหนดวิสัยทัศน์ และจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาอย่างเป็นเอกภาพเพื่อสร้างพันธสัญญาและขับเคลื่อนการพัฒนาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จร่วมกันอย่างยั่งยืน

2.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการลงมือทำ พบว่า มุ่งพัฒนาโรงเรียนให้เป็นศูนย์กลางของชุมชน โดยบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสื่อสารและบริหารจัดการ ควบคู่กับการใช้ทรัพยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่นในการพัฒนาผู้เรียนทั้งนี้ ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและการระดมทรัพยากรจากศิษย์เก่า ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่

2.4 ด้านการติดตามและประเมินผล พบว่า ควรดำเนินการในลักษณะมีส่วนร่วม โดยจัดตั้งคณะทำงานจากทุกภาคส่วน เปิดโอกาสให้ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้เรียนร่วมกำหนดตัวชี้วัด สะท้อนผล และให้ข้อเสนอแนะอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้ ควรนำผลการประเมินไปใช้ในการวางแผนพัฒนาโรงเรียน โดยมีคณะกรรมการสถานศึกษากำกับเชิงนโยบาย และคำนึงถึงความคุ้มค่าในการใช้งบประมาณ รวมถึงผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนและชุมชนอย่างยั่งยืน

องค์ความรู้ใหม่

การบริหารโรงเรียนขนาดเล็กแบบมีส่วนร่วมในยุคดิจิทัลโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เป็นแนวทางที่ช่วยแก้ไขข้อจำกัดของโรงเรียนขนาดเล็ก ทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ ทรัพยากร และการสื่อสาร โดยเปิดโอกาสให้ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการบริหารอย่างเป็นระบบ ผ่านการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือสนับสนุนการดำเนินงาน การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ เช่น การใช้สื่อออนไลน์ในการประชุม วางแผน และสื่อสารข้อมูลร่วมกัน

การใช้ระบบฐานข้อมูลและแบบฟอร์มออนไลน์ในการติดตามและประเมินผล รวมถึงการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของโรงเรียนผ่านช่องทางดิจิทัลเพื่อสร้างความโปร่งใสและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน นอกจากนี้เทคโนโลยียังช่วยลดข้อจำกัดด้านเวลา ระยะทาง และงบประมาณ ทำให้การประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นไปอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องมากยิ่งขึ้นขณะเดียวกัน การบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกับเทคโนโลยีดิจิทัล ยังช่วยให้การบริหารและการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับบริบทของชุมชน ส่งเสริมให้ชุมชนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้โรงเรียนขนาดเล็กสามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากร และนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืนในยุคดิจิทัล

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 1 ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ ระดับการปฏิบัติในการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กแบบมีส่วนร่วมในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 1 ทั้ง 4 ด้าน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน

1.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ได้ให้ความสำคัญกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กโดยอาศัยความร่วมมือของโรงเรียน บ้านหรือชุมชนและวัดเพื่อร่วมมือกันบริหารโรงเรียนให้พัฒนาในก้าวทันยุคดิจิทัลและยกระดับคุณภาพการศึกษาในสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลง (แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 1) โดยมีการวางแผนการปฏิบัติงานอยู่เสมอ ซึ่งการบริหารแบบมีส่วนร่วมนั้น เริ่มตั้งแต่การมีส่วนร่วมในการระดมความคิด การมีส่วนร่วมในการวางแผน การมีส่วนร่วมในการดำเนินการและการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ซึ่งการดำเนินงานในโรงเรียนนั้น การมีส่วนร่วมในการดำเนินการถือเป็นหัวใจสำคัญหลักของโรงเรียนเพื่อให้งานขับเคลื่อนไป จะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการดำเนินการทุกอย่างให้สำเร็จลุล่วงตามแผนที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ชูดาพร นพแก้ว (2560) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาการทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาสทวิทยาเขต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พบว่า ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการวางแผนอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังตรงกับและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิสนีย์ นุราช (2566) ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับดีทุกด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการไว้วางใจกัน รองลงมาคือ ด้านความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน ด้านความยึดมั่นผูกพัน และด้านการวางแผน ตั้งเป้าหมายและ วัตถุประสงค์ร่วมกัน

2. ผลการศึกษาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 1 ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน พบว่า มีแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ดังนี้

2.1 ด้านการระดมความคิด พบว่า ข้อที่มีระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กในยุคดิจิทัล ด้านการระดมความคิดว่าผู้บริหารส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครู บุคลากร ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา โดยเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นผ่านช่องทางที่หลากหลาย ทั้งการประชุมและสื่อดิจิทัล พร้อมทั้งนำความคิดเห็นมาวิเคราะห์ปัญหาและใช้ในการวางแผนพัฒนาสถานศึกษาอย่างมีส่วนร่วมและทั่วถึง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณชัชวาลธิพนธ์ (2566) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการระดมความคิด ให้ได้ร่วมแรงร่วมใจในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันกับชุมชนและผู้ปกครอง อยู่ในระดับมาก ช่วยให้งานมีประสิทธิภาพ

2.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน พบว่า ผู้บริหารควรมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของครู บุคลากร และภาคีเครือข่ายในการร่วมวิเคราะห์ข้อมูล กำหนดวิสัยทัศน์ และจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาอย่างเป็นเอกภาพ เพื่อสร้างพันธสัญญาและขับเคลื่อนการพัฒนาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จร่วมกันอย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กันทิมา ตีเกะพี (2566) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ การไว้วางใจกัน การมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจ การกำหนดเป้าหมายและวางแผนรวมถึงวัตถุประสงค์ และควมมีอิสระในการปฏิบัติงาน ตามลำดับ นอกจากนี้ยัง สอดคล้องกับแนวคิด ปุณยวีร์ รวีเลิศศิริกุล (2565) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา กับการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ การตั้งเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ร่วมกัน ความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน การไว้วางใจกัน และความยึดมั่น ผูกพัน 2) การทำงานเป็นทีมของครู โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การจัดกระบวนการ การจัดบริบท การจัดรูปแบบงาน และการจัดองค์ประกอบ 3) การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษาการทำงานเป็นทีมของครู โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.3 ด้านการดำเนินการ พบว่า โรงเรียนควรมุ่งพัฒนาโรงเรียนให้เป็นศูนย์กลางของชุมชน โดยบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสื่อสารและบริหารจัดการ ควบคู่กับการใช้ทรัพยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่นในการพัฒนาผู้เรียนทั้งนี้ ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและการระดมทรัพยากร

จากศิษย์เก่า ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณษัตริ์ ฐิตินภูมิ (2566) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานีพบว่า 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก 2) แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานีได้แก่ (1) การมีส่วนร่วมในการวางแผน ผู้บริหารสถานศึกษาควร ให้ครูได้ มีส่วนร่วมในการกำหนดการใช้ทรัพยากรในการดำเนินงานต่าง ๆ ให้ครูเห็นความสำคัญ ของการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์และความคุ้มค่ามากที่สุด (2) การมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ครูได้ มีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมายและกำหนดทิศทางในการดำเนินงาน ต่าง ๆ จนเกิดความเข้าใจและนำไปปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน (3) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ครูได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจประเมินผลการตรวจสอบการดำเนินงาน ต่าง ๆ และสิ่งจำเป็นต่าง ๆ ขององค์กร (4) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ผู้บริหารสถานศึกษาควร ให้ได้ร่วมแรงร่วมใจในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันกับชุมชนและผู้ปกครอง (5) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

2.4 ด้านการติดตามและประเมินผล พบว่า ควรดำเนินการในลักษณะมีส่วนร่วม โดยจัดตั้งคณะทำงานจากทุกภาคส่วน เปิดโอกาสให้ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้เรียนร่วมกำหนดตัวชี้วัดสะท้อนผล และให้ข้อเสนอแนะอย่างเป็นระบบทั้งนี้ควรนำผลการประเมินไปใช้ในการวางแผนพัฒนาโรงเรียนโดยมีคณะกรรมการสถานศึกษากำกับเชิงนโยบาย และคำนึงถึงความคุ้มค่าในการใช้งบประมาณ รวมถึงผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนและชุมชนอย่างยั่งยืนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ และสอดคล้องกับแนวคิด นันทิชา ไกรสินธุ์ (2568) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี พบว่า ของผลการเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานีจำแนกตามเพศและระดับการศึกษาพบว่าโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนจำแนกประสบการณ์ในการทำงานพบว่า โดยรวม ด้าน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการไม่แตกต่างกันส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลและด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยครูที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี มีความเห็น เกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมสูงกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 15 ปี สอดคล้องกับ หนึ่งฤทัย เพ็งบุญ (2563) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพรเขต 2 พบว่า 1) สภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับน้อย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ การร่วมตัดสินใจ รองลงมาคือการร่วมรับ ผลร่วมปฏิบัติการ ร่วมคิดและวางแผน และร่วมตรวจสอบและประเมินผล

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรส่งเสริมการบริหารแบบมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนเข้ามามีบทบาทในการสะท้อนผลการดำเนินงาน ร่วมเสนอแนวทางปรับปรุง และพัฒนาการบริหารจัดการของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและชุมชนอย่างต่อเนื่อง

1.2 ควรนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน รวมทั้งบริบทและภูมิปัญญาของชุมชน เพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษาและการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงเปรียบเทียบระหว่างโรงเรียนขนาดเล็กในบริบทที่แตกต่างกัน เช่น พื้นที่ชนบทและพื้นที่กึ่งเมือง เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของการบริหารแบบมีส่วนร่วม และนำผลที่ได้ไปพัฒนาแนวทางการบริหารให้เหมาะสมกับแต่ละบริบท

2.2 ควรศึกษาความต้องการจำเป็นและสมรรถนะด้านดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะและศักยภาพด้านเทคโนโลยีดิจิทัลให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัลและการบริหารสถานศึกษาในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- กันทิมา ตีเกพี. (2566). การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุ เขต 1. *วารสารลิรินธรปริทรรศน์*, 24(2), 45-58.
- ณัชศ ฐิตินภูมิ. (2566). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี*, 15(1), 120-134.
- นันธิชา ไกรสินธุ์, ภารดี อนันต์นาวิ, และพรพิมล ประวัติรุ่งเรือง. (2568). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี. *วารสารเสียงธรรมจากมหายาน*, 11(2), 229-245.
- บุญยวีร์ รุ่งเลิศศิริกุล. (2565). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุ เขต 2. *วารสารการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร*, 13(1), 88-102.
- หนึ่งฤทัย เพ็งบุญ. (2563). การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชุมพร เขต 2. [ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาเอกที่ไม่มีการตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

- วิสนีย์ นุราช. (2566). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2. *วารสารครุศาสตร์สาร*, 17(2), 75-91.
- สุกัญญา แซ่ม้อย. (2562). *การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1. (2566). *รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566*. พิจิตร: กลุ่มนโยบายและแผน.
- สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. (2561). *ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2566). *ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา ปีการศึกษา 2566*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.

ประเมินความต้องการจำเป็นและศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการ
เรียนรู้ของครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ สังกัดสำนักงาน
ส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสุโขทัย
Needs Assessment and Development of Teachers' Learning Management
Competencies for Learning for Qualification of Sukhothai Provincial Office
of Learning Encouragement

สกวรัตน์ ขวานา

Sakawrat Khwana

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

Faculty of Education, Naresuan University

E-mail: sagaoratk67@nu.ac.th

Received: 5 May 2026; Revised: 16 May 2026; Accepted: 21 June 2026

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู และ 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะดังกล่าว ดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การประเมินความต้องการจำเป็นโดยใช้แบบสอบถามกับครูสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสุโขทัย จำนวน 127 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและหาค่าความเชื่อมั่น วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (PNI modified) และขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างกับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.18$, S.D. = 0.44) และสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.48$, S.D. = 0.46) โดยด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด ได้แก่ ความสามารถในการวัดและประเมินผลเพื่อการจัดการเรียนรู้ และ 2) แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูควรมุ่งเน้นการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยใช้รูปแบบที่หลากหลาย เช่น การอบรมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการโค้ช เพื่อส่งเสริมให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน

คำสำคัญ: สมรรถนะครู, ความต้องการจำเป็น, การจัดการเรียนรู้

Abstract

This research article aimed to: 1) assess the needs for developing teachers' learning management competencies, and 2) study guidelines for developing such competencies. The research was conducted in two phases. Phase 1 involved a needs assessment using a questionnaire administered to 127 teachers under the Sukhothai Provincial Office of Learning Encouragement. The research instrument was a five-point rating scale questionnaire validated for content validity and reliability. Data were analyzed using mean, standard deviation, and the Modified Priority Needs Index (PNI Modified). Phase 2 focused on studying guidelines for developing teachers' learning management competencies through structured interviews with five experts. The data were analyzed using content analysis.

The findings revealed that: 1) the overall current state of teachers' learning management competencies was at a high level ($\bar{x} = 4.18$, S.D. = 0.44), while the desirable state was also at a high level ($\bar{x} = 4.48$, S.D. = 0.46). The competency area with the highest priority need was the ability to measure and evaluate learning outcomes; and 2) the guidelines for developing teachers' learning management competencies should emphasize systematic and continuous development through various approaches, such as workshops, supervision, knowledge sharing, and coaching, in order to enhance teachers' effectiveness in learning management and ensure alignment with learners' contexts.

Keywords: Teacher competency, Needs assessment, Learning management

บทนำ

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพถือเป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาประเทศในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากบริบทของโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และการสื่อสาร ส่งผลให้ประชาชนจำเป็นต้องมีความรู้ ทักษะ และสมรรถนะที่หลากหลายเพื่อสามารถปรับตัวให้ทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การจัดการศึกษาจึงไม่เพียงมุ่งเน้นการถ่ายทอดความรู้เชิงวิชาการเท่านั้น แต่ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การเรียนรู้ตลอดชีวิต และความสามารถในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงอย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2566) ภายใต้บริบทดังกล่าว ประเทศไทยได้มีการปรับปรุงกฎหมายด้านการศึกษา โดยประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2566 เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้ของประชาชนทุกช่วงวัย โดยมุ่งเน้นให้บุคคลได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้าน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ตลอดจนมีคุณธรรม จริยธรรม และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข นอกจากนี้ ยังมุ่งพัฒนา

ทักษะการเรียนรู้ ทักษะชีวิต และทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลก (พระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้, 2566) พระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวได้กำหนดรูปแบบการเรียนรู้ไว้ 3 ประเภท ได้แก่ การเรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเอง และการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงการศึกษาได้อย่างทั่วถึง เท่าเทียม และเป็นธรรม โดยเฉพาะกลุ่มผู้เรียนที่อยู่นอกระบบการศึกษา ผู้พ้นวัยเรียน หรือผู้ที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล (พระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้, 2566)

ทั้งนี้ การจัดการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับยังเน้นความยืดหยุ่นของหลักสูตร วิธีการจัดการเรียนรู้ และการวัดประเมินผลที่หลากหลาย เพื่อให้สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน (พระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้, 2566) อย่างไรก็ตามการขับเคลื่อนนโยบายดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ จำเป็นต้องอาศัยกลไกสำคัญคือ “ครูผู้สอน” ซึ่งมีบทบาทโดยตรงในการออกแบบและจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน การจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพจึงขึ้นอยู่กับสมรรถนะของครูทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะในการจัดการเรียนรู้ (ปิยะนุช สุวพงษ์, 2559; มณฑลธนา ไชยเสน, 2562; อนงค์นาถ เคนโพธิ์, 2562) โดยเฉพาะในบริบทของการจัดการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ ซึ่งมีความหลากหลายของผู้เรียนและต้องการรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นและเหมาะสมเฉพาะบุคคล ในบริบทของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสุโขทัย ซึ่งมีหน้าที่ในการจัด ส่งเสริม และสนับสนุนการเรียนรู้ในระดับพื้นที่ พบว่ายังมีข้อจำกัดในการดำเนินงานหลายประการ

จากรายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 พบว่า ครูมีภาระงานที่หลากหลาย ทั้งด้านการสอนและงานอื่น ๆ ส่งผลให้การจัดการเรียนรู้ขาดความต่อเนื่อง ผู้เรียนบางส่วนไม่สามารถเรียนรู้ได้ตามศักยภาพ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ยังไม่สามารถตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลได้อย่างเต็มที่ (สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสุโขทัย, 2567) นอกจากนี้ แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสุโขทัย ยังได้กำหนดพันธกิจสำคัญในการพัฒนาศักยภาพบุคลากรทุกระดับ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะของครูให้สอดคล้องกับภารกิจและความท้าทายของการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบัน (สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสุโขทัย, 2568)

สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยประกอบด้วยความสามารถในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การออกแบบการจัดการเรียนรู้ การสื่อสาร การจัดกระบวนการเรียนรู้ การใช้สื่อและนวัตกรรม และการวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนในยุคปัจจุบัน (ปิยะนุช สุวพงษ์, 2559; มณฑลธนา ไชยเสน, 2562; อนงค์นาถ เคนโพธิ์, 2562) อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะมีการส่งเสริมและพัฒนาครูในหลายรูปแบบ แต่ยังคงขาดข้อมูลเชิงประจักษ์เกี่ยวกับ “ความต้องการจำเป็น” ในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในบริบทของพื้นที่จังหวัดสุโขทัยอย่างชัดเจน ส่งผลให้การวางแผนพัฒนาครูอาจไม่ตรงกับสภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของพื้นที่ (สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสุโขทัย, 2567)

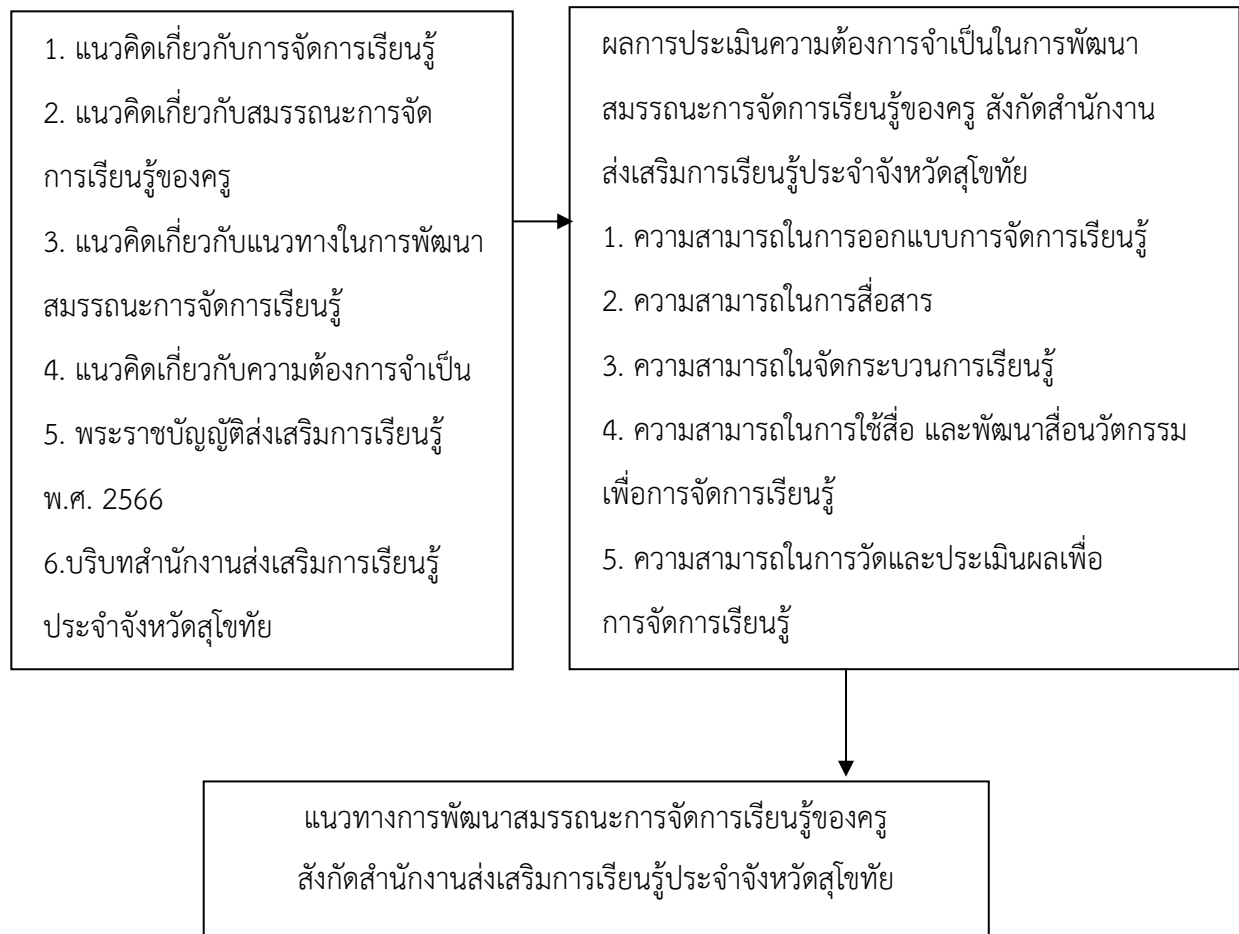
จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว จะเห็นได้ว่าสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูเป็นปัจจัยสำคัญในการยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาและบริบทของสังคมในปัจจุบัน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสุโขทัย เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่สามารถนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาครูอย่างเป็นระบบ และยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสุโขทัย
- 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู ในการจัดการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสุโขทัย

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาวิจัยนี้มุ่งเน้นประเมินความต้องการจำเป็นและการศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู ในการจัดการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสุโขทัย เพื่อให้ได้สารสนเทศเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นและแนวทางสำหรับใช้ในทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสุโขทัย ที่เหมาะสมกับบริบทพื้นที่จังหวัดสุโขทัย โดยผู้วิจัยได้ศึกษากรอบแนวคิดการวิจัยได้ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

มีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสุโขทัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดสุโขทัย ปีการศึกษา 2568 จำนวน 127 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามความต้องการจำเป็น แบ่งเป็น 2 ตอน คือ (1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และ (2) แบบประเมินสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ จำนวน 25 ข้อ ครอบคลุม 5 ด้าน ได้แก่ ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ การสื่อสาร การจัดกระบวนการเรียนรู้ การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรม และการวัดและประเมินผล โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

เครื่องมือวิจัยผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน และทดสอบหาความเชื่อมั่นก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูลจริง ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยประสานขอความร่วมมือจากสำนักงาน

ส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดสุโขทัย และส่งแบบสอบถามผ่าน Google Forms ได้รับแบบสอบถามกลับคืนครบ
 127 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อ
 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปและระดับสภาพปัจจุบันกับสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ พร้อมทั้ง
 วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นโดยใช้ดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index Modified: PNI
 Modified) เพื่อจัดลำดับความสำคัญของการพัฒนา

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อ
 คุณวุฒิตามระดับ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสุโขทัย

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาศูนย์ส่งเสริม
 การเรียนรู้ระดับอำเภอ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท มีประสบการณ์บริหารไม่น้อยกว่า 5 ปี และมีวิทย
 ฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ซึ่งพัฒนาจากผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น
 ในขั้นตอนที่ 1 โดยคัดเลือกประเด็นที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุดมาเป็นกรอบการศึกษา ประกอบด้วย
 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์และคำถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ 5 ด้าน

การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการโดยขอหนังสือรับรองจากมหาวิทยาลัยนเรศวร ประสานนัดหมาย
 ผู้ทรงคุณวุฒิ และดำเนินการสัมภาษณ์ตามประเด็นที่กำหนดไว้ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา
 (Content Analysis) จัดหมวดหมู่ สังเคราะห์ และสรุปเป็นแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของ
 ครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสุโขทัย

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย ปรากฏดังนี้

1. ผลการศึกษาการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูใน
 การจัดการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสุโขทัย ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีความต้องการจำเป็นในการ
 พัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ สังกัดสำนักงาน
 ส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสุโขทัย ในภาพรวม

ที่	สมรรถนะการจัดการ เรียนรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่ พึงประสงค์			PNI modified	อันดับ
		$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ		
1	ความสามารถในการ ออกแบบการจัดการ เรียนรู้	4.13	0.42	มาก	4.43	0.45	มาก	0.073	3

ที่	สมรรถนะการจัดการเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI modified	อันดับ
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
2	ความสามารถในการสื่อสาร	4.20	0.40	มาก	4.49	0.45	มาก	0.069	4
3	ความสามารถในจัดกระบวนการเรียนรู้	4.24	0.43	มาก	4.51	0.45	มากที่สุด	0.064	5
4	ความสามารถในการใช้สื่อ และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเพื่อการจัดการเรียนรู้	4.15	0.44	มาก	4.46	0.48	มาก	0.075	2
5	ความสามารถในการวัดและประเมินผลเพื่อการจัดการเรียนรู้	4.16	0.49	มาก	4.49	0.45	มาก	0.079	1
รวม		4.18	0.44	มาก	4.48	0.46	มาก	0.072	

จากตาราง 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสุโขทัย ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.18) เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.24) รองลงมา คือ ความสามารถในการสื่อสาร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.20) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.13)

สภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสุโขทัย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.48) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.51) รองลงมา คือ ความสามารถในการสื่อสาร และความสามารถในการวัดและประเมินผลเพื่อการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.49) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.43)

ส่วนความต้องการจำเป็นพบว่า มีดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI modified) ในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสุโขทัย ในภาพรวมเท่ากับ 0.072 เมื่อพิจารณาเป็นข้อ พบว่า ข้อที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ความสามารถในการวัดและประเมินผลเพื่อการจัดการเรียนรู้ (PNI modified = 0.079) รองลงมา คือ ความสามารถในการใช้สื่อ และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเพื่อการจัดการเรียนรู้ (PNI modified =

0.075) และข้อที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำสุด คือ ความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนรู้ (PNI modified = 0.064)

ตาราง 2 แสดงผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อ
 คุณวุฒิตามระดับ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสุโขทัย (สัมภาษณ์)

ข้อคำถาม	แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู ในการจัดการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ สังกัดสำนักงาน ส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสุโขทัย
1.ด้านความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้	
แนวทางในการส่งเสริมพัฒนาครู เพื่อให้ครูสามารถออกแบบการเรียนรู้ อย่างเป็นระบบสำหรับการจัดการเรียนรู้ ให้กับผู้เรียนสังกัดสำนักงานส่งเสริมการ เรียนรู้ประจำจังหวัดสุโขทัย	1. ควรเริ่มต้นจากการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Need Assessment) และสำรวจสมรรถนะพื้นฐานของครู เพื่อใช้เป็น แนวทางในการพัฒนาที่ตรงจุด 2. ส่งเสริมให้ครูออกแบบการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และสอดคล้องกับหลักสูตรเชิง สมรรถนะ 3. สนับสนุนการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรม เช่น ดิจิทัล ปัญญาประดิษฐ์ (AI) มาใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้และ ออกแบบบทเรียน 4. กำหนดกรอบและแบบฟอร์มแผนการจัดการเรียนรู้ให้เป็น มาตรฐานเดียวกัน เพื่อให้ครูมีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนและเป็น ระบบ 5.ใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) และ การนิเทศแบบโค้ช (Coaching) เพื่อติดตามและปรับปรุง แผนการสอนอย่างต่อเนื่อง
2. ด้านความสามารถในการสื่อสาร	
แนวทางในการส่งเสริมพัฒนา ทักษะการสื่อสารให้กับครู เพื่อให้ครู สามารถรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียน และถ่ายทอดเนื้อหาที่ยากให้เป็นเรื่อง ที่ง่าย	1. จัดอบรมทักษะการสื่อสารจากวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ เพื่อ สร้างเทคนิคการสื่อสารที่สามารถเปลี่ยนเนื้อหาที่ซับซ้อนให้ เข้าใจง่าย 2. พัฒนาทักษะการแนะนำที่เน้นการฟังอย่างตั้งใจ (Deep Listening) เพื่อให้ครูเข้าใจปัญหาและความต้องการที่แท้จริง ของผู้เรียน

ข้อคำถาม	แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู ในการจัดการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ สังกัดสำนักงาน ส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสุโขทัย
	3. ส่งเสริมให้ครูใช้กระบวนการสะท้อนกลับ (Reflection) และการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ซักถามเพื่อตรวจสอบความเข้าใจในทุกครั้งที่จัดการเรียนรู้ 4. ใช้การฝึกสอนย่อย (Microteaching) เพื่อให้ครูได้ทดลองสื่อสารบทเรียนและรับข้อเสนอแนะเพื่อนำไปปรับปรุง
3. ด้านความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนรู้	
แนวทางในการส่งเสริมการนำรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้/กลยุทธ์การสอนใดมาฝึกอบรมครู เพื่อให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้รายบุคคล (Individualized Instruction) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	1. ส่งเสริมให้ครูจัดทำระบบข้อมูลผู้เรียนรายบุคคลและประเมินก่อนเรียน เพื่อให้สามารถจัดการเรียนรู้รายบุคคล (Individualized Instruction) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2. พัฒนาครูให้ใช้กลยุทธ์การสอนที่หลากหลาย เช่น การเรียนรู้แบบโครงงาน (Project Based Learning) หรือการใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning) 3. ยกระดับการสอนด้วยการใช้สื่อมัลติมีเดีย AI และนวัตกรรมห้องเรียนเสมือน (Virtual Classroom) ทั้งในรูปแบบออนไซต์และออนไลน์ 4. สร้างขวัญและกำลังใจให้กับครู โดยการยกย่องและพิจารณาจากผลงานการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ประสบความสำเร็จ
4. ด้านความสามารถในการใช้สื่อและพัฒนาสื่อนวัตกรรมเพื่อการจัดการเรียนรู้	
แนวทางในการส่งเสริมพัฒนาครูด้านการวิเคราะห์และเลือกใช้สื่อ (Media Literacy) อย่างไร เพื่อให้ครูสามารถเลือกใช้หรือสร้างนวัตกรรมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของการเรียนรู้ด้วยตนเอง	1. พัฒนาครูให้มีทักษะการรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy) โดยสามารถวิเคราะห์คุณภาพ ความน่าเชื่อถือ และความเหมาะสมของสื่อก่อนนำไปใช้ 2. สนับสนุนการสร้างแพลตฟอร์มออนไลน์ (Platform Online) และคลังสื่อส่วนรวมของสถานศึกษา เพื่อให้ครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้นวัตกรรมร่วมกัน

ข้อคำถาม	แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู ในการจัดการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ สังกัดสำนักงาน ส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสุโขทัย
	3.จัดกิจกรรมกระตุ้นการสร้างสรรค์ เช่น การประกวดสื่อหรือมอบบัตรประกาศเกียรติคุณสำหรับครูที่พัฒนานวัตกรรมที่มีคุณภาพ 4.ส่งเสริมการทำวิจัยและพัฒนา (R&D) เพื่อสร้างสื่อที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของการเรียนรู้ด้วยตนเอง
5. ด้านความสามารถในการวัดและประเมินผลเพื่อการจัดการเรียนรู้	
แนวทางในการส่งเสริมพัฒนาครูเพื่อให้ครูสามารถประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินตนเองและติดตามความก้าวหน้า	1. ส่งเสริมการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) ที่ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ (K) เจตคติ (A) และทักษะการปฏิบัติ (P) 2. สร้างการมีส่วนร่วมในการประเมิน โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเอง (Self-assessment) และเพื่อนประเมินเพื่อน 3. พัฒนาครูให้รู้จักใช้เครื่องมือวัดผลที่หลากหลาย เช่น แฟ้มสะสมงาน (Portfolio) เกณฑ์การประเมิน (Rubric) และการเปรียบเทียบผลก่อน-หลังเรียน 4. เน้นการประเมินเพื่อพัฒนา (Formative Assessment) ในระหว่างการเรียนรู้ เพื่อนำผลไปปรับปรุงการสอนของครูและพัฒนาผู้เรียนได้ทันที่

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง การประเมินความต้องการจำเป็นและศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสุโขทัย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู

ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านความสามารถในการวัดและประเมินผลเพื่อการจัดการเรียนรู้ รองลงมาคือ ด้านความสามารถในการใช้สื่อและพัฒนาสื่อนวัตกรรมเพื่อการจัดการเรียนรู้

1.1 ด้านความสามารถในการวัดและประเมินผลเพื่อการจัดการเรียนรู้

ผลการวิจัยที่พบว่าด้านการวัดและประเมินผลมีความต้องการจำเป็นสูงสุด อาจเนื่องมาจากครูส่วนใหญ่ยังคุ้นเคยกับการประเมินผลแบบดั้งเดิมที่เน้นการทดสอบความรู้ ขณะที่การจัดการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับมุ่งเน้นการประเมินสมรรถนะและการประเมินตามสภาพจริง ซึ่งจำเป็นต้องใช้เครื่องมือที่หลากหลายและสะท้อนศักยภาพของผู้เรียนรายบุคคลได้อย่างแท้จริง

ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2566) ที่เสนอว่าการวัดและประเมินผลในยุคใหม่ควรเปลี่ยนจากการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียน (Assessment of Learning) ไปสู่การประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ (Assessment for Learning) โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริงและการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2561) ที่พบว่าครูจำนวนมากยังขาดความชำนาญในการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลที่หลากหลาย รวมทั้งมีข้อจำกัดด้านเวลาและภาระงาน ส่งผลให้การประเมินไม่สะท้อนศักยภาพของผู้เรียนอย่างแท้จริง

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุภาวดี ประเสริฐสรรค์ และคณะ (2561) ที่ชี้ให้เห็นว่าการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนควรครอบคลุมการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ การให้ข้อมูลย้อนกลับ วิธีการประเมินที่หลากหลาย และการนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาการเรียนการสอน รวมถึงงานวิจัยของ ธิญา ตาทอง และคณะ (2568) ที่พบว่าแนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลของครูมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด

1.2 ด้านความสามารถในการใช้สื่อและพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเพื่อการจัดการเรียนรู้

ผลการวิจัยพบว่าด้านการใช้สื่อและพัฒนาสื่อ นวัตกรรมมีความต้องการจำเป็นเป็นลำดับรองลงมา สะท้อนให้เห็นถึงผลกระทบจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีดิจิทัลที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้ครูต้องปรับตัวและพัฒนาความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ ปุณณัฐฐา มาเชค (2565) ที่เสนอว่าสถานศึกษาจำเป็นต้องออกแบบกระบวนการเรียนรู้รูปแบบใหม่ที่มีความยืดหยุ่นและใช้นวัตกรรมดิจิทัลเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนในยุคปัจจุบัน รวมทั้งสอดคล้องกับ ทิศากร เมืองทอง (2567) ที่กล่าวว่าการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน และควรเชื่อมโยงกับการวิเคราะห์หลักสูตรและบริบทของสถานศึกษา นอกจากนี้ พัทธริยา เทพณรงค์ (2565) ยังพบว่าครูมีความต้องการพัฒนาความรู้และทักษะด้านการออกแบบ การเลือกใช้ และการประยุกต์ใช้สื่อเทคโนโลยีในทุกขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้ โดยเฉพาะการอบรมที่เน้นการมีส่วนร่วมและการปฏิบัติจริง ซึ่งช่วยให้ครูสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู

ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการพัฒนาครูในทุกด้าน ดังนี้

2.1 ด้านความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้

ผลการวิจัยพบว่าประเด็นสำคัญที่สุดคือการบูรณาการหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ โดยผู้ทรงคุณวุฒิเสนอให้ครูวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลและออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับชีวิต

จริง ผลดังกล่าวสอดคล้องกับ **อนงค์นาถ เคนโพธิ์ (2562)** ที่เสนอว่าครูควรสามารถบูรณาการสาระการเรียนรู้และออกแบบการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติจริง รวมทั้งสอดคล้องกับ **กิตติศักดิ์ ใจอ่อน (2565)** ที่พบว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานช่วยพัฒนาความสามารถในการคิด วิเคราะห์ และออกแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ **ธัญญาพร ก่องขันธ์ (2562)** ยังพบว่าการเรียนรู้แบบบริการสังคม (Service Learning) ช่วยส่งเสริมความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้และการประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์จริง

2.2 ด้านความสามารถในการสื่อสาร

ผลการวิจัยพบว่าประเด็นที่มีความสำคัญสูงสุดคือการสื่อสารเพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์และกระตุ้นกระบวนการคิดของผู้เรียน โดยผู้ทรงคุณวุฒิเสนอให้ครูพัฒนาทักษะการเป็นโค้ชและการใช้คำถามเชิงสร้างสรรค์ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ **อนุสรณ์ สุวรรณวงศ์ (2560)** ที่ระบุว่าความสามารถในการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์เป็นองค์ประกอบสำคัญของภาวะผู้นำครู ซึ่งช่วยส่งเสริมความร่วมมือและการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ **พลิกา พิมพ์ประชา (2568)** ที่พบว่าทักษะการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการปฏิบัติงานของครู และเป็นกลไกสำคัญในการสร้างความเข้าใจร่วมและแรงจูงใจในการทำงาน

2.3 ด้านความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนรู้

ผลการวิจัยพบว่าควรมุ่งเน้นการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมการคิด การลงมือปฏิบัติ และการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ผลดังกล่าวสอดคล้องกับ **ทิตนา แคมมณี (2553)** ที่เน้นการจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และสอดคล้องกับ **วรรณภา โคตรพันธ์ และณัฐจิตาภรณ์ ชาตรี (2567)** ที่พบว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง เข้าใจบริบทชุมชน และพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีความหมาย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ **ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2561)** ที่เสนอว่าการพัฒนาครูผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) และกระบวนการพัฒนบทเรียนร่วมกัน (Lesson Study) ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างเป็นรูปธรรม

2.4 ด้านความสามารถในการใช้สื่อและพัฒนาสื่อวัตกรรมการจัดการเรียนรู้

ผลการวิจัยพบว่าการพัฒนาสื่อวัตกรรมการให้สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนเป็นประเด็นสำคัญ โดยผู้ทรงคุณวุฒิเสนอให้จัดตั้งคลังสื่อดิจิทัล (Digital Repository) และส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ **ปณณัฐฐา มาเชค (2565)** ที่ชี้ว่าครูในยุคดิจิทัลจำเป็นต้องมีสมรรถนะในการสร้างและใช้วัตกรรมการเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมถึงสอดคล้องกับ **ทับทิมทอง กอบัวแก้ว (2566)** ที่เสนอว่าการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริด (Hybrid Learning) สามารถผสมผสานการเรียนรู้ในชั้นเรียนและออนไลน์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

2.5 ด้านความสามารถในการวัดและประเมินผลเพื่อการจัดการเรียนรู้

ผลการวิจัยพบว่าประเด็นสำคัญที่สุดคือการออกแบบเครื่องมือวัดผลที่เน้นทักษะและการปฏิบัติจริง โดยควรจัดทำคู่มือการวัดผลมาตรฐานและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการติดตามความก้าวหน้าของ

ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ผลดังกล่าวสอดคล้องกับ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2566) ที่เสนอว่าการประเมินสมรรถนะต้องมุ่งเน้นการประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์จริง และสอดคล้องกับ พินดา วราสุนันท์ (2567) ที่ระบุว่า การประเมินควรใช้เครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย ครอบคลุมด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะของผู้เรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ญัฐขานันท์ นุเสน (2561) ที่เสนอรูปแบบการพัฒนาครูด้านการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงด้วยกระบวนการ APPA ประกอบด้วย การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น การวางแผน การพัฒนา และการประเมินผล ซึ่งเป็นแนวทางสำคัญในการยกระดับคุณภาพการวัดและประเมินผลของครู

โดยสรุป ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าการพัฒนาสมรรถนะครูควรมุ่งเน้นด้านการวัดและประเมินผลควบคู่กับการใช้สื่อและนวัตกรรมทางการศึกษา โดยอาศัยการสนับสนุนจากผู้บริหาร การพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง และการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับบริบทการศึกษาในศตวรรษที่ 21

ข้อเสนอแนะ

1) ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1) สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสุโขทัย ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาทักษะการประเมินผลที่สะท้อนการปฏิบัติและพัฒนาการของผู้เรียนจากสถานการณ์จริงให้แก่ครู โดยเน้นการใช้เครื่องมือดิจิทัลช่วยในการประเมิน

1.2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรด้านเทคโนโลยี เพื่อให้ครูสามารถพัฒนาสื่อนวัตกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนในพื้นที่

2) ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1) ควรมีการวิจัยและพัฒนารูปแบบ (R&D) การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู สกร. ในด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุดอย่างเป็นรูปธรรม

2.2) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำแนวทางการพัฒนาสมรรถนะไปใช้ปฏิบัติจริง ในหน่วยจัดการเรียนรู้ระดับตำบล

เอกสารอ้างอิง

กิตติศักดิ์ ใจอ่อน. (2565). การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์*, 24 (1), มหาวิทยาลัยเรศวร.
ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2561). รูปแบบการพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในการศึกษาชั้นเรียนและการชี้แนะโดยพี่เลี้ยงของมหาวิทยาลัย.

- วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ, 8 (15), 51-62.
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ณัฐชนันท์ นุเสน. (2561). กระบวนการพัฒนาครู ด้านการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง โรงเรียนสังกัด
องค์การบริหารส่วนจังหวัด. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 12 (2), 409-426.
- ทับทิมทอง กอบัวแก้ว. (2566). รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดที่เสริมสร้างสมรรถนะ ด้านการพัฒนาสื่อ
นวัตกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู. *วารสารวิชาการ ครุศาสตร์สวนสุนันทา*, 7(1), 1-13.
- ทิตินา แคมมณี. (2553). *ศาสตร์การสอน*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตากร เมืองทอง (2567). การส่งเสริมการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะ
การเรียนรู้ ของผู้เรียนโรงเรียนเทศบาลวัดเสมาเมืองเทศบาลนครนครศรีธรรมราช. *วารสารครุศาสตร์
ปัญญา*, 3 (3), 59-73.
- ธัญญาพร ก่องจันทร์. (2562). การพัฒนาความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
และจิตอาสา โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบริการสังคม (Service learning):กรณีศึกษา
สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, *วารสารบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*. 16 (73), 50-57.
- ธัญภา ดาทอง และคณะ. (2568). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลของครูในการ
บริหารการจัดการเรียนรู้สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 1. *วารสาร
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 19 (3), 249-263..
- นุรเอ็ชชาน บอดอ. (2564). การศึกษาสภาพและปัญหาการใช้สื่อของครู ในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของ
นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 13. *วารสาร
การศึกษาและนวัตกรรมการเรียนรู้*, 1 (2), 157-170.
- ปิยะนุช สุวพงษ์. (2559). การจัดการเรียนรู้เชิงสมรรถนะ: แนวคิดและการปฏิบัติ. *วารสารการศึกษาและการ
พัฒนา*, 11(2), 101-118.
- ปณณัฐมา มาเชค (2565). *การบริหารองค์กรทางการศึกษาในยุคดิจิทัล*. <https://edadm.buu.ac.th/public/backend/upload/edadm.buu.ac.th/document/file/document166623381159360600.pdf>.
- พัชรียา เทพณรงค์. (2565). การพัฒนาสมรรถนะครูด้านการพัฒนาและใช้สื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี เพื่อการ
จัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนกะปง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา. *วารสารสมาคม
พัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย (สพบท.)*, 7(3), 159-175.
- พลิกา พิมพ์ประชา. (2568). ทักษะการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามมาตรฐานการ
ปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู,
วารสารมณีเชษฐาราม, 8 (5), 351-364.
- พินดา วราสุนันท์. 2567. แนวทางการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ของครู โดยใช้การคิดเชิงออกแบบ
เพื่อพัฒนาผู้เรียน. *วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา*, 18(2), 269-283.

- มณฑลธน ไชยเสน. (2562). สมรรถนะการสอนของครูในยุคไทยแลนด์ 4.0. *วารสารวิชาการครุศาสตร์*, 20(3), 55-70.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2566). *รายงานนโยบายและทิศทางการศึกษาไทยตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2566*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสุโขทัย. (2567). *รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567*. สุโขทัย: สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสุโขทัย.
- สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสุโขทัย. (2568). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568*. สุโขทัย: สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสุโขทัย.
- สุภาวดี ประเสริฐสรุค และคณะ. (2561). การวิเคราะห์ทักษะกระบวนการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนของครูในจังหวัดสระแก้ว. *วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 24 (2), 267.
- อนงค์นาถ เคนโพธิ์. (2562). สมรรถนะที่จำเป็นของครูผู้สอนการศึกษานอกระบบ. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 13(4), 225-239.
- อนุสรฯ สุวรรณวงศ์. 2560. องค์ประกอบของภาวะผู้นำครูเพื่อเสริมสร้างความก้าวหน้าทางวิชาชีพในโรงเรียนที่มีอัตราการแข่งขันสูง. *วารสารปัญญาภิวัฒน์*. 9 (พิเศษ), 204-216.